

Diplomová práce

Komunální symbolika v okrese Česká Lípa po roce 1989

Studijní program:

N0222A120026 Historie

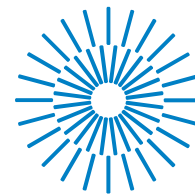
Autor práce:

Bc. Eliška Vránová

Vedoucí práce:

doc. PhDr. Jaroslav Pažout, Ph.D.
Katedra historie

Liberec 2023

Zadání diplomové práce

Komunální symbolika v okrese Česká Lípa po roce 1989

Jméno a příjmení:

Bc. Eliška Vránová

Osobní číslo:

P21000420

Studijní program:

N0222A120026 Historie

Zadávající katedra:

Katedra historie

Akademický rok:

2021/2022

Zásady pro vypracování:

Diplomová práce je věnována komunální heraldice a vexilologii v okrese Česká Lípa po roce 1989. Jejím cílem je podchytit vývoj přijímání znaků a vlajek obcí v okrese Česká Lípa od pádu komunistického režimu po současnost. Významný impuls pro tvorbu nových znaků a vlajek, či jejich proměnu přinesl v celé České republice zákon České národní rady č. 367/1990 Sb. o obcích. Tvorba nové komunální symboliky bude sledována z hlediska chronologického, tematického i ideologického (mj. snahy o očištění znaků a vlajek od symbolů spojených s komunistickým režimem). Práce si klade též za cíl zmapovat vnímání komunálních symbolů ze strany obyvatelstva a jejich užívání ve veřejném prostoru. Její nedílnou součástí bude abecedně řazený přehled vyobrazení a popisů nově přijatých znaků a vlajek v českolipském okrese. Pro pochopení kontextu budou úvodní kapitoly věnovány obecnému vývoji komunální heraldiky a vexilologie před rokem 1989 i po něm.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování práce:

Jazyk práce:

tištěná/elektronická

Čeština

Seznam odborné literatury:

BUBEN, Milan. *Encyklopedie heraldiky: [světská a církevní titulatura a realie]*. 2. rozš. vyd. Praha: Libri, 1997, 459 s., [8] s. obr. příl. ISBN 80-85983-31-1.

ČÁREK, Jiří. *Městské znaky v českých zemích*. Praha: Academia, 1985, 451 s.

EXNER, Petr, Pavel FOJTÍK a Zbyšek SVOBODA. *Vlajky, prapory a jejich používání: základní pravidla pro vyvěšování vlajek na území České republiky*. 2., aktualiz. vyd. Liberec: Libea, 2013, 67 s. ISBN 978-80-260-2445-3.

KREJČÍKOVÁ, Jarmila a Tomáš KREJČÍK. *Základy heraldiky, genealogie a sfragistiky*. Praha: SPN, 1987, 352 s.

Městská heraldika Čech, Moravy a Slezska. Praha: Zapsaný spolek Kam po Česku, 2016, 319 s. Kam po Česku. ISBN 978-80-260-7331-4.

RUDA, Vladimír. *Znaky severočeských měst*. Most: Dialog, 1971, 189 s.

Legislativní normy

Zákon č. 367/1990 Sb. Zákon České národní rady o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích (obecní zřízení)

Archivní materiály

Archiv Poslanecké sněmovny, sbírka udělených znaků a praporů obcím a městům 1991 – 2013 – registr komunálních symbolů (REKOS), inv. č. 16, zn. SZP.

Vedoucí práce:

doc. PhDr. Jaroslav Pažout, Ph.D.

Katedra historie

Datum zadání práce:

7. října 2021

Předpokládaný termín odevzdání: 15. prosince 2022

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

L.S.

doc. PhDr. Jaroslav Pažout, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé diplomové práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má diplomová práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu práce panu doc. Jaroslavu Pažoutovi, Ph. D., za jeho odborné vedení a trpělivost při vytváření diplomové práce.

Dále pak všem odborným pracovníkům, kteří mi sdělili potřebné informace. Jmenovitě bych chtěla poděkovat panu Mgr. Bc. Petru Dvořáčkovi, Evě Cívínové, Stanislavu Kasíkovi, Mgr. Janu Tejkalovi a Mgr. Pavlu Duchoňovi. Také bych ráda poděkovala za spolupráci všem starostům a starostkám obcí a měst, které jsem oslovila.

Dále bych chtěla poděkovat celé své rodině, ale především mamince, která mne velmi podporovala po celou dobu studia.

Anotace

Tato práce je zaměřená na vývoj komunální symboliky v okrese Česká Lípa od roku 1989. Cílem práce je seznámit čtenáře s obecnou heraldikou a vexilologií a následně blíže s dějinami okrese Česká Lípa včetně komunální symboliky měst a obcí, které se v okrese nachází.

Klíčová slova: komunální symbolika, heraldika, vexilologie, Česká Lípa, okres Česká Lípa

Annotation

This work is focused on communal symbolism in the Česká Lípa district since 1989. The aim of the work is to acquaint the reader with general heraldry and vexillology, and subsequently more closely with the history of Česká Lípa district, including the communal symbolism of the towns and villages located in the district.

Keywords: communal symbolism, heraldy, vexillology, Česká Lípa, Česká Lípa district

Obsah

Úvod.....	10
1. Vznik komunální heraldiky a vexilologie	12
1.1 Heraldika a vexilologie jako umění	12
1.2 Vývoj heraldiky a komunální heraldiky.....	13
1.3 Vzhled štítu městských znaků.....	16
1.4 Proces udílení znaků v průběhu 19. a 20. století.....	19
2. Komunální heraldika a vexilologie po roce 1989.....	22
3. Vývoj okresu Česká Lípa v letech 1848 – 1990.....	25
4. Komunální heraldika a vexilologie okresu Česká Lípa před rokem 1989	26
4.1 Historické komunální znaky v okresu Česká Lípa.....	27
5. Komunální heraldika a vexilologie okresu Česká Lípa po roce 1989	30
5.1 Typologie	30
5.1.1 Stavby.....	31
5.1.2 Panovník, pán města, zakladatel města, nebo jejich symboly	31
5.1.3 Světci a patroni kostelů či klášterů nebo jejich odznaky.....	32
5.1.4 Mluvicí znaky	32
5.1.5 Narážka na událost nebo pověst.....	32
5.1.6 Symboly vyjadřující zaměstnání obyvatel.....	33
5.1.7 Přírodní zvláštnosti	33
5.1.8 Symboly privilegií, svobod, cností a práva	34
5.1.9 Záhadné znaky.....	34
5.2 Klasifikace znaků a praporů.....	35
5.3 Popis erbů hlavních šlechtických rodů na Českolipsku.....	37
Berkové z Dubé	37
Blektové z Útěchovic.....	37
Vartenberkové	37
5.4 Užívání komunálních symbolů ve veřejném prostoru	38
6. Autoři obecních znaků a vlajek v okresu Česká Lípa	39
7. Udělování znaků v okresu Česká Lípa v chronologické perspektivě	41
Závěr	49
8. Přílohy.....	51
8.1 Rozhovory s heraldiky	51
8.2 Přehled znaků a vlajek obcí.....	63
Bezděz	64
Blatce	65
Blíževedly	66
Bohatice	67
Brniště	68
Cvikov	69

Česká Lípa	70
Doksy	71
Dubá.....	72
Dubnice	73
Hamr na Jezeře.....	74
Holany	75
Horní Libchava	76
Horní Police.....	77
Chlum.....	78
Chotovice	79
Jestřebí	80
Kamenický Šenov	81
Kozly	82
Kravaře.....	83
Krompach.....	84
Kunratice u Cvikova.....	85
Kvítkov	86
Luka	87
Mařenice	88
Mimoň	89
Noviny pod Ralskem.....	90
Nový Bor	91
Nový Oldřichov	92
Okna.....	93
Okrouhlá.....	94
Pertoltice pod Ralskem	95
Polevsko.....	96
Prysk	97
Radvanec	98
Ralsko	99
Skalice u České Lípy.....	100
Skalka u Doks	101
Sloup v Čechách	102
Slunečná	103
Sosnová	104
Stráž pod Ralskem.....	105
Stružnice	106
Stvolínky.....	107
Svojkov.....	108
Svor	109
Tachov	110

Tuhaň	111
Velenice	112
Velký Valtinov.....	113
Volfartice	114
Vrchovany	115
Zahrádky	116
Zákupy	117
Žandov	118
Ždírec.....	119
8.3 Ukázka využívání městského znaku - Stráž pod Ralskem.....	120
8.4 Ukázka materiálů ze složky Archivu PSP - obec Dubnice	132
Prameny a literatura.....	142
Archivní prameny.....	142
Normativní prameny	142
Sbírky zákonů.....	142
Literatura.....	142
Internetové zdroje	143
Emailová korespondence.....	145

Úvod

Heraldika a vexilologie jsou jedny z pomocných věd historických, které mne zaujaly již během prvního ročníku bakalářského studia. Je to jeden z důvodů, proč jsem si vybrala téma komunální heraldiky a vexilologie jako svou diplomovou práci.

V diplomové práci se především věnuji komunálním znakům a vlajkám v okrese Česká Lípa po roce 1989. Je však nevyhnutelné se věnovat také obecné heraldice a vexilologii. V prvních kapitolách diplomové práce se čtenář dozví informace o heraldice a vexilologii jako pomocných vědách historických. Odkrývám zde jejich historii a vývoj, jak již na poli historie, tak ale také jaký mají svůj význam a zastoupení v umění. Dále pak popisují procesy udělování městských znaků. Tímto tématem se zabývám v dalších podkapitolách. Jedná se o problematiku městských znaků a praporů před rokem 1989.

Typologie jako samostatná kapitola má za úkol čtenáři vysvětlit, jaké symboly může na městských znacích a vlajkách nalézt. Jedná se o rozdělení dle určitých symbolů, které nám ukazují a odkrývají historii daného města či obce.

Po roce 1989 se mění nejen celková historie a dějiny, ale také význam komunální heraldiky a vexilologie. Kapitola si klade za úkol, aby seznámila čtenáře s problematikou a částečně s procesy udělování znaků městům před rokem 1989, které jsou v podstatě velmi podobné procesům udělování v dnešní době. Také se nám mění využívání městských či obecních symbolů. V současné době se setkáváme s daleko hojnějším využíváním symbolů, než tomu bylo před rokem 1989.

Okres Česká Lípa má svou velmi bohatou historii. Setkáváme se zde s velmi významnými šlechtickými rody, jako byli například Vartenberkové či Berkové z Dubé. Díky těmto rodům, se může zdát, že znaky měst v okrese Česká Lípa jsou si velmi podobné. Na první pohled je nutno říci, že v barevnosti podobnosti vidět můžeme, při hlubším poznání historie okresu či samotných měst, ale zjistíme, že podobností je jen velmi málo.

Každá obec či město si své znaky nechali vytvořit přímo pro sebe. Není tedy možné, aby se v České republice objevily například dva či více stejných znaků nebo vlajek. Tento nelehký úkol, tedy zpracování znaků a vlajek, mají na práci heraldikové.

Historie heraldika jako osoby, která má na starosti znaky a v dřívějších dobách také erby či celkovou genealogii rodů, je velmi dlouhá. V současné době existuje v České republice několik heraldických kanceláří a heraldiků, kteří se zabývají vytvářením zcela nových či jen obměněných znaků nebo vlajek pro obce a města. V diplomové práci jsem několik z těchto, v případě okresu Česká Lípa, pánů oslovila a vytvořila rozhovory, které jsou také nedílnou součástí diplomové práce.

Jako pomyslné finále může čtenář shledávat abecední seznam měst a obcí v okrese Česká Lípa. Jedná se o zpracovaný přehled znaků a vlajek, které existují v okrese v současné době.

Diplomová práce si především klade za úkol seznámit čtenáře s heraldikou a vexilologií nejen jako s pomocnou vědou historickou, ale také jako s obory, které jsou hojně využívány i v současné době.

Výsledkem je zpracování využívání městských a obecních symbolů ve veřejném prostoru. Mezi další cíle práce, patří také popis práce heraldika. S čím se musí heraldik vypořádat, pokud má vytvářet zcela nový znak a naopak, s čím musí pracovat, když město či obec znak již vlastní.

Dalším výsledkem diplomové práce je také abecední seznam a celkový přehled znaků a vlajek v okrese Česká Lípa, které byly uděleny po roce 1989. Nalezneme zde však i znaky či vlajky, které města nebo obce vlastnili již v dřívější době. Jsou i případy měst, kdy existoval znak, ale město jej chtělo pozměnit či doplnit. Většinou je ale problematika taková, že město či obec znak vlastní a požádá heraldika o vytvoření vlajky.

Dostupné prameny a literatura jsou součástí diplomové práce. Se všemi se mi velmi dobře pracovalo.

1. Vznik komunální heraldiky a vexilologie

Pojem heraldika vychází z latinského slova *heraldus* – herold. Herold byl znalec erbů a genealogie. Heroldové vytvořili blason, tedy popis znaků dle specifického heraldického názvosloví, které je v diplomové práci využíváno. Páni je vysílali do cizích zemí, ale měli také na starost ohlašování důležitých událostí obyvatelům daného panství. Z dochovaných vyobrazení víme, že heroldové nosili kabáty na způsob kněžské dalmatiky, byl však opatřen na zádech a prsou erbem jejich pána. Velmi často se setkáváme s vyobrazením herolda, který drží v ruce hlasatelskou hůl.¹

Vexilologie patří stejně jako heraldika mezi pomocné vědy historické. Její rozvoj souvisí s vývojem heraldiky. Zabývá se vytvářením vlajek, praporů a standard. Název nese od 50. let 20. století. Je odvozen od latinského slova *vexillum*, tedy plachta. Jedná se o kus látky upevněné na tyči a zavěšené nejčastěji na žerdi za speciálním účelem. Slovo vexilologie se poprvé objevilo v roce 1958 v článku, který napsal Withney Smith – *Flags of the Arab World*. V Československu pojem poprvé použil Josef Česák.

1.1 Heraldika a vexilologie jako umění

První znaky měst a městeček se datují do období středověku. Jednalo se o znaky, které měla města na svých branách, pečetích, praporech či praporcích a na štítech svých bojovníků. Jeden z mnoha důvodů pro vznik středověkých měst, bylo rozšíření možnosti získání práce, tím se stala centrem řemeslné výroby a obchodu. Jednalo se o nové prostředí. Některá města postupem času začala být nezávislá na pánovi a půdě.² Za vznikem měst stálo bohaté měšťanstvo, tedy patriciát, který se náležitě chtěl vyrovnat šlechtě.

Městská heraldika je součástí heraldiky obecné. Znaky měst, jak se dále dočteme, velmi úzce souvisejí s heraldikou církevní, šlechtickou nebo také cechovní.³

¹ Ottův slovník naučný ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí: il. -- díl 11. Hédypathie-hýždě., Praha: J. Otto., 1897., s. 202.

² Tamtéž, s. 11 – 12.

³ ČAREK, Jiří. Městské znaky v českých zemích. Praha: Academia, 1985, s. 11.

Erby, znaky a prapory jsou tvořeny především z kreslených znaků. Heraldika a vexilologie patří mezi pomocné vědy historické, ale lze je určitou formou zahrnout do užitého umění. O heraldice jako užitém umění se zmiňuje Milan Buben ve své knize Encyklopedie heraldiky. Ve znacích jsou především vyobrazeny důležitosti a přednosti jejich majitele. Ať již se jedná o historii rodu, panství, místo narození, rok založení města atp., ale především jde o jinakost a odlišnost od ostatních. Jedná se o propojení sounáležitosti s vlastní historií a jedinečností daného nositele.⁴

K vytvoření znaku či erbu je třeba malířského nadání. Z tohoto důvodu se může heraldika a vexilologie řadit mezi užitá umění. V současné době existují heraldické kanceláře, které zpracovávají nové znaky městům. Jejich základ ale zůstává v dovednosti malířské na základě blasonování a základní heraldické terminologie, včetně barevnosti.

1.2 Vývoj heraldiky a komunální heraldiky

Z první třetiny 12. století se dochovali z kronik zprávy o ojedinělých znameních a znacích na štítech a přilbách velmožů ze západní Evropy. Rozmach těchto znamení byl největší v období křížových výprav. Zprvu se setkáváme se znaky a znameními na pečetích, později však i na přilbách rytířů. Toto vyobrazování mělo především praktický význam a to ten, aby se rytíři v boji mohli orientovat. Jelikož ve 12. století byl vzestup válek a bitev, tím také narostl počet vojáků. Nejednalo se již jen o spor mezi dvěma, ale velmi často i mezi více vojsky. Ke konci století dvanáctého se začínají objevovat i erby knížecích rodů.⁵

Třinácté století nám přináší největší rozmach vytváření erbů. Počátek se nachází ve šlechtických vrstvách a postupuje níže, až k nejnižším vrstvám feudalit i městům. Erby přestávají mít svou výlučnou funkci ve válce, ale začínají být chápány jako vyobrazení rodu. Specifikum těchto erbů nacházíme v heraldických figurách. Figury jsou v heraldice děleny do několika kategorií. Základními jsou přirozené figury, nadpřirozené a umělé. Dále pak mezi figury řadíme stavby a jejich součásti. K přirozeným figurám patří například člověk a

⁴ BUBEN, Milan. Encyklopedie heraldiky: [světská a církevní titulatura a reálie]. 4., opr. a dopl. vyd. Praha: Libri, 2003, ISBN 80-7277-135-3., s. 10.

⁵ KREJČÍKOVÁ, Jarmila a Tomáš KREJČÍK. ZÁKLADY HERALDIKY, GENEALOGIE A SFRAGISTIKY. Praha: SPN, 1987., s. 21 – 23.

součástí lidského těla, dále pak zvířata nebo rostliny. Tato vyobrazení jsou označována jako životná. Mezi přirozené figury dále patří zemské živly, hvězdy, kameny apod. Gotické umění figury přeměnilo z původních „jednoduchých“ románských. Velká změna také nastala, když byly figurám přiděleny jejich funkce, například světci mají u sebe své atributy. Jak uvádí ve své knize Jarmila Krejčíková a Tomáš Krejčík. Celé třinácté století hledá způsoby, jak spojit erby manželů. Jako první vznikají erby s jedním polem, kam jsou umístěny všechny znaky obou manželů. Postupný vývoj porušil základní pravidlo heraldiky, a to jeden bojovník – jeden štít. Tím bylo možné do erbů zanést např. předky, nebo polepšení erbu od panovníka.

Jistá potřeba vlastnit erb se ve 14. století rozmohla především do měst, církví, cechů apod. Tím, že se rozrostl počet udělených erbů bylo nutné se v erbech orientovat. To zapříčinilo vydávání tzv. erbovních listů. Potíže však nastávají, když si osoby erb přivlastní. Příkladem může být situace, když původní majitel erbu zemřel, jeho následovník erb přijal za vlastní. S tímto faktem se v průběhu čtrnáctého století začaly vydávat erby nové, aby nedocházelo k záměnám jejich majitelů.⁶

První úpadek heraldiky sledujeme v průběhu 15. století. Tradice erbů, které zdobí rytíře, zůstala omezena pouze na rytířské turnaje. To zapříčinilo rozvoj velmi honosných klenotů. S tím je také spojen nárůst zdobnosti a honosnosti vyobrazení. Nedílnou součástí výtvarné stránky erbu je období renesance. Z mého pohledu vnesla renesance do erbů jistou jemnost. Období renesance a humanismu nám však přináší první písemná díla o heraldice jako budoucí pomocné vědě historické.⁷

V období 17. a 18. století se začínají vytvářet nové erby, které nedodržují heraldická pravidla. Není důležité, zda odpovídá skutečností a zda je zcela zřetelně rozpoznatelný jeho majitel. Započala také snaha začlenit heraldiku do výkonů správy státu. Byla upevněna systematika korun a oddělení od církevních hodnostářů.⁸ Nejucelenější systém, který nám přináší jasně zřetelnou strukturu moci, se objevuje ve Francii za doby vlády Napoleona I. Bonaparta (1804 – 1814). Jeho reformy zasáhly do mnoha odvětví. Napoleon se pokusil o vytvoření nových erbů, sám nepoužíval rodový erb, ale orla s blesky v drápech, jako symbol Římských legií. Z erbů zmizely přilby, klenoty, hesla a štítonoši. Heraldická lilie byla nahrazena Napoleonovými včelami. Naopak začaly erby zdobit meče, šavle, kanóny,

⁶ KREJČÍKOVÁ, Jarmila a Tomáš KREJČÍK. ZÁKLADY HERALDIKY, GENEALOGIE A SFRAGISTIKY. Praha: SPN, 1987., s. 21 – 24.

⁷ Tamtéž, s. 21 – 24.

⁸ Tamtéž, s. 25.

pyramidy, granáty nebo mosty. Ani tyto pokusy nezachránily prudký úpadek heraldiky.

Komunální heraldika a vexilologie koresponduje s vývojem obecné heraldiky. Znaky je ale problematické datovat. V průběhu 13. a 14. století se na našem území vyskytovalo nejméně 15 erbů měst. Ve století patnáctém počet znaků stoupá na 100, největší rozmach však započal ve století šestnáctém s počtem 278 znaků měst a městeček. Od 17. století do století 19. lze napočítat 165 nově vzniklých znaků. Století dvacáté nám jich přináší 120.⁹ Není do dnes zcela známo, kdy přesně komunální znaky začaly vznikat. Na jedné straně se odborníci domnívají, že komunální znaky započaly ve 13. a 14. století na straně druhé jsou domněnky o rozmachu komunální heraldiky spojené s husitskou revolucí.

Vznikají zde velké rozdíly mezi sfragistikou a heraldikou. Města v českých zemích používala pečeti již před polovinou 13. století, erby však začala hojně používat až po období husitských válek. Malá města a městečka až na sklonku 15. století. Není však vyloučeno, že erby vznikaly již před obdobím husitských válek. Důkazem toho jsou znaky měst Brno a Slavkov u Brna. Brno získalo svůj znak již v roce 1315. Slavkov u Brna získal svůj znak erbovním privilegiem v roce 1416, který je podepsaný králem Václavem IV. Dalšími městy která, měla svůj znak již před 13. stoletím, jsou např. Staré město Pražské, Kutná Hora nebo Hradec Králové.¹⁰

Ve starších pramenech můžeme nalézt informaci, že erb koresponduje s pečeti. Toto sdělení není zcela správné. Důkazem je toho například město Brno. Na pečeti se nachází hradby, brána a věže – znak je však zcela jiný. Skládá se z prostého štítu s polopruhem a třemi pruhy příčnými se střídáním červené a bílé barvy. Znaky, které vznikaly samostatně, tedy bez odkazu na pečeť, jsou značně jednodušší nežli ty, které v sobě nesou část, či celou pečeť.¹¹

Mladší znaky, tedy ty, které začaly vznikat po polovině 15. století, většinou přímo navazují na staré pečeti. Ideálním příkladem je město Prachatice. Ze své pečeti si do znaku vložilo pouze klíče, nenapodobovaly celou pečeť. Další možností bylo, že se se znakem měnila i pečeť samotná. Nacházíme však také znaky měst, které zcela korespondují se znakem pána. Takové příklady jsou například u měst, která patřila Rožmberkům a měla ve svém

⁹ ČAREK, Jiří. Městské znaky v Českých zemích. Praha: Academia, 1985., s. 20 – 22.

¹⁰ Tamtéž, s. 25 – 26.

¹¹ Tamtéž, s. 35 – 40.

znaku rudou růží na stříbrném štítu.¹²

Erby, které byly přidělovány ve století šestnáctém, nesou v sobě určitou výjimečnost. Poslední čtvrtina patnáctého století a celé století šestnácté nám přináší mnoho znaků, které byly vytvořeny nově. Tedy se neodkazují na pečeť. Zato ale využívají klasických fortifikačních motivů, které jsou doplněny rozpoznávacím znamením. Velmi často se jedná o tzv. mluvící znamení, nebo také o erb pána města. Komunální heraldika nenesla tak velkou a bohatou zdobnost, jako heraldika panská. Velmi často jsou erby strohé až jednoduché. Nachází se však i výjimky, kdy byl erb města polepšen králem, především za vojenskou pomoct. Těchto erbů je ale velmi malé množství. Od konce 15. století se častěji objevují na erbech štítonoši, nebo strážci štítu.¹³

1.3 Vzhled štítu městských znaků

Jak již bylo zmíněno výše, městské erby nebyly zdaleka tak bohaté, jako erby šlechticů, pánů, nebo rytířů. Zajímavostí ale zůstává, jak se proměňovaly tvary a celkový vzhled městských erbů. Hlavní částí znaku byl štít nesoucí znamení, okolí štítu bylo však různorodé stejně tak, jako jeho tvar.

Nejstarší, tedy středověký tvar štítu, je tzv. normanský štít. Tento tvar se velmi často objevuje na pečetích knížat ve 12. století. Nelze jej najít na žádném městském erbu, jelikož jeho užívání vymizelo koncem 12. století.

Období 14. století nám přináší nový tvar štítu, na který byl kladen znak města. Jedná se o štít gotický. Jelikož v tomto období nevznikalo mnoho znaků měst, můžeme jej nalézt pouze na znaku měst Brna, Českých Budějovic, Slaného, Týnu nad Vltavou a Vyškova. Tato města si tvar ponechala, aby zdůraznila svou bohatou minulost a starobylost. Není však výjimkou, že i na dnešním znaku města můžeme vidět tvar štítu gotického. Některá města, ale i obce, si tento tvar nechala vytvořit z různých důvodů. Můžeme najít důvod, jako je ten, že se chtěla „připodobnit“ městům výše zmiňovaným. Příkladem je město Pohorelice, ležící v okrese Brno-venkov.¹⁴ Vytvářením nových znaků se budu věnovat v následujících kapitolách. Ráda

¹² ČÁREK, Jiří. Městské znaky v Českých zemích. Praha: Academia, 1985., s., s. 40.

¹³ Tamtéž, s. 40 – 41.

¹⁴ Tamtéž, s. 42.

bych se však věnovala dalším tvarům štítů v průběhu staletí.

V období 15. století je využíván trojhranný štít, tedy velmi podobný štítu gotickému, ale oproti němu má již spodek zaoblený. Tento tvar je nejvíce užíván i v současné komunální heraldice. Jak již bylo zmíněno, období od 16. do 18. století se nedržel striktně pravidel heraldiky, tudíž můžeme najít velmi různé tvary štítů. Mohlo se jednat například o štít, který byl hluboce v bocích vykrojený, nesl velmi dekorativní, florální motivy a také rokokové vzory. Období klasicismu se opět navrácí k jednoduchosti tvaru štítu. Užíval především čtvercový tvar štítu se zaoblenými dolními rohy a hrotem na spodní straně.¹⁵ Dalším tvarem byl trojúhelníkovitý štít na horním okraji dvakrát vydutý. Čtvercové štíty se velmi často využívaly na složité státní znaky, ale i městské. Můžeme ho nelézt například na znaku První Československé republiky.

Od 16. století nacházíme i nové znaky s korunou nad štítem. Dále nová přikryvadla v tomto období se jedná o přikryvadla vázána do uzlů. Jedná se o látku, která je připevněna k helmici či koruně, jejíž okraje volně vlají. Přikryvadla nesou hlavní barvy erbu. Erby se pak hojně doplňují štítonoši, tedy postavy nesoucími erb. Zde již není pravidlem, aby štítonoš nějak souvisel s erbem.¹⁶ Období 16. století je také významné pro hromadné vydávání privilegií na městské znaky i pro poddanská města. Vidíme zde zápas mezi šlechtou a městy ohledně politických práv. Pokud znak získalo malé poddanské městečko, které nemělo žádná politická práva upadal tím význam znaku. V předchozích staletích byl znak ukázkou především moci a vysokého postavení.¹⁷

Změnu sledujeme od poloviny století 17. do poloviny století 19., kdy bylo vydáno málo znakových privilegií. Jednalo se především o confirmace či polepšení starých znaků. Souvisí to také s tím, že nebyla zakládána nová města, která by mohla vlastnit znak, dále také s určitou mírou nasycenosti ze strany šlechty. Jedním z faktorů je celkový úpadek heraldiky, která již přesně nerozlišovala pečetní znamení a znak. U menších měst s pečeti se domnívalo, že pečeť je zároveň znakem.¹⁸

Znovuobjevení heraldiky nastává až v průběhu 19. století. Společnost začíná pátrat po svých kořenech, ale také po dějinách místa, kde žijí. Tento stav lze spojovat s národním

¹⁵ ČAREK, Jiří. Městské znaky v Českých zemích. Praha: Academia., s. 43.

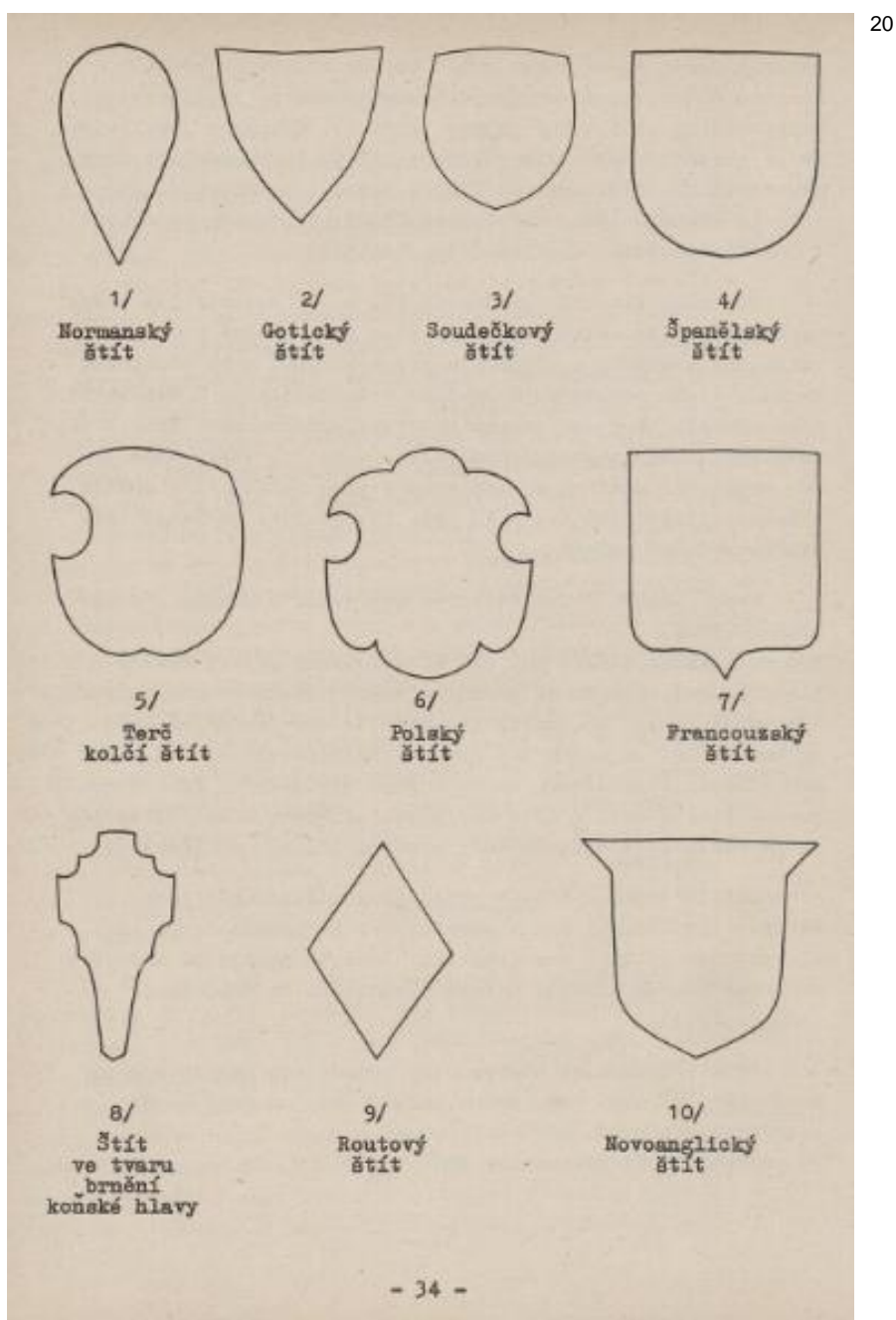
¹⁶ Tamtéž, s. 33.

¹⁷ Tamtéž, s. 33 – 34.

¹⁸ Tamtéž, s. 34.

obrozením, kde hlavním mottem byla národní uvědomělost. Měšťanská společnost hledá původ své třídy i důstojné symboly svého bohatství a moci. Ve druhé polovině 19. století se postupně bohatnoucí průmyslová města, ale také města nově založená obracejí k panovníkovi o udělení znakového privilegia. Od roku 1850 – 1918 bylo císařskou kanceláří vydáno kolem sta znakových privilegií či dekretů o upravení znaku stávajícího.¹⁹

Vyobrazení tvarů štítů.

¹⁹ ČAREK, Jiří. Městské znaky v Českých zemích. Praha: Academia., s. 35.

²⁰ KREJČÍKOVÁ, Jarmila a Tomáš KREJČÍK. ZÁKLADY HERALDIKY, GENEALOGIE A SFRAGISTIKY. Praha: SPN, 1987., s. 34.

1.4 Proces udílení znaků v průběhu 19. a 20. století

Vlastnit znak a vlajku, je i v dnešní době něco, co každou obec odlišuje od ostatních. Průběh udělení znaku a vlajky v 19. a 20. století měl svá pravidla. Jednalo se o ustálenou formu žádosti. Obec či město se obrátilo se svou žádostí na místodržitelství. Zde byla záležitost projednána a následně zaslána ministerstvu vnitra ve Vídni. Žádost se dostala do oddělení nazývaném Šlechtický archiv nebo Šlechtický úřad. Pokud na základě doporučení tohoto oddělení císař žádost schválil, bylo o rozhodnutí informováno místodržitelství, které následně informaci sdělilo obci. Připojen byl také dotaz, zda si obec přeje vydání slavnostního privilegia, jehož zhotovené stálo 242 K²¹, s namalovaným znakem pak 540 K.

Pokud se jednalo jen o potvrzení znaku byl poplatek 176 K. Po zaplacení požadované částky byl vydán obci diplom se znakem vyobrazeným uprostřed. Znak byl proveden heraldickým malířem podle předloženého návrhu a opraven byl dvorním heraldikem. Shledáváme zde velké množství přeplněných znaků, které nerespektují základní heraldická pravidla. Nelze však říci, že tento stav byl u všech udělených znaků. Najdeme zde například i znaky, které pravidla heraldiky dodržují, jako například město Zbiroh.²²

Po roce 1918 bylo potvrzování nových znaků měst zastaveno. Až zákonem č. 252 ze dne 30. března 1920²³ bylo pověřeno ministerstvo vnitra, že může pozměňovat znaky, pečeti a vlajky. Jednalo se především o znaky měst, která si chtěla nechat odstranit Habsburské symboly, jako například hlavní město Praha v roce 1927. Pokud chtěla obec svůj znak měnit musela požádat ministerstvo vnitra, které poslalo žádost k posouzení do Archivu ministerstva vnitra, který vlastnil velkou českou část Šlechtického archivu z Vídně.

Na základě vyjádření archivu vydalo ministerstvo vnitra své rozhodnutí. Rozhodovalo jak o nově vydaných znacích jako například pro města Janov nad Nisou (1927), Pečky (1928) nebo Střekov (1936). Dále pak o upravení či znovuvrácení původních barev znaku např. Český Těšín (1927) nebo Klatovy (1936). V mnoha případech byl návrh na znak zamítnut

²¹ K = Korunová měna (1892 – 1918), mincovní jednotkou se stal jeden kilogram zlata. Z jednoho kilogramu zlata mělo být vyraženo 2952 korun. Zlaté mince byly raženy v hodnotách 20 K, 10 K a později i 100 K. Menší nominální hodnoty byly raženy ve stříbře 5 K, 2 K a 1 K. cit. HLAVÁČEK, Ivan, Jaroslav KAŠPAR a Rostislav NOVÝ. *Vademecum pomocných věd historických*. 1. Praha: Svoboda, 1988., s. 447.

²² ČAREK, Jiří. *Městské znaky v Českých zemích*. Praha: Academia, 1985., s. 35.

²³ Zákon č. 252/1920 Sb. znění účinné od 30. 3. 1920 do 20. 11. 1960.

z důvodu neheraldické formy nebo nekvalitní kresby. Ministerstvo vnitra a jeho archiv usilovali o zvýšení kvality komunální heraldiky. Zamítnuty byly návrhy měst Horního Růžodolu u Liberce nebo Kamenického Šenova.²⁴ V případě Kamenického Šenova se jednalo o změnu z roku 1938 - obraz „Varhan“, pohár a hákový kříž v ozubeném kole. Město Liberec ve stejném roce, také žádalo o změnu svého znaku a to tím, že byl požadavek na výměnu českého lva za hákový kříž.²⁵

V období okupace nacistickým Německem se několik měst v pohraničí snažilo o získání říšských symbolů do svých znaků. Měla zájem o zavedení hákového kříže nebo v případě Liberce vyměnění českého lva za hákový kříž. Svou žádost obce zasílaly prostřednictvím landrátů říšskému místodržitelství. Jako poradní orgán v období okupace sloužil Říšský archiv sídlící v Liberci. Archiv velmi usiloval o to, aby navrhované znaky odpovídaly heraldickým pravidlům. Řídil se také § 11 nařízení z roku 1941, které zakazovalo vkládání znaků říše (včetně hákového kříže) do znaků obcí. Na Českolipsku byl tedy zavrhnut návrh na znak Kamenického Šenova s obrazem skalního útvaru Varhany, pohárem a hákovým křížem v ozubeném kole.²⁶

Po roce 1945 vzniklo při československém ministerstvu vnitra oddělení, které se zabývalo znaky měst v pohraničí. Po odsunu Němců z pohraničí a přílivu nového obyvatelstva vznikly potíže, jelikož noví obyvatelé neznali původní znak obce. Tato záležitost byla vyřešena zákonem č. 279 z roku 1949, kdy obce přestaly být právními subjekty. Následně roce 1951 dostaly národní výbory příkaz užívat na razítkách pouze státní znak. Tímto význam komunální heraldiky prakticky zanikl, jelikož znak obce sloužil pouze jako obyčejný symbol v některých případech byl také vnímán jako feudální přežitek, který nepatří do socialistické republiky. Ve stejném roce také ministerstvo vnitra zastavilo znakovou agendu, zřejmě v domnění, že znaky přestávají existovat.²⁷

Některé obce si svůj znak ponechaly a označovaly s ním svůj majetek. V 60. letech 20. století došlo ke změně vnímání komunálních symbolů. Obce začaly svůj znak využívat například k propagačním účelům. V návaznosti na vydání zákona č. 69 z roku 1967 o národních výborech byl Národním shromážděním schválen pod číslem 109 ze dne 1. prosince 1967 statut o užívání městských znaků. Tento statut dával oprávnění užívat

²⁴ ČÁREK, Jiří. Městské znaky v Českých zemích. Praha: Academia, 1985., s. 35 – 36.

²⁵ Tamtéž, s. 36.

²⁶ Tamtéž, s. 35 – 37.

²⁷ Tamtéž, s. 37.

znak obce pouze národním výborům nikoliv všem obcím, které znak dříve vlastnily. Došlo však také k rozporům, především v pohraničí, kde obecný znak fakticky zanikl a obyvatelé nevěděli, jak původně vypadal. Archivní správa ministerstva vnitra očekávala rozpory ve znacích a pro to již v roce 1966 ustavila odbornou komisi pro otázky komunální heraldiky a vexilologie.²⁸

Komise měla dva základní úkoly:²⁹ **1)** být poradním orgánem při projednávání a přípravě nových znaků či úpravě znaků stávajících. Okresní archivy byly povinné předkládat komisi každý návrh znaku k posouzení a vyjádření. Po jejím rozhodnutí projednal věc okresní archiv podle ustanoveného statutu.

2) komise měla zajistit shromažďování veškerých potřebných materiálů k soupisu znaků obcí a zajistit tak dokumentační materiál k posuzování správné podoby starých znaků.

Komise v obměněné podobě funguje i v dnešní době pod názvem Podvýbor pro heraldiku a vexilologii a je jedním z podvýborů Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Podvýbor vznikl na základě zákona č. 90/1995 Sb. ze dne 19. dubna 1995. Po volbách v roce 1998 zřídil Výbor pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu usnesením č. 5 dne 23. července 1995 podvýbor pro heraldiku. Prvním předsedou podvýboru se stal PhDr. Vladimír Cisár. V roce 2000 došlo ke změně názvu. Původní název byl podvýbor pro heraldiku. Po změně nese název podvýbor pro heraldiku a vexilologii.³⁰ Od roku 2005 komunální symboly eviduje Registr komunálních symbolů spravovaný Parlamentem České republiky. Podvýbor se zabývá udělováním znaků a praporů obcím. V letech 2001 – 2003 se věnoval symbolům krajů. Podvýbor také vytvořil Základní heraldické zásady pro tvorbu nových obecných symbolů³¹ a Základní vexilologické zásady pro tvorbu nových obecných symbolů.³²

²⁸ ČÁREK, Jiří. Městské znaky v Českých zemích. Praha: Academia, 1985., s. 37.

²⁹ Tamtéž, s. 37.

³⁰ EXNER, Petr. VexilINFO 53: Podvýbor pro heraldiku a vexilologii [online]. leden - únor 2001 [cit. 2022- 05- 24]. Dostupné z: <http://www.vexi.info/vexiinfo/vexinf53.pdf>

³¹ Registr komunálních symbolů: Základní heraldické zásady pro tvorbu nových obecních symbolů [online]. Praha, 2018 [cit. 2022-05-24]. Dostupné z: <https://rekos.psp.cz/vexilologicke-zasady/>

³² Tamtéž.

2. Komunální heraldika a vexilologie po roce 1989

V roce 1990 nastala nová situace, která se týkala užívání znaků a praporů. Dne 5. září 1990 vešel v platnost zákon č. 367/1990 Sb. České národní rady o obcích (obecní zřízení). Dle znění tohoto zákona mohou samosprávné celky užívat znak a prapor obce. Pokud samosprávný celek nemá svůj historický znak, dle zákona může být návrh předsednictvem České národní rady udělen.³³ Dalším zákonem, který upravuje udělování znaků a praporů, je zákon, který vešel v platnost dne 15. května 2000, č. 128/2000 Sb. o obcích. Tento zákon nahradil původní z roku 1990 a je platný i v současnosti. V tomto právním předpisu je uvedeno v §34a odstavce 1 – 4, že obce mohou mít vlastní znak a vlajku. Dále se dozvídáme o pravomocích předsedy Poslanecké sněmovny, o užívání znaku a vlajky jinými subjekty uvnitř obce a také o městských obvodech.³⁴

Zákon o obcích nijak taxativně nestanovuje, které symboly lze považovat za symboly obecní. Symboly obce mohou používat organizační složky nebo právnické osoby, které jsou danou obcí zřízené o ostatní používání je nutné požádat o souhlas obce. Souhlas o užívání uděluje starosta obce, jelikož není znak obce podmíněn zákonem o autorských právech. Dále je možné souhlas k užívání zveřejnit ve veřejné vyhlášce s určitými podmínkami pro užívání. Zákon dále nestanoví užívání vlajky obce. Vlajku je tedy možné užívat bez souhlasu obce.³⁵ Níže uvádím dva příklady, jaké jsou možnosti užívání znaku a vlajky obce pro veřejnost.

Příklad pro užívání znaku obce:

Obec má na svém území zřízený soukromníkem fotbalový klub. Majitel klubu zaslal žádost starostovi obce, aby mohl do znaku klubu zanést i znak obce. Starosta obce projedná tuto žádost na zasedání Rady obce. Pokud bude vysloven souhlas, zašle starosta jménem

³³ § 5 odst. 1 zákona č. 367/1990 Sb., České národní rady o obcích (obecní zřízení) - znění od 28. 4. 2000. In: Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010-2022 [cit. 15. 1. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-367#p5-1>

³⁴ § 34a odst. 1-4 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) - znění od 1. 1. 2022. In: Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010-2022 [cit. 15. 1. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p34a-1>

³⁵ FUREK, Adam. Obecní symboly - Stanovisko odboru dozoru a kontroly MV ČR. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2008 [cit. 2022-01-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obecni-symboly-stanovisko-odboru-doзору-a-kontroly-mv-cr.aspx>

obce majiteli klubu písemné vyjádření, na hlavičkovém papíru s podpisem a razítkem obce, že může znak zanést i do znaku fotbalového klubu. V případě nesouhlasu, zašle starosta obce také písemné vyjádření, ale s vysloveným nesouhlasem a majitel klubu bude muset vymyslet jiný znak pro svůj fotbalový klub.

Příklad pro užívání vlajky obce:

Skupina osob se rozhodne, že uskuteční výlet na Sněžku, kde zanechají vlajku obce odkud pochází. Vlajku si nechají na své náklady vytisknout u specializované firmy. Po výstupu na Sněžku zanechají vlajku na jejím vrcholu. Nepotřebují k tomu souhlas starosty ani Rady obce.

Celý proces udělení znaku či praporu probíhá následovně. Obec či město podá žádost do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Zde ji pak projedná podvýbor pro heraldiku a vexilologii, který doporučí výboru, aby doporučil předsedovi nebo předsedkyni Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky udělit obecní symboly obcím, jejichž žádosti obsahovaly nezbytné náležitosti.³⁶

Starostové měst a obcí jsou vyrozuměni dopisem předsedy podvýboru pro heraldiku a vexilologii, zda byla žádost doporučena ke schválení nebo zamítnuta. Dalším faktorem, aby byla žádost doporučena k udělení je, že je návrh zpracován tak, že odpovídá jak heraldickým a vexilologickým pravidlům, tak i historickým souvislostem.³⁷

Žádost o schválení obecních symbolů musí obsahovat:

1. průvodní dopis, podepsaný starostou či pověřeným zastupitelem
2. kopii usnesení zastupitelstva, kterým schválila předložené návrhy
3. barevné vyobrazení návrhu maximálně ve formátu A4 s uvedením autora
4. návrh slovního popisu předloženého návrhu (tedy blason)
5. odůvodnění použitých figur

Pro úplnost podvýbor, který se skládá pouze z poslanců a poslankyň Poslanecké sněmovny

³⁶ Emailová korespondence s asistentkou Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu: Eva Cívínová., 3. květen 2022.

³⁷ Tamtéž.

Parlamentu ČR obvykle zřizuje expertní skupinu, která je jeho poradním orgánem a je složena z odborníků v oboru heraldiky a vexilologie. Po schválení usnesení podvýboru pro heraldiku a vexilologii výborem pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu vydá na základě tohoto usnesení předseda či předsedkyně Poslanecké sněmovny Rozhodnutí předsedy/předsedkyně sněmovny. Od vydání rozhodnutí se mohou schválené znaky a vlajky užívat. Předseda/předsedkyně Poslanecké sněmovny předá obcím dekrety.³⁸

Žádosti jsou evidovány a následně projednávány dle data doručení. Při projednávání se předřazují na jednání opravy již zamítnutých žádostí. Žádost o udělení znaku či vlajky může být zamítnuta z důvodu, že nesplňuje některou z výše uvedených podmínek. Výjimečně lze na základě dopisu starosty města či obce přihlédnout k předřazení žádosti, tedy o její přednostní projednání, při významných výročních (např. kulaté výročí obce či města).³⁹

Rozhodnutí se následně dostává do Archivu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Zpravidla do dvou měsíců od podpisu rozhodnutí. Z hlediska ukládání dokumentů Poslanecké sněmovny a Kanceláře Poslanecké sněmovny se jedná o legislativní předpisy: Jednací řád Poslanecké sněmovny (zák. č. 90/1995 Sb.) a Spisový a skartační řád, vydaný v souladu se zákonem č. 499/2004 Sb.⁴⁰

Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, je veřejným specializovaným archivem a jeho činnost se řídí zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě. Přejímá a spravuje archiválie vzniklé z činnosti Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a Kanceláře Poslanecké sněmovny. Dále pak pečuje, odborně zpracovává a zpřístupňuje archiválie předchůdců Poslanecké sněmovny a jejich kancelářů. Po odborné stránce spolupracuje s archivními institucemi a organizacemi v České republice i zahraničí.⁴¹

³⁸ Emailová korespondence s asistentkou Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu: Eva Cívínová., 3. květen 2022.

³⁹ Tamtéž.

⁴⁰ Emailová korespondence s vedoucím Archivu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Mgr. Bc. Petr Dvořáček., 4. květen 2022.

⁴¹ Tamtéž.

3. Vývoj okresu Česká Lípa v letech 1848 – 1990

Na území, kde se nyní nachází okres Česká Lípa, je možno v roce 1848 nalézt celkem 20 panství. Počet panství se proměňoval s počtem nákupů či prodejů částí ale i celých panství. Celý Českolipský okres je nejvíce spjat s rodem Berků z Dubé a Vartenberků. Okresy jako správní celky vznikly v českých zemích po roce 1848, kdy bylo v habsburské monarchii zrušeno nevolnictví. Okresní hejtmanství započalo svou činnost již v roce 1850 a bylo tvořeno čtyřmi soudními okresy. V tomto období mluvíme o kraji Česká Lípa, nikoliv jen o okresu.⁴²

Kraj Česká Lípa, společně s dalšími zanikl v roce 1855, ale nadále zde sídlil krajský soud. V současné době zde nalezneme soud okresní. Česká Lípa, jakožto obec spadala pod nově vytvořený a značně větší kraj Litoměřický. Mezi lety 1862 – 1918 byly kraje jakožto správní celky zrušeny, ale nadále zůstaly v činnosti okresy. V průběhu 20. století prošel okres mnohými změnami.

Největší změny nastaly v období okupace nacistickým Německem, kdy byl okres odtržen a stal se součástí Říšské župy Sudety. Jejím vytvořením vznikly 3 nové kraje. Vládní kraj Ústí nad Labem, jako největší celek a k němu dva městské okresy Aussig (Ústí nad Labem) a Reichenberg (Liberec) a dalších 20 venkovských okresů, do kterých spala i Česká Lípa.

Po roce 1945 byl stav krajů a okresů vrácen do předválečné situace. Následně v roce 1949 došlo ke změnám, které byly nevyhnutelné po událostech z února 1948. Bylo vytvořeno 12 krajů, mezi něj patřil i kraj Liberecký, který byl tvořen 12 okresy. V okresu Česká Lípa došlo k reorganizaci, a to především vytvořením vojenského prostoru Ralsko se sídlem v Mimoní.⁴³

Okres Česká Lípa, jak jej známe dnes, byl ustanoven v roce 2002, kdy vešla v planost vyhláška č. 564/2002 Sb. o stanovení území okresů České republiky a území obvodů hlavního města Prahy.

⁴² SOVADINA, Miloslav. Správní vývoj okresu Česká Lípa od roku 1848 do roku 1990: přel. I., s. 16 - 42.

⁴³ Tamtéž, s. 43 – 124.

4. Komunální heraldika a vexilologie okresu Česká Lípa před rokem 1989

Problematika znaků a praporů byla již před rokem 1989. V Archivu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ve sbírce udělených znaků a praporům obcím a městům jsem našla záznamy o 54 obcích, kterým byly uděleny komunální symboly.

Před rokem 1989 se touto problematikou zabývalo Ministerstvo vnitra ČSR, resp. Komise pro znaky měst při Archivní správě MV ČSR. Po přijetí zákona č. 367/90. Sb. o obcích, vznikla v září 1990 na základě usnesení Předsednictva České národní rady při výboru pro vědu, vzdělání a kulturu Stála komise pro heraldiku. Ta zpracovávala odborná stanoviska k žádostem obcí, na základě nichž, byla přijata usnesení výboru, která byla postoupena Předsednictvu ČNR, které následně udělilo obci znak. Po změně zákona o jednacím řádu poslanecké sněmovny č. 90/1995 Sb. byla komise změněna na podvýbor.⁴⁴ Rozhodnutí předsedy existují až od roku 1993. Před rokem 1993 se jednalo o usnesení Předsednictva ČNR. Přehledy usnesení a rozhodnutí jsou dostupné v rámci Digitálního repozitáře dle volebních období.⁴⁵

Obce, které se nenacházejí v Archivu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, jsou Provodín, Stvolínky a Žandov. Komunálním symbolům obcí Stvolínky a Žandov se budu věnovat později. Symboly pro obec Provodín jsou v současné době v jednání. Dle slov pana Jiřího Štěrbý, starosty obce Provodín nebyla po roce 1989 vůle a finanční prostředky, aby byly zajištěny komunální symboly. Návrh na udělení znaku byl zastupitelstvem obce schválen v roce 2018. O pomoc s vyobrazením byla požádána i místní základní škola a občané v anketě. Koncem roku 2021 byla zaslána žádost Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny o udělení znaku a praporu obce Provodín. Ke dni 24. ledna 2022 obec znak a prapor neměla.⁴⁶

⁴⁴ Emailová korespondence s vedoucím Archivu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Mgr. Bc. Petr Dvořáček., 4. květen 2022.

⁴⁵ Dostupné zde: <https://www.psp.cz/eknih/1990cnr/predsedn/usneseni/index.htm>

⁴⁶ Emailová korespondence se starostou obce Provodín: Jiří Štěrba, 24. leden 2022.

Před rokem 1989 se v okrese Česká Lípa již znaky i prapory jednotlivých obcí vyskytovaly ale nebylo jich mnoho. Z velké části se jednalo o znaky historické, které byly obcím uděleny v době jejich vzniku či v průběhu staletí byly pozměněny a uvedeny do užívání.

Výjimku tvoří vlajky. Z archivních dokumentů se dozvídáme, že velké množství obcí mělo pouze znak, nikoliv vlajku. Pokud se jedná o číselné údaje počtu obcí, které znak měly již před rokem 1989, jedná se o 15 obcí. Dále se dovídáme, že pouze dvě obce vlastnily znak i vlajku. Jedná se o Českou Lípu a Kamenický Šenov.

4.1 Historické komunální znaky v okrese Česká Lípa

Z archivních dokumentů vyplývá, že 15 obcí (Blíževedly, Cvikov, Česká Lípa, Doksy, Dubá, Holany, Jestřebí, Kamenický Šenov, Kravaře, Kvítkov, Mimoň, Nový Bor, Ralsko, Stráž pod Ralskem a Zákupy) měly znak již před rokem 1989. U některých nastala ale změna i znaku stávajícího.

Blíževedly mají svůj znak odvozený od rodu Šternberků. Znak byl městu udělen v roce 1685 biskupem Jaroslavem Ignácem ze Šternberka. Štít Šternberků je modrý, je tomu tak i v případě znaku města. V modrém poli se nachází stříbrné hradby se zlatou mříží. Ve znaku města můžeme také vidět hvězdu. Šternberkové měli hvězdu osmihrotou, zatím co ve znaku je hvězda s šesti hroty.⁴⁷

Cvikov jako město bylo založen před rokem 1352 a následně obnoveno v 16. století. Znak byl Cvikovu přidělen zřejmě roku 1526, kdy byl Cvikov králem Ferdinandem I. na přímluvu Zdislava Berky z Dubé znovu povýšen na město.⁴⁸

Město Česká Lípa nese svůj historický znak od roku 1389, kdy je na pečeti města hradební zeď s branou a věžemi. Nad hradbou pak znak pánů z Lipé. V průběhu 19. století se znak užíval v nesprávné barevné kombinaci černý štít a zlaté ostrve, což se ale rozporuje se znakem pánů z Lipé, kteří mají zlatý štít a černé ostrve. Od roku 1888, kdy archivář dr. Anton Gindely zjistil pravost barev se již znak a jeho barevnost neměnil.⁴⁹

⁴⁷ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sbírká udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Blíževedly.

⁴⁸ ČÁREK, Jiří. Městské znaky v Českých zemích. Praha: Academia, 1985., s. 104.

⁴⁹ Tamtéž, s. 110.

Historický znak města Dubá odkazuje na osadu založenou v průběhu 12. století a na město povýšenou ve století čtrnáctém. Znak se vyvinul z mluvící městské pečeti, kde nalezneme dubovou ratolest s listy a žaludy. V průběhu staletí se znak měnil, zůstala však zásada, že ratolest nese tři žaludy.⁵⁰

Holany jako sídliště jsou doloženy ze 14. století, a jako městečko od roku 1405. Kdy byl městečku znak přidělen, není známo.⁵¹

Původně název Jestřebí nesl hrad tyčící se nad malým městečkem Krušina, poprvé doloženém roku 1385. Později se název hradu přenesl i na městečko. Znak získalo snad od císaře Josefa II. a žádost Michala z Kounic.⁵²

Kravaře jsou doloženy ve druhé polovině 12. století, městem se staly kolem roku 1260. Kdy přesně Kravaře získaly znak, není známo.⁵³

Znak obce Kvítkov vychází z pečetního znamení, které souviselo s erbem Vlků z Kvítkova, kteří vlastnili ves ve 14. a 15. století. Znak, jak jej známe dnes je doložen až v 19. století.⁵⁴

Obtížnost nastává u města Mimoň. Svůj název nese od roku 1371. Na své původní pečeti užívala znak svých pánů, tedy Vartenberků. Kdy Mimoň získala vlastní znak, není známo. Doložen je z 18. století na pečetích. Barevnost znaku je také velmi odlišná. Uvádí se červený štít se zlatou branou a věžemi nebo modrý štít se zdmi ve stříbrné barvě.⁵⁵ Současnou podobu znaku vytvořil Státní okresní archiv Česká Lípa, kdy se přiklonil k barevnosti: červený štít a zlaté hradby. Znak byl městu Mimoň znovu, již v neměnné barevnosti udělen dne 2. dubna 2010.⁵⁶

Po třicetileté válce byla ves nesoucí název Nový Bor povýšena s přímluvou Josefa Maxmiliána Kinského císařovnou Marií Terezií na město dne 26. února 1757. V tento datum

⁵⁰ ČAREK, Jiří. Městské znaky v Českých zemích. Praha: Academia, 1985., s. 128.

⁵¹ Tamtéž, s. 140.

⁵² Tamtéž, s. 182.

⁵³ Tamtéž, s. 211.

⁵⁴ Tamtéž, s. 218.

⁵⁵ Tamtéž, s. 248.

⁵⁶ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sbírká udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Mimoň.

získal Nový Bor také svůj znak, následně v roce 1780 hrabětem Filipem Kinským polepšen o obraz Madony.⁵⁷

Wartenberg neboli Stráž pod Ralskem je doložena od 13. století. Městem se stala nejpozději v první polovině 16. století. Přesné datum, kdy získala znak není známo. Doložen je pečetí z roku 1590, na pečetidle můžeme vidět květ slunečnice (v současné době mylně označován za růži). Původní květ však růži značit mohl. Je možné, že se jednalo o odkaz odvozený z erbu manželky Balcara Hyršpergára Markéty z Rosenheimu a Janovic. Od 17. století však zobecněl květ slunečnice, který vešel nově v platnost 1. ledna 1977.⁵⁸

Stvolínky jsou jako obec doloženy z konce 12. století. Městem jsou poprvé zmíněny v roce 1505, kdy však ale získaly znak není známo. Znak obce v sobě nese štítek pánů ze Šlejnic. Tento fakt nás odkazuje k tomu, že znak byl udělen v době litoměřického biskupa Maxmiliána Rudolfa Šlejnice ze Šlejnic (1655 – 1675) nebo byl znak Šlejniců přidán později. Barevnost znaku je nejistá, nad hradbami se nachází biskupský klobouk, který má být dle církevních pravidel zelený na znaku však nese zlatou barvu.⁵⁹

Město Zákupy bylo v historii velmi významným místem. První zmínky jsou doloženy z roku 1352 a v roce 1378 se stávají městem. Znak získaly v roce 1541 od Ferdinanda I. s přímluvou Zdislava Berky z Dubé, podobně jako město Cvikov. V průběhu 19. a 20. století vznikly různé odchylky, které jsou nepravé a v současné době neužívané.⁶⁰

Posledním městem, které dodnes nese svůj původní historický znak, je Žandov. Je doložen již ve 13. století a v 15. století byl Žandov povýšen zásluhou Zikmunda z Vartenberka na město. Nejpozději v 17. století byla ve znaku věžovitá brána s valbovou střechou, která byla v mladších pečetích vyrytá prohnutě. Tím zřejmě vznikla chyba na razítkách z 19. a 20. století, kdy jsou na znaku vyobrazeny dvě věže s kupolovou střechou. Správnou, tedy původní formu užívá město do dnes.⁶¹

⁵⁷ ČÁREK, Jiří. Městské znaky v Českých zemích. Praha: Academia, 1985., s. 272.

⁵⁸ Tamtéž, s. 360.

⁵⁹ Tamtéž, s. 366.

⁶⁰ Tamtéž, s. 422.

⁶¹ Tamtéž, s. 427.

5. Komunální heraldika a vexilologie okresu Česká

Lípa po roce 1989

V současné době se na území Českolipského okresu nachází 57 obcí. Z toho 11 měst a jeden městys. Celkem 42 obcí si znak nechala přidělit v letech 1989 – 2018 s výjimkou obce Provodín.

V případě vlajky je situace opačná. Většina obcí historickou vlajku neměla s výjimkou města Kamenický Šenov. Vlajky byly obcím udělovány v letech 1994 – 2018.

Většina návrhů znaků či vlajek obcí byla navržena heraldickou kanceláří či heraldikem.

5.1 Typologie

Městská heraldika stejně jako panská nese v sobě znaky jedinečnosti. Základní typologie je však rozdělena dle Milana Bubna, do 9 částí⁶²:

1. Stavby
2. Panovník, pán města, zakladatel města, nebo jejich symboly
3. Světci a patroni kostelů či klášterů nebo jejich odznaky
4. Mluvící znaky
5. Narážka na událost nebo pověst
6. Symboly vyjadřující zaměstnání obyvatel
7. Přírodní zvláštnosti
8. Symboly privilegií, svobod, cností a práva
9. Záhadné znaky

Tato typologie se používá i do nově vzniklých znaků, tedy těch, které vznikají po roce 1989. Ať se již obměňují, či vytvářejí, zcela nově v heraldických kancelářích. Nelze však říci, že se

⁶² BUBEN, Milan. Encyklopedie heraldiky: [světská a církevní titulatura a reálie]. 4., opr. a dopl. vyd. Praha: Libri, 2003, ISBN 80-7277-135-3., s. 29 – 30.

vždy jedná o jediný význam znaku. Mnohé znaky v sobě nesou několik typologických částí. Může se tedy jednat o znak mluvící, ale zároveň o znak, který v sobě nese přírodní zvláštnosti apod.

5.1.1 Stavby

Městské fortifikace se objevují v komunální heraldice nejpočetněji. Jedná se také o nejstarší skupinu městských znaků. Především jde o vyobrazení městských hradeb s cimbuřím s otevřenými či zavřenými vraty opatřenými padací mříží. Někdy také doprovázené jednou či více věžemi (kulaté či hranaté) se střechou často zakončenými makovicí. Můžeme také nalézt i samostatně stojící věže. Městské hradby byly od středověku velmi charakteristické, ale zároveň byly největší pýchou města. S vyobrazením městských hradeb se setkáváme i u měst, která nikdy hradby neměla. Souvisí to s udělováním znaků v 19. a 20. století, kdy se města chtěla přiblížit svým znakem ke znakům historickým. Jako příklad je možné uvést pražské čtvrti Smíchov nebo Žižkov. Tento typ znaku je velmi rozšířen po celé Evropě. Stavbu ve svém znaku nese například hlavní město Chorvatska Záhřeb nebo slovenská Bratislava.⁶³ V případě okresu Česká Lípa, stavby ve znaku reprezentují například obce Blatce, Blíževedly nebo Kunratice u Cvikova.

5.1.2 Panovník, pán města, zakladatel města, nebo jejich symboly⁶⁴

Ochránce města či jeho pán může být ve znaku vyobrazen 5 způsoby:

1. Obraz panovníka nebo pána města, jako heraldické figury – např. Levín
2. Znak panovníka nebo pána přejatý s rozlišením či bez něho – např. Lázně Bohdaneč
3. Symbol nebo neúplné znamení panovníka nebo pána města – např. Bavorov
4. Znamení narážející na osobu panovníka nebo pána města – např. Hostouň (okr. Domažlice)

⁶³ BUBEN, Milan. Encyklopedie heraldiky: [světská a církevní titulatura a realie]. 4., opr. a dopl. vyd. Praha: Libri, 2003, ISBN 80-7277-135-3., s. 29 – 30.

⁶⁴ Tamtéž, s. 30.

5. Iniciály panovníka nebo pána města – např. Vlašim

Jako příklad obce Horní Libchava a Stružnice v okrese Česká Lípa mají ve svém znaku zanesen znak Berků z Dubé.

5.1.3 Světci a patroni kostelů či klášterů nebo jejich odznaky

Ochrana patronů, měst byla při vzniku znaků velmi důležitá. Jedná se o velmi početnou skupinu znaků, jelikož odráží náboženské smýšlení obyvatel měst. Postavy světců se ve znacích objevují buď celé nebo jen z části. Část nacházíme například v polské Vratislavi, kde se je ve znaku hlava sv. Jana Evangelisty. Velmi často se také ve znaku objevují pouze jejich atributy.⁶⁵ Příkladem může hlavní město Švédska Oslo. V jeho znaku se nachází svatý Hallvard. Chlum je jedna z obcí v okrese Česká Lípa, která má ve svém znaku zanesen kříž sv. Jiří.

5.1.4 Mluvící znaky

Jedná se o znaky, které určitým způsobem říkají název města. Je však důležité vědět, že prozrazují název v daném jazyce, nejedná se o mezinárodní symbol.⁶⁶ Jako příklad bych ráda uvedla nikoliv město, ale souostroví. Faerské ostrovy v českém překladu znamenají Ovčí ostrovy. Mají tedy ve svém mluvícím znaku ovci/berana. Z komunální heraldiky v České republice bych uvedla jako příklad mluvícího znaku, město Sokolov (pták sokol) nebo Smržovka (houba – Smrž obecný). V případě okresu Česká Lípa se jedná například o obec Dubnice, která má ve svém znaku dubové listy a žaludy.

5.1.5 Narážka na událost nebo pověst

Toto vyobrazení je velmi vzácné. Příklad jsem našla v městě Kralupy nad Vltavou. Na modrém štítě je stříbrná hradební zeď z kvádrů s cimbuřím o sedmi stínkách. Hradba je

⁶⁵ BUBEN, Milan. Encyklopedie heraldiky: [světská a církevní titulatura a realie]. 4., opr. a dopl. vyd. Praha: Libri, 2003, ISBN 80-7277-135-3., s. 30.

⁶⁶ Tamtéž, s. 30.

uprostřed prolomena branou, zaklenutou velkými klenáky. Nad zdí vynikají dvě čtyřhranné, stříbrné věže, každá s jedním gotickým oknem, a červenou špičatou střechou se zlatou makovicí. Mezi věžemi je červený štítek se stříbrným korunovaným dvouocasým českým lvem, a nad štítkem je koruna, napodobující českou královskou korunu. Na stínkách cimbuří jsou zlatá písmena, tvořící nápis KRALUPY a na třetí řadě kvádrů je po obou stranách brány nápis LETA 1881. V bráně je vytažená stříbrná mříž a pod ní stříbrné ozubené kolo a za ním dvě zkřížená hornická kladiva, stříbrná s hnědými topůrky. Jedná se o upomínku císařského rozhodnutí z roku 1881, kdy byly Kralupy povýšeny na město.⁶⁷ V okrese Česká Lípa, žádná z obcí či měst ve svém znaku nenese odkaz na historickou událost či pověst.

5.1.6 Symboly vyjadřující zaměstnání obyvatel

Ve znacích měst se objevuje hlavní zaměstnání obyvatel v době, kdy byl znak městu udělen.⁶⁸ Příkladem je město Oloví. Ve svém znaku ale i názvu nese, že hlavní zaměstnáním obyvatel byla těžba olova i stříbra. Nachází se zde tři hornické nástroje a to mlátek⁶⁹, želízko⁷⁰ a lopatka. Obce Tuhaň, Chotovice či Ždírec jsou reprezentanty obcí v okrese Česká Lípa, které mají ve svém znaku symboly vyjadřující zaměstnání obyvatel.

5.1.7 Přírodní zvláštnosti

Jedná se o skupinu znaků, ve kterých se objevují různé druhy přírodnin ať již rostliny, zvířata ale také například řeky a hory. Jedním z příkladů může být již zmiňovaná Smržovka, která je znakem mluvícím a zároveň znakem nesoucí přírodní zvláštnost. Dále pak Nový Hrádek, Nosislav nebo Mohelno. Příklad z okrese Česká Lípa je obec Sosnová, které má ve svém znaku sosnovou větev (sosna – borovice).

⁶⁷ Kralupy nad Vltavou: oficiální web města [online]. Symboly [cit. 2022-05-24]. Dostupné z: <https://www.mestokralupy.cz/mesto/o-meste/symboly/>

⁶⁸ BUBEN, Milan. Encyklopedie heraldiky: [světská a církevní titulatura a reálie]. 4., opr. a dopl. vyd. Praha: Libri, 2003, ISBN 80-7277-135-3., s. 30.

⁶⁹ Malá palička.

⁷⁰ Nástroj s ostrou částí, která je určena k vytesávání.

5.1.8 Symboly privilegií, svobod, cností a práva

Města si do svého znaku často vkládala a vkládají své úspěchy. Mohlo se jednat i o zaměstnání obyvatel nebo o alegorickou postavu symbolizující určité cnosti. Například znak města Mnichovo Hradiště odkazuje na zakladatele města tedy cisterciácké mnichy. Obec Slunečná v okrese Česká Lípa nese ve svém znaku maltézský kříž, jelikož obec je historicky spjata s Maltézským řádem.

5.1.9 Záhadné znaky

Města velmi dbala na to, aby znaky, které nosí, vyjadřovaly určitým způsobem jejich město. Nalezneme ale také záhadná znamení, jako například ve znaku města Trutnov, kde nacházíme v dolní části zeleného draka. Jedná se o pověst o městu Trutnov.

„V dávných dobách, kdy na místě dnešního Trutnova byl ještě hluboký les a končinami putovali jenom kupci se svými povozy, vyslal kníže Oldřich do podhůří Krkonoš rytíře Albrechta z Trautenbergu, aby vedl ty, kteří měli zdejší divokou krajinu osídlit. Mezi mnoha lidmi, kteří sem tehdy přišli, byli i dva zedničtí tovaryši, Pavel a Mikuláš. Když pan Albrecht svým lidem oznámil, že chce vystavět nad Úpou město, vydali se oba do hlubokého lesa hledat skálu, ze které by bylo možné lámat kámen pro stavbu nových domů. Na dně rokle spatřili obrovského draka. Ten se rozvaloval po trávě, právě sežral nějaké velké zvíře. Těžce oddychoval a při každém hlasitém výdechu vycházel z jeho tlamy oheň a z nozder černý kouř. Oba přátelé se polekali a rozběhli se ke svým lidem. O svém dobrodružství vyprávěli panu Albrechtovi. Ten se jim nejdříve vysmál. Žádní draci přece nežijí. Ale přeci Albrecht nařídil naložit řetězy a lana a vydal se s početnou družinou ke strži nad dračí slují. Tak draka spatřili i ostatní.

Pan Albrecht poručil lidem z družiny, aby nejprve zhotovili pevnou dřevěnou mříž. Drak zavětral lákavou kořist, nastražené jehně a začal se k němu nenápadně sunout. Ale to už na něj lidé hodili mříž s ostrými hroty, na kterou ještě naházeli spoustu kamení. Začal strašlivě řvát. Z tlamy plival oheň do velké dálky, ale past ho držela jako v kleštích.

Když bylo po všem, lidé za velikého jásotu stáhli draka z kůže. Vysušili ji na slunci, vycpali

*hoblinami a zavěsili do kamenné věže. Město Trutnov, které zde později vystavěli, pojmenovali po příjmení pana Albrechta.*⁷¹

Záhadný znak můžeme také najít ve znaku obce Chlum v okrese Česká Lípa, v levé horní části znaku můžeme najít figuru draka, které je spojena se svatým Jiřím.

5.2 Klasifikace znaků a praporů

Znaky v okrese Česká Lípa můžeme rozdělit do 8 skupin, dle Milana Bubna. Jedna z výše uvedených skupin se v okrese Česká Lípa nenacházejí, a to narážka na událost nebo pověst.

Nejpočetnější skupinou v okrese Česká Lípa jsou znaky nesoucí odkaz či symboly na pána města. Obcí nesoucí toto znamení je celkem 19. Jsou to obce Blatce, Cvikov, Hamr na Jezeře, Horní Libchava, Krompach, Kvítkov, Mařenice, Noviny pod Ralskem, Nový Oldřichov, Okna, Prysk, Ralsko, Skalka u Doks, Sloup v Čechách, Stráž pod Ralskem, Stružnice, Svojkov, Velenice a Velký Valtinov. Celý Českolipský okres je spjat s rody Vartenberků⁷², Berků z Dubé⁷³ a Blektů z Útěchovic.⁷⁴ Často se zde objevují zlato-černé znaky, jedná se o barevnost erbů pánů z Vartenberka a Berků z Dubé, města tímto

⁷¹ Trutnov [online]., 14.1.2020, [cit. 2022-08-30]. Dostupné z: <https://www.trutnov.cz/cs/zivot-v-trutnove/historie-mesta/povest-o-drakovi.html>

⁷² Halada, Jan. Lexikon české šlechty erby, fakta, osobnosti, sídla a zajímavosti [Díl] 3. ISBN 80-85770-12-1, s. 172 – 173.

Český šlechtický rod, významná odnož rodu Markvarticů. V průběhu 14. – 15. století patřili k nejvýznamnějším rodům Českého království. Zakladatelem rodu byl Markvart II. z Března, který nechal v roce 1268 vystavět nedaleko Mimoně hrad Stráž, neboli Vartenberk. Další možný zakladatel rodu je Beneš z Vartenberka, který působil jako královský komorník. Jeho čtyři synové se rozdělili do čtyř větví (Děčínská linie, Veselská linie, Kumburská linie a Kostská linie). Nejznámějším členem rodu byl Jan z Vartenberka, který se stal v roce 1315 moravským zemským hejtmánem a Čeněk z Vartenberka, který získal Dračí řád od císaře Zikmunda.

⁷³ Halada, Jan. Lexikon české šlechty erby, fakta, osobnosti, sídla a zajímavosti [Díl] 3. ISBN 80-85770-12-1, s. 19 – 20. Berkové z Dubé byli jednou z linií Ronovců. Zakladatelem rodu byl Hynek Berka z Dubé, který patřil mezi významné šlechtice na dvoře českého krále Jana Lucemburského. Od roku 1319 zastával post nejvyššího purkrabího. Berkové z Dubé se dělili na dvě linie – Honštějnskou a Kuřívodskou. Poslední členové Kuřívodské linie se zapojili do stavovského povstání. Byl jim zkonfiskován majetek, který v roce 1621 získal Albrecht z Valdštejna.

⁷⁴ Halada, Jan. Lexikon české šlechty erby, fakta, osobnosti, sídla a zajímavosti [Díl] 3. ISBN 80-85770-12-1, s. 18. Blektové z Útěchovic byli šlechtický rod vlastníci panství na Českolipsku mezi lety 1322 – 1546. Od roku 1409 rod užíval přídomek „z Útěchovic“ dle svého prvního panství. Kryštof Blekt se během prvního stavovského povstání stal moravským direktorem. Následně byl odsouzen k trestu smrti a zkonfiskování majetku.

upomínají, kdo byl jejich majitelem či zakladatelem.

Dále se zde setkáváme s dalšími významnými rody.

1. rod Pancířů ze Smojna ve znaku obce Velenice
2. páni z Lungvic a rod Valdštejnů ve znaku obce Skalka u Doks
3. páni ze Svojkova, později páni z Chlumu ve znaku obce Svojkov
4. páni z Wallbrunnu a rod Kinských ve znaku Nového Oldřichova
5. rod Kouniců ve znaku obce Okrouhlá

S rodem Kinských se setkáváme ve více znacích obcí.

Další znaky spadají do skupiny staveb. Jedná se celkem o 12 obcí, které nesou ve svém znaku stavbu. Jsou to obce Bezděz, Blíževedly, Česká Lípa, Doksy, Holany, Horní Police, Kravaře, Mimoň, Stvolínky, Vrchovany, Zákupy a Žandov. Detailnějšímu popisu znaků se budu věnovat v dalších kapitolách. Některé znaky, jako například znak obce Vrchovany bychom ale mohli zahrnout do dvou kategorií. Jednak do kategorie staveb ale také do kategorie symbolů pána města.

V další kategorii tedy ve znacích s vyobrazením přírody nacházíme 8 obcí nesoucí rostlinné znamení. Jedná se o obce Bohatice, Jestřebí, Luka, Pertoltice pod Ralskem, Skalice u České Lípy, Svor, Tachov a Zahrádky. Mohli bychom sem však zařadit také dalších 6 obcí, které nesou rostlinné znamení, které je zároveň znamením mluvícím. Jsou to obce Dubá, Dubnice, Kozly, Slunečná, Sosnová a Volfartice. Výjimku tvoří obce Kozly a Volfartice, kdy je mluvícím znamením zvíře, nikoliv rostlina. U obce Slunečná se jedná o zlaté slunce.

Jednou z větších skupin je kategorie o zaměstnání obyvatel. Na Českolipsku bylo i v současné době je rozšířeno sklářství. Většina obcí byla buď zemědělského charakteru či se věnovala průmyslu v oboru skla. Obce nesoucí znamení zaměstnání obyvatel jsou Chotovice, Kamenický Šenov, Okrouhlá, Radvanec, Tuhaň a Ždírec.

Následující kategorie jsou světci a jejich atributy. Zde nacházíme 4 obce. Brniště, Chlum, Nový Bor a Polevsko. U obce Brniště se jedná o sv. Mikuláše, Chlum nese atribut sv. Jiří, Nový Bor má vyobrazenou Pannu Marii a Polevsko sv. Petra.

5.3 Popis erbů hlavních šlechtických rodů na Českolipsku

Berkové z Dubé

75

Dvě překřížené černé ostrve ve zlatém poli.
Nad štítem klenot s korunou a černo-zlatými pokryvadly.

Blektové z Útěchovic

76

Polcený štít na pravé straně dělený čtyřikrát kosmo,
na levé straně čtyřikrát dělený šikmo ve červeno-zlatých
barvách. Nad štítem klenot s korunou a
stříbrno-hnědými pokryvadly.

Vartenberkové

77

Zlato-černě polcený štít obtočený zelenou saní
s klenotem, korunou a zlato-černými pokryvadly.

⁷⁵ KASÍK, Stanislav. Heraldická terminologická konvence: Erb Berků z Dubé z hradu Tolštejn [online]. Děčín: Děčínské vlastivědné zprávy, 1997, 4. července 2016 [cit. 2022-06-28]. Dostupné z: <http://www.heraldika-terminologie.cz/mapa-erb-berku-z-dube-z-hradu-tolstejn-156>

⁷⁶ Wikipedia: Blektové z Útěchovic [online]. 26. ledna 2014 [cit. 2022-06-28]., autor: Blechta Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Blektov%C3%A9_z_%C3%A9%C3%A9%C4%Bchovic#/media/Soubor:Erb_Blekta.j_pg

⁷⁷ Wikipedia: Vartenberkové [online]. 4. července 2016 [cit. 2022-06-28]., autor: Rados00, Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Vartenberkov%C3%A9#/media/Soubor:CoA_Wartenberg.png

5.4 Užívání komunálních symbolů ve veřejném prostoru

Využití komunálních symbolů obcí je velmi různorodé. Nejčastěji nalezneme vyvěšenou vlajku na obecním či městském úřadu, nebo znak připevněný na venkovní zdi úřadu. U menších obcí je toto využití zpravidla jediná propagace znaku či vlajky, kterou je možné objevit.

Mezi další a velmi hojně využívané použití komunálních symbolů patří webové stránky obce či města. Znak obce nás zpravidla na webových stránkách obce vítá. U většiny obcí v Českolipském okrese jej nalezneme na levé straně obrazovky. Jedná se o jednu z největších propagací znaku, jelikož v současné době jsou webové stránky obcí navštěvovány více nežli obecní či městský úřad.

Jednou z dalších propagací znaku je jeho využití na hlavičkových papírech vytvořených danou obcí. V tomto případě, lze k tiskovinám vydaných obcí zařadit také propagační materiály, jako jsou například stolní kalendáře, malé kapesní kalendáře, kelímky na pití, batohy nebo například tužky. Samostatné jsou nálepky se znakem obce. Ve většině případů mají nálepku se znakem obce pouze vozy, které patří obci či městu. Nalezne však příklady, jako je obec Dubnice, kde nálepku se znakem mají i občané na vlastních vozech.

Velkým propagátorem jsou sportovní kluby. Co se týká malých obcí, jsou to především fotbalové kluby, které hrdě nosí znak obce na svém dresu, popřípadě mají dresy v barvách obce. U větších vsí nebo měst můžeme pozorovat propagaci u více sportovních odvětví, jako například hokej, basketbal či florbal. S touto propagací jsou spjatí také fanoušci daného sportu, kteří velmi často nosí s sebou na zápasy velkou vlajku obce, nebo malé vlaječky.

6. Autoři obecních znaků a vlajek v okrese Česká

Lípa

Většina obcí v okrese Česká Lípa si nechala svůj znak či prapor vyhotovit od heraldika či heraldické kanceláře. Sledujeme zde také příklady, kdy je pouze vzat historický znak a je doplněn o slovní popis tedy blason. V případě vlajek je již situace jiná. Původní, tedy historickou vlajku nalezneme u obcí Česká Lípa a Kamenická Šenov, všechny ostatní byly vytvořeny nově.⁷⁸

Vlajka jako jeden ze symbolů obce vzniká především z přenesení a zjednodušení znaku na textilní plochu vlajky. Nejčastěji se vytvářel nový znak zároveň s vlajkou, ale je možné sledovat i odlišnosti jako je obec Tuhaň, kdy znak byl odsouhlasen v roce 2003 a vlajka v roce 2004.⁷⁹ Největší počet vytvořených návrhů znaků a praporu má Stanislav Kasík a jeho heraldická kancelář Dauphin. Jedná se o 16 obcí Bezděz, Brniště, Doksy, Dubnice, Horní Libchava, Kamenický Šenov, Noviny pod Ralskem, Nový Oldřichov, Prysk, Skalice u České Lípy, Sloup v Čechách, Sosnová, Stráž pod Ralskem (vlajka), Stružnice, Tachov, Velký Valtinov.⁸⁰

Dalším velmi hojně zastoupeným autorem je Miroslav J. V. Pavlů jenž vytvořil celkem 13 návrhů pro obce Hamr na Jezeře, Holany (vlajka), Chlum, Kozly, Kravaře (vlajka), Okna, Pertoltice pod Ralskem, Ralsko, Skalka u Doks, Velenice, Volfartice, Vrchovany a Ždírec.⁸¹

Poslední z více zastoupených heraldiků je Jan Tejkal se 6 návrhy pro obce Blatce, Jestřebí (vlajka), Kvítkov (vlajka), Luka, Mařenice a Svojkov.⁸²

Mezi další, ale již méně zastoupené heraldiky patří Pavel Duchoň (Chotovice, Kunratice u Cvikova, Okrouhlá, Radvanec), Státní okresní archiv Česká Lípa (Bohatice, Mimoň), Martin Tomášek (Tuhaň, Zahrádky), Petr Exner (Svor), Kryštof Huk (Slunečná), Zdeněk Kubík

⁷⁸ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Česká Lípa a Kamenický Šenov.

⁷⁹ Tamtéž, složka obce Tuhaň.

⁸⁰ Tamtéž, složky výše zmíněných obcí.

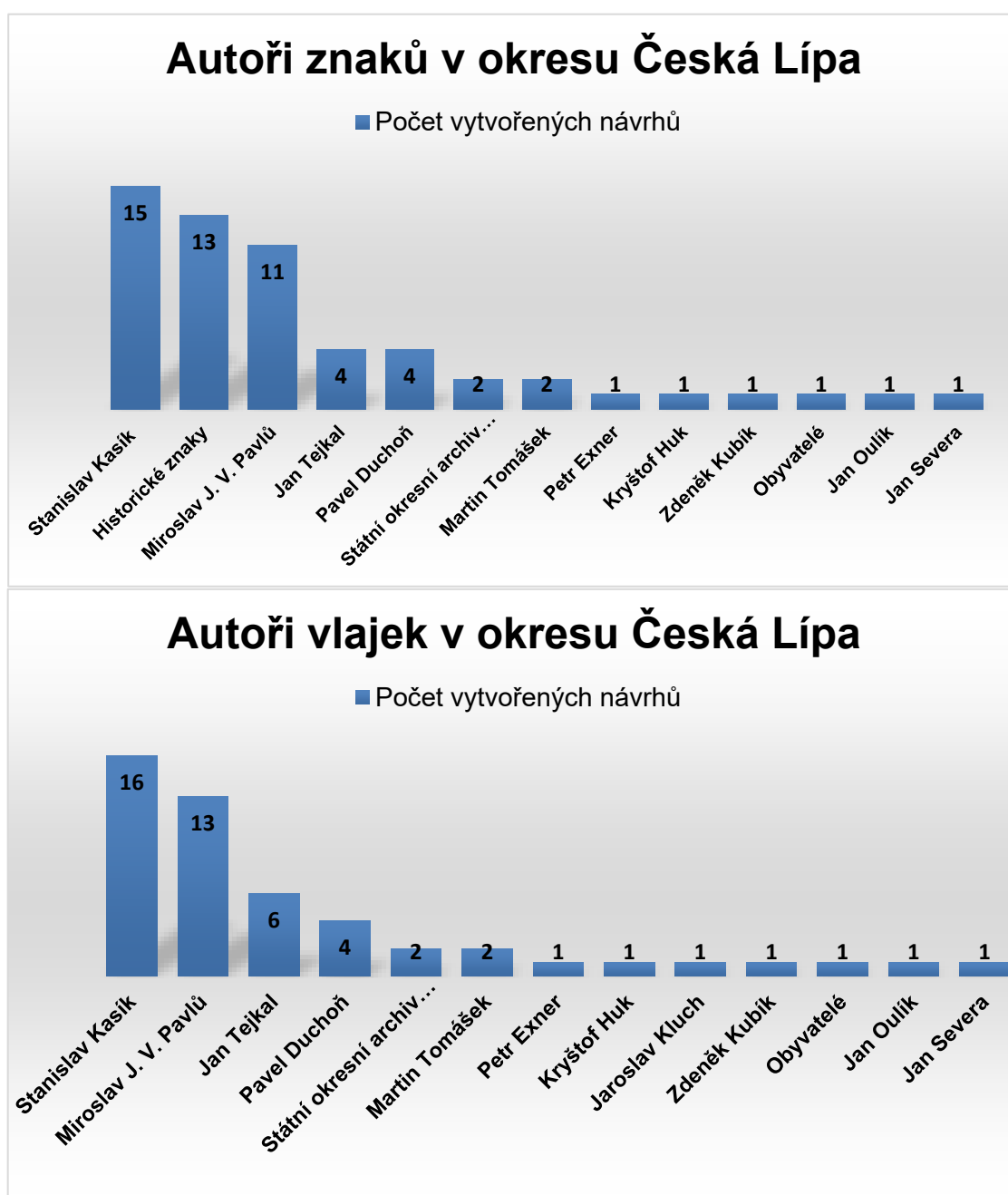
⁸¹ Tamtéž, složky výše zmíněných obcí

⁸² Tamtéž, složky výše zmíněných obcí.

(Blíževedly), obyvatelé (Kropach), Jan Oulík (Horní Police), Jan Severa (Polevsko). Jaroslav Kluch vytvořil návrh praporu pro obec Cvikov. Výjimkou je obec Kropach, kde si znak obce vytvořili sami obyvatelé.⁸³

Obce Česká Lípa, Cvikov, Dubá, Holany, Jestřebí, Kravaře, Kvítkov, Mimoň, Nový Bor, Stráž pod Ralskem, Stvolínky, Zákupy a Žandov nesou do dnes své historické nezměněné znaky.⁸⁴ Obec Provodín podala žádost na udělení znaku a praporu.

Nyní se pokusím graficky znázornit počet obcí u jednotlivých autorů, pro lepší přehlednost.

⁸³ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sbírnka udělených znaků a praporů obcím a městům, složky výše zmíněných obcí.

⁸⁴ Tamtéž, složky výše zmíněných obcí.

7. Udělování znaků v okrese Česká Lípa v chronologické perspektivě

Nyní se budu věnovat obcím, které si svůj znak nechaly vytvořit po roce 1989, respektive v okrese Česká Lípa od roku 1998.

Mezi první obce, které si nechaly vytvořit znak v roce 1998 patří Brniště, Noviny pod Ralskem a Sloup v Čechách. Shodně si tyto obce nechaly vytvořit znak od Stanislava Kasíka, heraldické kanceláře Dauphin. Všechny obce ve svém znaku nesou odkaz na své historické majitele. V případě Brniště jsou to Blektové z Útěchovic⁸⁵, Noviny pod Ralskem Vartenberkové⁸⁶ a Sloup v Čechách rod Kinských a Berků z Dubé a Lipé.⁸⁷

V roce 1999 se jedná o obce Nový Oldřichov, Skalice u České Lípy, Sosnová a Stružnice. I v těchto případech si obce nechaly, návrhy znaků vytvořit od Stanislava Kasíka a heraldické kanceláře Dauphin. Tyto obce se již neshodují v původu svých znaků. Nový Oldřichov ve svém znaku nese odkaz na své majitele rod Kinských a svobodných pánů z Wallbrunnu.⁸⁸ Znak Skalice u České Lípy je více zaměřen na církevní historii. Ve znaku nalezneme odkaz na Řád johanitů, sv. Annu, rod Kinských a okolní přírodu.⁸⁹ Obec Sosnová, jako jediná ze čtveřice obcí vlastní znak mluvící, tedy borovicovou větev s šiškou a v dolní části listy leknínu, odkazující na druhou část obce Lesná. Barevnost dolní části znaku je odkazem k rodu Kinských.⁹⁰ Poslední obec Stružnice svým znakem odkazuje na své majitele, a to pány z Klinštejna a Berky z Dubé a Lipé, modrá část znaku je mluvícím znamením a odkazuje na název obce čímž zároveň symbolizuje řeku Ploučnici, která obcí protéká.⁹¹

Přelom století v okrese Česká Lípa nepřinesl žádný nový znak. Jedinou obcí, která si nechala znak uznat v následujícím roce 2001, byla Horní Police. Návrh znaku vytvořil Jan Oulík. Znak odkazuje na významné mariánské poutní místo, Panna Marie je zde zastoupena stříbrnou lilií. Most s křížem odkazuje na místní reálie a modrá barva štítu symbolizuje

⁸⁵ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Brniště.

⁸⁶ Tamtéž, složka obce Noviny pod Ralskem.

⁸⁷ Tamtéž, složka obce Sloup v Čechách.

⁸⁸ Tamtéž, složka obce Nový Oldřichov.

⁸⁹ Tamtéž, složka obce Skalice u České Lípy.

⁹⁰ Tamtéž, složka obce Sosnová.

⁹¹ Tamtéž, složka obce Stružnice.

rozvodněnou řeku, která dle pověsti přinesla sochu Panny Marie.⁹² Podobně jako rok 2001, také rok 2002 přináší pouze jeden nový znak pro obec Kunratice u Cvikova. Návrh znaku vytvořil Pavel Duchoň. Znovu zde můžeme vidět odkaz na historické majitele Kunratic, a to Berky z Dubé a Lipé, dále pak můžeme sledovat symbol věže, jakož to odkaz na bývalou tvrz, která v Kunraticích stála. Zelená barva pak symbolizuje okolní lesy.⁹³

Rok 2003 přinesl čtyři nové znaky obcím Bezděz, Hamr na Jezeře, Pertoltice pod Ralskem a Velenice. Jedinou výjimkou v autorovi návrhu znaku je Hamr na Jezeře, zde návrh vypracoval Stanislav Kasík a heraldická kancelář Dauphin. Pro ostatní obce návrh vyhotovil Miroslav J. V. Pavlů. Obec Bezděz ve svém znaku nese hradbu jako odkaz na stejnojmenný hrad postavený králem Přemyslem Otakarem II., jeho osobu zde zastupuje dvouocasý český lev. Zelený vrch je odvozen od pojmenování obce, vrchu a lesa v okolí. Šíp pak symbolizuje svatého Jiljí.⁹⁴ Hamerský znak odkazuje na pány města Jana z Michalovic a rod Vartenberků. Modrá barva a ryba jsou symboly Hamerského rybníka.⁹⁵ Pertoltice pod Ralskem vlastní ve znaku modrou barvu a palečné kolo, jako odkaz na vodní mlýn. Palečné kolo je v barvách znaků historických majitelů pánů z Vartenberka. Opatská berla jako symbol sv. Prokopa a chráněné lípy. Na někdejší barokní památky nalezneme odkaz v podobě dvou osmihrotých mariánských hvězd.⁹⁶ Pancířové ze Smojna mají své zastoupení ve znaku obce Velenice v podobě železné rukavice. Modrá barva symbolizuje říčku Svitávku. Rodové sídlo Pancířů ze Smojna, tedy velenický hrad připomíná cimbuří bílé barvy.⁹⁷

Nejvíce zastoupený rok je 2004, v tomto roce si nechalo uzнат svůj nový znak celkem šest obcí. Bohatice, Horní Libchava, Chlum, Skalka u Doks, Tuhaň a Velký Valtinov. Obci Bohatice návrh vytvořil Státní okresní archiv Česká Lípa. Horní Libchava a Velký Valtinov si své návrhy nechaly vytvořit od Stanislava Kasíka a heraldické kanceláře Dauphin. Chlumu a Skalce u Doks vyhotovil návrh na znak Miroslav J. V. Pavlů. Pro obec Tuhaň návrh vytvořil Martin Tomášek. Znak obce Bohatice vychází z dříve užívaného razítka s jehličnatým stromem (smrk). Symbol byl pro tento důvod ponechán. Tinkтуры byly zvoleny jako symboly nejvýznamnějších majitelů, a to Berků z Dubé, vévodů Sasko –lauenburských, vévodů

⁹² Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Horní Police.

⁹³ Tamtéž, složka obce Kunratice u Cvikova.

⁹⁴ Tamtéž, složka obce Bezděz.

⁹⁵ Tamtéž, složka obce Hamr na Jezeře.

⁹⁶ Tamtéž, složka obce Pertoltice pod Ralskem.

⁹⁷ Tamtéž, složka obce Velenice.

toskánských a císařů z rodu Habsburků.⁹⁸ Horní Libchava má ve znaku kombinaci církevní a to atributy sv. Jakuba Většího a odkaz na pány z Klinštejna, jakož to majitele obce.⁹⁹ Znak obce Chlum je kombinací mluvícího znamení (chlum – pahorek, kopec) a kříže sv. Jiří. Kříž byl upraven a osekán, aby vznikl tzv. ostrvový kříž, tudíž zde můžeme sledovat i odkaz na pány města, a to Berky z Dubé. Pahorek je doplněn o listy leknínů v barvách dalších majitelů, a to hrabat z Kounic. Postavu sv. Jiří umocňuje také vyobrazení draka v barvách pánů z Dubé.¹⁰⁰ Skalka u Doks, podobně jako ostatní obce svým znakem vzpomíná na své majitele pány z Lungvic, ty na znaku zastupují tři lipové listy a byl převzat i osmihrotý kříž s hvězdou. Barevnost erbů neznáme, pro to byly zvoleny barvy dle heraldických pravidel, jen modrá a zlatá barva připomínají dlouholeté majitele vsi, hrabata z Valdštejna. Ti jsou také připomenuti lví tlapou.¹⁰¹ O znaku obce Tuhaň je obtížnější hovořit, jelikož známe historii obce, nemáme však zdůvodněno, proč se ve znaku nachází dvě sekery a srp. Mohu se domnívat, že srp zde slouží jako připomínka na zemědělský ráz obce a sekery zde mohou vyjadřovat práci se dřevem či cech řezníků, který byl v obci doložen již v 17. století.¹⁰² Velký Valtinov ve svém znaku nese především upomínky na své pány. Pravá polovina znaku je inspirována erbem Blektů z Útěchovic, jelikož jejich předkové se psali z Valtinova, tím je obec Velký Valtinov považován za rodnou ves těchto pánů. Levá část je pak spojená erbem Pachtů z Rájova, kteří patřili k významným majitelům obce.¹⁰³

Rok 2005 přináší do Českolipského okresu dva nové znaky pro obce Doksy a Vrchovany. Město Doksy užívá svého historického znaku, který je převzat z pečetě z roku 1630. V knize Jiřího Čarka, Městské znaky v Českých zemích, 1985, můžeme nalézt znak města Doksy. Tento znak, je ale v rozporu s tradičním znakem, který byl městem užíván. V případě Doks, můžeme najít další 3 podobné vyobrazení znaku města – Widimsky (1864), Zajíček (1970) a Valášek (1985). Ve své podstatě se znaky shodují v tom, že ve znaku se nachází dvě věže na pahorcích a z okna levé věže je vyobrazen jelen ve skoku. Barevnost znaků se liší. Znak do současné podoby upravil Stanislav Kasík, je však shodný se znakem z roku 1970.¹⁰⁴ Vrchovany užili do svého znaku připomínku původního středověkého hradu s užitím erbovních znamení Berků z Dubé. Černé zkrřížené ostrve o šesti sucích na zlatém

⁹⁸ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Bohatice.

⁹⁹ Tamtéž, složka obce Horní Libchava.

¹⁰⁰ Tamtéž, složka obce Chlum.

¹⁰¹ Tamtéž, složka obce Skalka u Doks.

¹⁰² Tamtéž, složka obce Tuhaň.

¹⁰³ Tamtéž, složka obce Velký Valtinov.

¹⁰⁴ Tamtéž, složka obce Doksy.

praporci. Barvy černá a zlatá však připomínají nejen Berky z Dubé ale také hrabata z Valdštejna.¹⁰⁵

Následující rok přináší také dva nové znaky pro obce Zahrádky a Ždírec. Obec Zahrádky si prošla v průběhu několika staletími změnami názvu. Ve znaku můžeme vidět v červeném poli dvě stříbrné bledule se stonkem a listy proti sobě v modrém poli stříbrný heraldický kříž.¹⁰⁶ Není mi znám přesný záměr autora, proč zvolil zrovna bledule. Domnívám se, že by se mohlo jednat o podobnost se znakem Kouniců, kteří Zahrádky vlastnili. Kounicové mají ve svém znaku dva zkřížené leknínové listy v červeném poli. Ždírec ve svém znaku nese především vznik svého názvu. Jde o označení místa, kde byl vymýcen a spálen porost pro získání půdy pro louky a pole. Ve znaku obce se nachází zkřížené sekery jako symbol vymýcení lesa, figury plamene odkazující na spálení porostu a obrácená podkova, symbolizující společně s ohněm starou kovárnu.¹⁰⁷

V roce 2007 nacházíme celkem čtyři nové znaky obcí. Jedná se o obce Radvanec, Ralsko, Svojkov a Volfartice. Obec Radvanec ve svém znaku vychází z historických faktů o obci. Ve znaku se nachází na pravé straně v červeném poli šikmo zlatá kosa s ostřím doprava a kosištěm se dvěma rukojeťmi přeložená kosmo zlatým tkalcovským člunkem. Pravá část znaku odkazuje na zemědělskou a tkalcovskou činnost obce. V levém černém poli znaku na zlatém slunci stříbrná hostie se zlatým rovnoramenným křížem. Střed znaku tvoří vlnitý kůl, který odkazuje na Dobranovský potok a zároveň symbolizuje dvě části obce – Radvanec a Maxov. Levá část znaku odkazuje na sv. Antonína Paduánského, kterému je zasvěcen místní kostel. Barevnost znaku byla převzata z erbu Hroznatů z Kokořova, majitelů obce v letech 1679 – 1710.¹⁰⁸ Znak obce Ralsko je kombinací znaku obce Kuřívody a Ralsko. Současná barevnost znaku je odvozena od majitelů panství Berků z Dubé a Vartneberků. Jedná se tedy o zlato-černou kombinaci. Ve zlatém štítě pod černou hlavou s třemi svěšenými stříbrnými listy, které byly převzaty ze znaku Kuřívod, černý medvěd s červenou zbrojí ve skoku provázený nahoře dvěma dvojicemi černých zkřížených ostrvů, znakem Berků z Dubé. Medvěd byl převzat také ze znaku Kuřívod, kde se původně nacházel medvěd hnědý.¹⁰⁹ Obec Svojkov ve svém znaku vychází z erbu pánů ze Svojkova pozdějších pánů z Chlumu a Kapounů ze Svojkova. U Kapounů ze Svojkova nejsou žádné spolehlivé doklady

¹⁰⁵ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sbíрка udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Vrchovany.

¹⁰⁶ Tamtéž, složka obce Zahrádky.

¹⁰⁷ Tamtéž, složka obce Ždírec.

¹⁰⁸ Tamtéž, složka obce Radvanec.

¹⁰⁹ Tamtéž, složka obce Ralsko.

o tom, zda na Svojkově opravdu sídlili. Současný znak obce je ve stříbrno-černě sníženě děleném štítu s modro-stříbrně sníženě dělenou pravou stranou nahoře černý lev s modrou zbrojí. Barevnost je odvozena od pánů ze Svojkova (Chlumu) jejichž erb byl modro-stříbrně dělený štít s černým lvem. Kapouni ze Svojkova měli svůj erb stříbrno-černě polcený štít.¹¹⁰ Volfartice, jak již název napovídá mají ve svém znaku mluvící znamení tedy figuru vlka. Jedná se o narážku na jméno Wolf či Wolfart. Dále se ve znaku nachází připomínka bývalých tvrzí, tedy zeď s cimbuřím a jejich významní majitelé. Z erbu Viléma z Ilburka a Weissbachů byly převzaty hvězdy, jejichž počet se v současné podobě znaku vztahuje k původnímu rozdělení obce na tři části. Barevnost tedy spojení modré, černé a zlaté pochází z erbu Viléma z Ilburka, samotná modrá barva symbolizuje potok Libchavu.¹¹¹

Obec Dubnice si jako jedná v okrese Česká Lípa nechala vytvořit znak v roce 2008. Zlato-černě polcené pole odkazuje na erb pánů z Vartenberka, jak je tomu u většiny obcí v Českolipském okrese. Modré vlnité břevno symbolizuje Dubnický potok, který dal vsi pravděpodobně jméno. Následně na něj odkazuje i mluvící znamení dubové větvičky s žaludy.¹¹²

V roce 2009 máme jeden nový znak, a to pro obec Tachov. Barevnost znaku je odvozena od erbu českého krále, který byl doloženým vlastníkem vsi. Následně na to navazuje také symbol stříbrné hlavy lva v červeném poli. Zelená barva odkazuje na Tachovský vrch, na kterém obec leží a zlaté lipové listy na památný a státem chráněný strom lípy velkolisté, nacházející se na náměstí.¹¹³

Léta 2010 a 2011 nám přináší dva nové znaky. Za rok 2010 je to znak města Mimoně. Jedná se o kombinaci několika již vzniklých podob znaku. Poslední podoba znaku byla vytvořena v roce 1985 na níž reaguje i současný znak schválený v roce 2010. V červeném poli se nachází kvádrová brána s otevřenými vraty, jako symbol města, se zdviženou padací mříží. Z brány zakončené římsou a pěti stínkami vynikají dvě kvádrové věže s cimbuřím, každá s obdélníkovým a kruhovým černým oknem pod sebou a stanovou střechou s makovicí, vše ve zlaté barvě. Na prostřední stínce stříbrný přeražený antický sloup.¹¹⁴ Nový znak za rok 2011 byl vytvořen pro obec Svor. Znak vychází z umístění obce mezi kopci Klíč,

¹¹⁰ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sbírnka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Svojkov.

¹¹¹ Tamtéž, složka obce Volfartice.

¹¹² Tamtéž, složka obce Dubnice.

¹¹³ Tamtéž, složka obce Tachov.

¹¹⁴ Tamtéž, složka obce Mimoň.

Rousínovský vrch a Sokolík, které jsou výraznými dominantami této lokality. Dále se znak skládá z výskytu chráněné rostliny – lilie zlatohlávky. Kapky rosy, které na znaku nalezneme odkazují na původní německý název druhé části obce Morgentau, dnes Rousínov. Morgentau v překladu znamená „ranní rosa“.¹¹⁵

Období v roce 2012 nám přineslo čtyři nové znaky obcí. Znak Chotovic vychází barevností z erbu Berků z Dubé. Barva špice a pramene vycházejí z erbu rodu Kinkých, tedy barevnost je odvozena od dvou nejvýznamnějších majitelů obce a sousedního hradu Sloup. Zkřížené kopy a sklářské kleště v černé barvě odkazují na tradiční živnosti obyvatel obce. Špice symbolizuje Chotovický, dříve Lužický vrch, vedle něhož probíhala hranice mezi Čechami a Horní Lužicí. Pramen odkazuje na místní léčivé prameny, díky nimž se v obci rozvinula v polovině 19. století lázeňská činnost. Červená barva špice také odkazuje na množství železa obsaženého v místních léčivých pramenech.¹¹⁶ Kozly, jak již nám název napovídá nesou ve svém znaku mluvící znamení, tedy postavu kozla v červené barvě. Symbolizuje vrch Kozel, od kterého je odvozen i název obce. V dolní části znaku se nachází zelený vrch s křížem, který symbolizuje nejvýznamnější památku obce – smírčí kříž. Zelená barva symbolizuje jak vrch Kozel, ale také lesnaté okolí obce.¹¹⁷ Obec Luka má ve svém znaku dvě lilie se stonky, které vyrůstají ze šňůrou převázaného váčku či měšce. Tento symbol byl převzat z erbu Týnů z Týna neboli Tejnů z Tejna, kteří se psali podle další části obce Týn. Počet dvou lilií stejně tak, jako počet polí ve znaku symbolizuje dvě části obce. Heroldská figura pilovité hlavy štítu představuje vyjádření palisádové hradby v části obce Týn.¹¹⁸ Polevsko má ve znaku klíče jako atribut sv. Petra, který je patronem sklářů, tedy hlavního povolání obyvatel. Sklářská tradice je zde strašší než ve vyhlášeném sklářském městě Nový Bor. Paroží symbolizuje vyhlášené jelení říjistě. Zelená barva symbolizuje zalesnění v okolí, zlatá tinktura pole, která se foneticky objevují i v českém názvu obce, červená barva je pak připomínkou sklářství.¹¹⁹

V roce 2013 nacházíme dva nové znaky pro obce Krompach a Okna. Obec Krompach leží v Lužických horách, dříve nesla název Krummbach, tedy Křivý Potok. Tento název ve znaku symbolizuje modrý vlnitý pruh. Černé ostrve ve zlatém poli jsou převzaty z erbu pánů z Dubé. Tisová větvička symbolizuje jehličnatý strom, který je dle posledních průzkumů (před rokem

¹¹⁵ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sbíрка udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Svor.

¹¹⁶ Tamtéž, složka obce Chotovice.

¹¹⁷ Tamtéž, složka obce Kozly.

¹¹⁸ Tamtéž, složka obce Luka.

¹¹⁹ Tamtéž, složka obce Polevsko.

2013) odhadován na stáří 500 let. Jedná se však o významnou turistickou atrakci, jelikož se v okolí tvrdilo, že strom je více jak 2 000 let starý.¹²⁰ Obec Okna má znak odvozený barevností od Berků z Dubé a Lipé. Původním majitelem obce byl český král, toho nám ve znaku symbolizuje červená barva. Ve znaku se nacházejí dvě heraldické lilie jako symbol Panny Marie, jelikož se v obci nachází gotický kostel Nanebevzetí Panny Marie, který je doložen od roku 1369.¹²¹

Obce Blatce, Mařenice a Prysk si nechaly své znaky vytvořit v roce 2014. Obec Blatce je rozdělena do několika částí. Těmi hlavními jsou Blatce, Houska a Tubož a dalších šest místních částí. Historicky se jedná o vsi a jejich původní osady s největší dominantou hradu Houska. Hrad nám ve znaku symbolizuje cimbuřová věž a královská koruna, jelikož hrad Houska náležel českému králi. Dále jsou zde užity černé zkřížené ostrve, které jsou převzaty z erbu Berků z Dubé. Chmelové šištice pocházejí z původní pečeti obce Okna a tradice chmelařství je v obci zaznamenána v několika historických dokumentech.¹²² Znak obce Mařenice je odvozen od pečeti čtyř částí obce. Meč jako atribut Spravedlnosti se objevuje na pečetí Mařenic a Mařeniček. Heroldská figura čtyř polí se objevuje na pečetí Dolní Světlé, čtyři pole symbolizují také rozdělení obce. Dóza a mast jsou atributy svaté Máří Magdalény a odkazuje na pečeť mařenického poutního kostela. Dvě zkřížené černé ostrve odkazují na Berky z Dubé. Zelená barva pak symbolizuje rozsáhlé lesy a mysliveckou tradici v obci.¹²³ Znak obce Prysk je barevností odvozen z erbu rodu Vartenberků, tedy zlatá a černá. Červená barva symbolizuje rod Kinských. Modré stříbrně lemované břevno připomíná Pryský potok. Zelené trojvrší symbolizuje Středňák a dále zdejší kopcovitou krajinu a i to, že obec Prysk se skládá ze tří částí – Prysk, Dolní Prysk a Horní Prysk. Meč a klíč jsou atributy patronů obce a zdejšího kostela sv. Petra a Pavla.¹²⁴

Roky 2015 a 2016 nepřinášejí žádné nové znaky. Rok 2017 také nepřinesl žádný nový znak, pouze žádost města Česká Lípa o stanovení závazného blasonu jejich historického znaku a zanesení jej do systému REKOS.¹²⁵

V roce 2018 byly vytvořeny tři nové znaky. Město Kamenický Šenov má svůj historický znak

¹²⁰ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sbírka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Krompach.

¹²¹ Tamtéž, složka obce Okna.

¹²² Tamtéž, složka obce Blatce.

¹²³ Tamtéž, složka obce Mařenice.

¹²⁴ Tamtéž, složka obce Prysk.

¹²⁵ Tamtéž, složka obce Česká Lípa.

od roku 1937. Znak byl často upravován mimo jiné do něho byly zaneseny symboly nacistického Německa. Kamenický Šenov tedy má svůj znak od roku 1970, kdy byl ministerstvem schválen a v roce 2018 doplněn o slovní blason od Stanislava Kasíka. V červeném štítu se nachází stříbrný dvouocasý lev, držící předními tlapami skleněný pohár s víkem, jako symbol sklářství. Lev stojí na krajních vrcholech zeleného třívrší.¹²⁶ Znak obce Okrouhlá svou barevností vychází z erbu Kouniců a Vartenberků. Zlatočerně polcená krokev připomíná tvarované trámy hrázděného zdiva původních staveb a zároveň tvar gotického oblouku stavby bývalé vzorkovny průmyslníka Karla Meltzera z konce 19. století. Skleněné terčíky pod krokví evokují okenní vitráže v pseudogotickém oblouku této budovy. Na sklářskou a malířskou tradici odkazují i zkřížený řezák se štětcem v horní části štítu.¹²⁷ Znak obce Slunečná nese v sobě mluvící znamení slunce a maltézský kříž. Slunce vychází nad třemi pahorky Kozlík, Kameník a Češka, na kterých obec leží. Na střední vrch je vložen maltézský kříž, reprezentující Maltézský řád, s nímž je historie obce spjata.¹²⁸

Obec Provodín žádala dle dopisu ze dne 26. listopadu 2021¹²⁹ podvýbor pro heraldiku a vexilologii o udělení obecních symbolů. Popis znaku je následovný „Ve stříbrném štítě na zeleném vrchu se stříbrným břevnem černá skála, převýšená třemi zelenými vztyčenými lipovými listy“. Skála a vrch symbolizují skálu zvanou Spící panna, která je dominantou obce. Lipové listy byly použity na přání obce, jejich počet značí tři části obce Provodín, Srnín u České Lípy a Kraví Horu. Břevno je symbolem naleziště křemenných písků v katastru obce. Barevnost byla použita na přání obce. Vlajka je odvozena od znaku.¹³⁰ Podvýbor pro heraldiku a vexilologii dne 23. března 2022 návrh na udělení znaku a vlajky pro obec Provodín zamítl, a to z důvodu realistického zobrazení konkrétní skály v přírodní scénérii.¹³¹ Dokumenty mi byly poskytnuty po telefonické a emailové domluvě se starostou obce Provodín. Dle jeho slov se další postup bude řídit dle nového starosty zvoleného v komunálních volbách 2022.

¹²⁶ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sbírká udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Kamenický Šenov.

¹²⁷ Tamtéž, složka obce Okrouhlá.

¹²⁸ Tamtéž, složka obce Slunečná.

¹²⁹ Emailová korespondence s panem starostou Jiřím Štěrbou, 29. září 2022.

¹³⁰ Vítězné návrhy znaku a vlajky obce Provodín s částí Srnín u České Lípy, dokument mi byl zaslán 29. září 2022 starostou obce Provodín Jiřím Štěrbou.

¹³¹ Dopis zasláný starostovi obce Jiřímu Štěrbovi dne 25. března 2022, dokument mi byl zaslán dne 29. září 2022 starostou obce Provodín Jiřím Štěrbou.

Závěr

Heraldika a vexilologie je nedílnou součástí naší historie, ale zároveň i naší přítomnosti a já osobně doufám, že i budoucnosti.

V diplomové práci jsem představila vývoj obecné heraldiky a vexilologie jako pomocných věd historických. Dále pak jako součást umění a zároveň také přehled základní typologie heraldiky a vexilologie.

Vexilologie, tedy vlajky vždy korespondují se znakem. Ať již ve své barevnosti či je na vlajku přenesen celý znak.

Komunální heraldika a vexilologie před rokem 1989 v sobě nese především znaky šlechtických rodů, světců nebo událostí, které jsou významné pro dané město. Nemohu také opomenout hojně zastoupená zaměstnání obyvatel. V období komunismu v Československu jsou znaky doplněny o znaky, které jsou spojené jak se Sovětským svazem či komunistickou stranou. Velmi často můžeme vidět rudé hvězdy či srpy a kladiva na komunálních znacích. Situace se změnila po roce 1989, kdy byly všechny tyto symboly ze znaků odstraněny a velmi často se města a obce vracejí ke svým původním znakům. Nalezneme ale také výjimky, kdy si město či obec nechali vytvořit zcela nový znak.

Dále jsem představila vývoj okresu Česká Lípa před rokem 1989. Může se to zdát neuvěřitelné, ale město Česká Lípa bylo svého času větším a více rozvinutým městem oproti Liberci. Česká Lípa a její okolí bylo do roku 1855 krajem, zde tedy můžeme vidět velký význam města. Okres Česká Lípa v podobě, jak jej známe dnes je platný od roku 2002.

Komunální heraldika a vexilologie na území okresu Česká Lípa má svou historii. Zmiňovala jsem některé města a obce, které si do dnes nesou své původní znaky. Okres je celkově nejvíce spjat s rody Vartenberků, Berků z Dubé, Blekty z Útěchovic a také například s rodem Kinských. Velmi často se ve znacích ať již původních či nově vzniklých objevují symboly či barevnost, převzatá z jejich erbů.

Existuje několik autorů, kteří se věnují vytvářením nových znaků. V okrese Česká Lípa nejvíce vytvořených znaků má pan Stanislav Kasík a jeho heraldická kancelář Dauphin z Roudnice nad Labem. S panem Kasíkem jsem vedla písemný rozhovor a zjistila jsem například, že jeho profesní zájem v heraldice začínal na laické úrovni při heraldice rodové. Značnou záhadou byl znak Doksy. Pan Kasík v rozhovoru popisuje, jakým způsobem se mohla stát chyba v díle Jiřího Čarka. Některé mé otázky se panu Kasíkovi, zdali novinářské, ale z mého pohledu se jedná o otázky, které doplňují informace z diplomové práce z pohledu zkušeného profesionála. Dalším autorem je pan Jan Tejkal. Jeho profesní zájem začal již v dětských letech. Sdělil mi například informace o tom, jaké to bylo vytvářet znaky v době „předinternetové“, nebo jak se jemu osobně pracuje se znaky, které již jsou vytvořené. Dalším autorem, se kterým jsem vedla rozhovor je pan Petr Duchoň. Jeho zájem v heraldice začal podobně jako u pana Tejkala v dětském věku. Pan Duchoň se k vytváření znaků a praporů dostal po své bakalářské a diplomové práci na UJEP v Ústí nad Labem. Sdělil mi mnoho zajímavých informací, co nastane, když obec znak, již má a chtěla by jej pozměnit. Ze všech rozhovorů nám vyplývá několik informací. Především je ale dle mého hlavní ta, že toto zaměstnání se musí dělat s velkou chutí a zájmem.

Jako poslední kapitola diplomové práce je mnou vytvořený abecední seznam všech obcí a měst v okrese Česká Lípa s jejich znaky a vlajkami doplněné o blason.

Diplomová práce splnila všechny podmínky, které si kladla za cíl. Nejobtížnější pro mne bylo zjistit, jak probíhalo udělování znaků a vlajek před rokem 1989. Celá diplomová práce je založena na dostupné literatuře, archivních pramenech a rozhovorech s odborníky.

8. Přílohy

8.1 Rozhovory s heraldiky

V rámci diplomové práce jsem oslovila tři heraldiky, kteří se zabývali erby a vlajkami v okrese Česká Lípa. Dotazovala jsem se jich na jejich vztah k heraldice a vexilologii, jak se k vytváření komunálních znaků dostali a také na to, jaký je postup při vytváření nových znaků či vlajek. Rozhovory byly vytvořeny v dokumentu Microsoft Word a respondenti na mé otázky odpovídali písemnou formou.

Jako první představím rozhovor s panem Stanislavem Kasíkem, který proběhl dne 11. září 2022.

1. Jak jste se dostal k vytváření komunálních znaků a praporů?

SK: Moje odborná průprava prvotně spočívala v laickém zájmu o rodovou heraldiku, který přerostl v seriózní konání. Následovalo studium v badatelných mnohých archívů, ve studovně Národní knihovny, v publikování odborných článků s touto tematikou v oborových časopisech a historických sbornících, v přednesených tematických přednáškách pro laickou i odbornou veřejnost, v účasti na heraldických výstavách s vlastní tvorbou atd. Od roku 1993 navrhuji obcím znaky a vlajky, stejně tak městům s historickými znaky vlajku. Impulsem se stal novelizovaný zákon O obcích z roku 1990, který umožnil dosud nebývalé přijímání znaků obcím neměstským. Tím logicky vznikla velice silná poptávka.

2. Kolik znaků ročně vytvoříte?

SK: Není každý rok stejný a v posledních letech zájem obcí spíše klesá. Je to způsobeno krom jiného i tzv. „naplněním trhu“, ovlivňují to termíny voleb do obecních zastupitelstev, generační obměna obyvatel, velikost obce, vůle chtít mít obecní znak, a nakonec i vytvořené konkurenční prostředí. V průměru je to okolo dvaceti realizovaných návrhů obecních symbolů ročně (v dřívějších dobách více a nyní již výrazně méně).

3. Je obtížnější vytvoření praporu či znaku a proč?

SK: Dle vexilologů je nezbytné vytvářet vlajku tak, že je odvozena od znaku. Barevnost znaku se promítne do vlajky v podobě vodorovných či svislých pruhů. Problémem je, že stejně jako znak, musí i vlajka být v originální podobě a nezaměnitelná s jinou (výjimky však existují zejména u historických praporů a vlajek – např. Praha vers. České Budějovice). Dá se odhadovat, že vlajky tvořené dvěma vodorovnými pruhy jsou vyčerpány. To však neznamená, že to nejde udělat jinak. Z uvedeného principu se zdá být navržení vlajky snadnější než navržení znaku. Je-li vlajka tzv. heraldická, pak to skutečně snadné je – list opakuje podobu znaku. Ale to nijak neznamená, že o návrhu vlajky není potřeba přemýšlet. Navržení znaku je svébytná kategorie vyžadující od navrhovatele vlastnění celé řady předpokladů. Tedy nejen znalost základních heraldických pravidel (např. o poměru tinktur).

4. Kolik osob se podílí na vytvoření jednoho znaku či praporu?

SK: V mém případě jsem jediný navrhovatel. Zcela výjimečně z nějakých důvodů spolupracuji s někým dalším (obvykle s někým z místa).

5. Je nějaký znak, který Vám dělal velké potíže s jeho vytvořením?

SK: Hodnocení „velkých potíží“ s vytvořením znaku je dle mého soudu vždy relativní. V podstatě každý návrh znaku vyžaduje jistou míru úsilí, které může být hodnoceno nějakou škálou. Jistě lze připustit, že některé návrhy znaku byly nesnadné a hledání vhodného námětu nebylo jednoduché. V heraldice obecně jsou vysoko hodnoceny tzv.

„znaky mluvící“, kdy je ve shodě jméno nositele a figury ve znaku. Jestliže se obce jmenuje po porostlině (např. Lipová, Dubňany, Javory, Olešná apod.), pak je prvotní úvaha o podobě znaku dána oním jménem. Nakonec je dobré, když znak ukazuje na jméno obce.

6. Zaměřujete se pouze na historii obce, při vytváření či pracujete i se současným rázem obcí?

SK: Vůbec první činností, před samotným navrhováním jakéhokoliv znaku, je vyhledávání informací. Preferuji především informace, které se dají heraldicky uplatnit. Obvykle začínám sběrem historických a topografických informací. Historické údaje z různých zdrojů (např. kroniky) konfrontuji s prameny. Obvykle není vždy nutné absolvovat bádání v příslušném archivu s ohledem na celou řadu již přístupných zdrojů v tištěné a také elektronické podobě.

Při existenci kostela či kaple se zabývám patrociniem a s ním spojenými atributy. Současnost se do znaku obce samozřejmě může promítnout také, pokud jde o symbol dostatečně nosný.

7. Jaký je počet znaků, které jste za svou kariéru vytvořil?

SK: Aktuálně jde o více jak 650 schválených a udělených obecních znaků, včetně vlajek měst či obcí s historickými znaky. Při navrhování vlajek městům či obcím s historickými znaky nejdříve vypracuji rešerši o znaku, která má za úkol potvrdit či korigovat zobrazování městského znaku, aby i vlajka byla odvozena od korektní podoby znaku (existují užívané historické městské znaky v podobách, které neodpovídají historickému zobrazování).

8. Který znak a prapor v okr. Česká Lípa se Vám zpracovával nejlépe a který naopak nejhůře a proč?

SK: Velice sugestivní (skoro novinářská) otázka, na niž se nedá objektivně odpovědět. Obecně lze sdělit, že každý návrh obecního znaku zahrnuje jistou míru obtíží. Nedokážu stanovit, který návrh se zpracovával „nejlépe“, a který „nejhůře“. V mé paměti nic takového neutkvělo. Proces konstituování obecních symbolů krom navržení, zahrnuje také velice důležitý proces projednávání a schvalování obecními zastupitelstvy. Výjimečně jsem se zasedání OZ zúčastňoval. Tam probíhající diskuse, obvykle podmíněná neznalostí heraldiky u diskutujících na „opačné“ straně, byla pro mě někdy spíše nesnadná až frustrující. Jinde tento proces proběhl bez potíží.

9. Z archivu PSP jsem se dočetla o neshodách ve znaku města Doksy. Mohl byste mi prosím, sdělit podrobnější informace? Který ze znaků je tedy ten původní a pokud víte, jak se mohlo stát pochybení o znaku a jeho následné zařezání do knihy p. Čarka?

SK: Provedl jsem rešerši o znaku města Doksy s výsledkem, že znak uvedený v Čarkovi se neshoduje s tradicí zobrazování městského znaku. Rozdíl spočíval ve vrších, které byly zelené, ale přivrácená úbočí byla skalnatá. Stanislav Valášek, který kreslil městské znaky do Čarkovy publikace byl grafikem, a nikoliv věcí znalým heraldikem. Navíc obsah Čarkova kompendia byl z větší části ovlivněn pracovníky příslušných okresních archivů, kteří se podíleli na základním výzkumu a zpracovávali poměrně stručná pojednání o městských znacích. Profesně šlo o archiváře, kteří mnohdy nebyli vybaveni speciálními znalostmi o heraldice, a navíc o české komunální heraldice. Díky tomu pronikly do Čarkova kompendia

mnohá pochybení, nepřesná sdělení, heraldické nedokonalosti a dokonce omyly. Čarkem použitá metodika verifikaci spočívala například v telefonických, či písemných dotazech městským úřadům s vírou, že uživatelé městských znaků sami nejlépe vědí, jaká podoba znaku je správná (jak pošetilé!). Čili zcela nepřijatelné počínání. Protože nebylo jiného kompendia o české komunální heraldice, přijal PPHV Čarkovu publikaci jako závaznou, neměnnou a určující. PPHV tedy porovnal zobrazení znaku města Doksy v Čarkovi s vyobrazením v žádosti o schválení vlajky, s tím že neshoduje a to je důvod k neschválení. Dalším důvodem k rigoróznímu posouzení byla vlajka se čtvercovým polem s figurami městského znaku. Čtvercové pole bylo subjektivně označeno jako „nevhodné“. To však neznamená „nemožné“. O těchto věcech jsem vedl diskusi s PhDr. Karlem Müllerem, členem PPHV, který nakonec mé argumenty akceptoval. K této věci Vám posílám v příloze rešerši o znaku a také můj článek k relevantnosti Čarkova kompendia.

10. Jakým způsobem probíhá komunikace s obcí, pokud žádají o vytvoření znaku? Starosta či jiný zastupitel obce Vám napíše email a na jeho základě vytváříte znak, či probíhají i nějaká osobní setkání apod.?

SK: Možností prvotních kontaktů je několik. Už vůbec první zakázky spočívaly ve faktu, že starosta na mě obdržel kontakt (z okresního archivu, z muzea apod.). Později jsem již aktivně rozesílal nabídky. Nejdříve poštou a dnes již prostřednictvím e-mailu. Obvyklé je, že uzavřu s obcí smlouvu o dílo. Pak vytvořím návrhy, z nichž zastupitelé vybírají. K tomu vypracuji písemné zdůvodnění o významu použitých figur. Byly doby, kdy jsem do obcí dojížděl pravidelně. Dnes už tomu tak není.

11. Pokud obec svůj historický znak již má, jako například Stráž pod Ralskem, jaký je následný postup? Je třeba jej upravit, či se ponechá ve stavu jakém je? Pokud obec vlastní historický znak, ale chtěla by jej změnit na zcela nový, je tato varianta možná? Pokud ano, jakým způsobem se v tomto případě postupuje? Zanechává se část původního znaku?

SK: Nemohu mluvit za jiné, ale praxe, kterou zastávám já, spočívá v již zmíněném prvotním kroku, napsání rešerše o historickém městském znaku, která má potvrdit správnost užívaného znaku či jeho možné korigování. Následně navrhu vlajku. Pak o tom rozhodne zastupitelstvo. Seriózně vypracovaná rešerše a její závěry, umožní rozhodovat o tom, zda konkrétní znak může být podroben revizi, či nikoliv. Ale změny historických městských znaků nemohou být bezdůvodné. Jejich historičnost má zásadní význam. Zejména znaky udělené

panovníkem. Jsou známy případy, kdy i historické znaky udělené panovníkem byly revidovány z ideových důvodů (např. Horšovský Týn, kde se rozhodly pro roce 1918 odstranit symboliku spojenou s Habsburky). Jistě bychom mohli o těchto věcech vést širší diskusi.

12. Je vždy nutné, aby prapor korespondoval se znakem?

SK: Prapor / vlajka, podle současných kritérií, které mají oporu v historických zásadách, musí být odvozen od znaku (viz webové stránky Poslanecké sněmovny / Registr komunálních symbolů – zde jsou publikovány zásady pro tvorbu obecního znaku a vlajky). Existují výjimky respektování historických městských praporů, které se znakem nekorespondují – např. Dvůr Králové nad Labem.

13. Je pro Vás lepší zpracovávat zcela nové znaky či pracovat s historickými?

SK: Na to se nedá odpovědět, protože odpověď bude subjektivní a nejednoznačná. Zpracovávám obojí rád a s osobním zaujetím. Vždy jde o heraldiku.

14. Můžete mi sdělit, zda v současné době pracujete na znaku či praporu nějaké obce z okr. Česká Lípa?

SK: V současné době nepracuji na žádném znaku obce z okresu Česká Lípa. Naposledy jsem vypracoval návrhy pro obec Tachov v roce 2009 a v roce 2014 jsem se podílel na návrhu znaku obce Prysk a pro tuto obec jsem navrhoval vlajku.

Další rozhovor proběhl s panem Janem Tejkalem dne 30. září 2022.

1. Jak jste se dostal k vytváření komunálních znaků a praporů?

JT: Heraldikou a vexilologií jsem se zabýval amatérsky již od dětských let, ač, na rozdíl od imaginárního kolegy Sheldona Coopera, jsem nikdy neměl svůj vlastní internetový pořad „Zábavné vlajky“ 😊

Byl to tedy nejprve můj koníček a posléze, v roce 1994 jsem začal s heraldikou a vexilologií

profesionálně. Tehdy jsem jako student UK v Praze psal také články s místopisnou tematikou do regionálních deníků v Ostravě a začal jsem navrhovat znaky a vlajky pro ostravské městské obvody. V roce 1995 jsem začal s návrhy i pro samostatné obce, nejdříve ve Slezsku (na Opavsku a Těšínsku) a poté i na Moravě a v Čechách.

2. Kolik znaků ročně vytvoříte?

JT: Přesnou evidenci si nevedu, ale vyjdu-li ze skutečnosti, že znaků jsem navrhnul od roku 1994 přes 1000, tak mi z toho vychází cca 35 znaků ročně.

3. Je obtížnější vytvoření vlajky či znaku a proč?

JT: V kontextu české komunální heraldiky a vexilologie se od roku 1990 ustálil většinový úzus, že znak je konstituován na základě historických podkladů a vlajka je pak ze znaku odvozena. Obce v ČR preferují dominantně tzv. heraldické vlajky, tedy vlajky, jejichž list obsahuje nejlépe všechny figury, nebo většinu figur, jež jsou obsaženy ve znaku. Naopak, geometricky pojaté vlajky nejsou tak oblíbené, takže bych řekl, že nejtěžší je nikoliv vytvořit, ale prosadit jednoduchou vlajku tvořenou například jen barevnými pruhy.

4. Kolik osob se podílí na vytvoření jednoho znaku či praporu?

JT: Pokud jde o mě, tak vše připravuji sám, od archivního bádání, přes návrhy, jejich zdůvodnění, kresby až po elektronizaci kreseb.

5. Zaměřujete se pouze na historii obce, při vytváření či pracujete i se současným rázem obcí?

JT: Většinou vycházím z historických motivů. V některých oblastech ČR lze při tvorbě znaku obce navázat přímo na historická pečetní znamení obcí. Tento postup má svou sílu v tom, že představuje kontinuitu nově vytvořeného znaku s předheraldickým, historickým symbolem obce. Existují však i jiné motivy, které lze reflektovat např. geografické.

6. Který znak a vlajka v okr. Česká Lípa se Vám zpracovával nejlépe a který naopak nejhůře a proč?

JT: Práce mě bavila ve všech případech. 😊 Časově méně náročné a tedy jednodušší je vytvořit vlajku k historickému znaku, neboť je snazší dostat se k historickým podkladům (nejen v archivu, ale i v literatuře) u měst či městeček, nežli u obcí.

7. Jakým způsobem probíhá komunikace s obcí, pokud žádají o vytvoření znaku? Starosta či jiný zastupitel obce Vám napíše email a na jeho základě vytváříte znak, či probíhají i nějaká osobní setkání apod.?

JT: V době „předinternetové“ probíhala komunikace z velké většiny osobně (nebo případně telefonicky). Návrhy znaků jsem často představoval osobně na jednání zastupitelstva obce. Dnes je to především komunikace internetová. Obcím dnes předkládám návrhy plně v elektronické podobě, což umožňuje, aby se každý zastupitel seznámil podrobně se zpracovanými materiály a všemi kresbami. Také lze efektivněji reagovat na dotazy a připomínky, nebo další náměty ze strany zastupitelů.

8. Pokud obec svůj historický znak již má, jako například Stráž pod Ralskem, jaký je následný postup? Je třeba jej upravit, či se ponechá ve stavu jakém je?

JT: Podle zákona o obcích obec může užívat svůj historický znak. V takovém případě není zapotřebí znak znovu schvalovat, což platí i pro Stráž pod Ralskem. Město však může požádat o zařazení svého znaku do Registru komunálních symbolů. V některých případech je zapotřebí posoudit a vybrat správnou verzi znaku, nebo zvolit některou z historických vývojových verzí znaku.

9. Pokud obec vlastní historický znak, ale chtěla by jej změnit na zcela nový, je tato varianta možná? Pokud ano, jakým způsobem se v tomto případě postupuje? Zanechává se část původního znaku?

JT: Ano, zákon o obcích umožňuje změnu znaku. Změna znaku by se však měla vždy pečlivě vážit a měly by pro ni být opravdu vážné a dobré důvody. Jednou z hodnot znaku je totiž také jeho dlouhá historie, takže by se rozhodně nemělo postupovat nějak nahodile a znak měnit bezdůvodně. Zajímavým příkladem de iure změny znaku, resp. schválení „nového“ (i

když vlastně historického) znaku z poslední doby je například znak města Znojma z roku 2022. De facto nedošlo k vytvoření nového znaku, ale určité figurální a barevné modifikaci dosud užívaného znaku, když zastupitelstvo města upřednostnilo jednu z dřívějších podob znaku, resp. kompilaci více historických podob znaku města.

10. Je vždy nutné, aby prapor korespondoval se znakem?

JT: Vlajka by měla se znakem korespondovat dle následujících metodických pokynů: <https://rekos.psp.cz/vexilologicke-zasady/> „Na vlajce mohou být použity jen figury ze znaku či jejich deriváty. Figury, nevyskytující se ve znaku není možné použít. Na vlajku není nutné přenést všechny figury ze znaku. Obecné figury ze znaku je vhodné zjednodušit do vexilologických figur (pruh, klín, krokev, kříž, apod.). Nelze používat libovolné geometrické plochy. Ztvárnění vexilologických figur by mělo mít vztah ke znaku (např. zkřížené figury ve znaku, mohou být na vlajce zjednodušeny do podoby kříže, radlice do podoby klínu či krokve. Je-li ve znaku vrch (kopec), vlnité břevno apod., je vhodné je nahradit na vlajce klínem, pruhem či polem.).“

11. Je pro Vás lepší zpracovávat zcela nové znaky či pracovat s historickými?

JT: Baví mě oboje. Osobně považuji heraldiku nikoliv za volné umění, ale tvorbu, která je vedena určitými pravidly a historickým kontextem. I když pak tvořím zcela nový znak, respektuji právě onen kontext a připravuji vlastně jakousi „zpětnou“ konstrukci znaku □ I nový znak tedy má v sobě historii daného místa, byť se jedná o znak nový. Tvorba nového znaku je zaměřena více na hledání významu a obsahu, zatímco u historického znaku je obsah více či méně dán a heraldická práce se pak soustředí především na hledání nejvhodnější grafické reflexe znaku, s vědomím jeho historických podob.

Poslední rozhovor byl s panem Pavlem Duchoněm dne 3. října 2022.

1. Jak jste se dostal k vytváření komunálních znaků a praporů?

PD: Zájem o heraldiku a vexilologii mám od útlého věku, k navrhování znaků obcím jsem se více dostal v souvislosti se svojí bakalářskou a následně diplomovou prací na UJEP v Ústí na Labem.

2. Kolik znaků ročně vytvoříte?

PD: Nejlepší odpověď je žádný nebo jeden. Není to moje práce. Tvořím jen, když jsem někým přímo osloven. Aktivně do vyhledávání obcí bez znaku či vlajky nevstupuji.

3. Je obtížnější vytvoření vlajky či znaku a proč?

PD: Obecně? Obě pomocné vědy historické jsou vybaveny souborem pravidel, které Vás vedou a stanovují limity. U vlajek obcí je větší pravděpodobnost, že se podobností přiblížíte nebo dokonce trefíte do vlajky již užívané a u nějaké obce schválené.

4. Kolik osob se podílí na vytvoření jednoho znaku či praporu?

PD: To je různé. A co je myšleno „vytvořením“? Od navrhovatele, starosty, obecního zastupitelstva, přes odbornou komisi Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Parlamentu České republiky, samotný podvýbor, sekretářky a zapisovatelky, předsedu PSP ČR až po grafika, tiskárnu a šičky tvořící konkrétní vlajku...

5. Zaměřujete se pouze na historii obce, při vytváření či pracujete i se současným rázem obcí?

PD: Stručně a velmi obecně: Při návrhu znaku je třeba pracovat se vším. Z historie a geomorfologie se vychází. Vše další tento základ rozvíjí.

6. Který znak a vlajka v okr. Česká Lípa se Vám zpracovával nejlépe a který naopak nejhůře a proč?

PD: Nejlépe asi Kunratice u Cvikova – mám k té obci vřelý vztah. A tehdejší starosta obce (pan Minařík) byl ve svém přístupu k věci absolutně jedinečný. A který nejhůře? Netuším.

7. Jakým způsobem probíhá komunikace s obcí, pokud žádají o vytvoření znaku? Starosta či jiný zastupitel obce Vám napíše email a na jeho základě vytváříte znak, či probíhají i nějaká osobní setkání apod.?

PD: Většinou se ke mně dostane starosta dané obce skrze e-mail či telefon, a to přes

kontakt už od jiného starosty, kde jsem navrhoval. (další doplnění – viz bod 2.) Přes telefon proběhne první konzultace, abychom se poznali a poznali svoje principy, a pak následuje

několik setkání přímo se starostou a případně dalšími lidmi, které si na setkání nanominuje (někdy kronikář obce, někdy pracovník regionálního muzea, někdy aktivní místní spolek, někdy členové zastupitelstva). A pak se představy ladí a zkonkrétňují do výsledného návrhu, který pak schvaluje zastupitelstvo na svém jednání.

8. Pokud obec svůj historický znak již má, jako například Stráž pod Ralskem, jaký je následný postup? Je třeba jej upravit, či se ponechá ve stavu jakém je?

PD: Pokud je znak historicky daný a používá se jeho správná podoba, pak není třeba nic řešit. Existují však historické znaky, u nichž se vyvinula různá grafická ztvárnění a někdy i zcela pochybená. Pak by mělo být úkolem heraldika udělat rešerši a vnést do celé věci jasno. Udělená podoba znaku se pak může odrazit na nově vzniklé vlajce, kodifikovat se rozhodnutím předsedy PSP ČR a tím i obecního zastupitelstva vejít znovu v patrnost.

Když bych to vzal na příkladu mimo okres Česká Lípa: Rožmitál pod Třemšínem (okr. Příbram) užíval různé podoby znaku, přičemž došel i k podobě, kterou REKOS popisuje jako: V modrém štítě na zeleném návrší hrad s okrouhlou hradbou, z níž vyniká věž s cimbuřím, vše stříbrné a kvádrované. Věž je zakončena červenou valbovou střechou se dvěma stříbrnými makovicemi a pod cimbuřím nese kosmo položený zlatý kolčí štítek s uťatou černou kančí hlavou se stříbrnou zbrojí.

Když jsem při tvorbě vlajky dělal rešerši podoby znaku, došli jsme k tomu, že tato podoba odráží nepochopení zásad heraldiky a vnáší pod kruhovou hradbu kopec, což historická udělená podoba znaku (ani typáře pečeti atd.) nezná. Tento kopec nebo návrší (a místní by v něm rádi viděli onen vrch Třemšín) je do znaku vnesen na přelomu 19. a 20. století v duchu Newtona (a on za rožmitálské a jiné jim podobné „osvícenské dovedy“ nemůže):

„Vždyť přece ten barák na něčem musí stát a nemůže jen tak lítat!“ Následně se do vlajky vnesla ona historicky věrná podoba znaku a mělo být vše v pořádku. Když se ale nyní podíváte na REKOS, zjistíte, že ani toto není konečná a že se v Rožmitále pár let od udělení vlajky změnilo zastupitelstvo a jeden mladý nejmenovaný zastupitel – de facto ne nepodobný oněm heraldickým „osvícenským dovedům“- znovu vytáhl Newtona (je dobře,

že ve škole dával při probírání gravitace pozor; nebo s ní má nějakou větší osobní zkušenost; a nebo mu to prostě někdo nakukal) a vlajka se změnila a znak opět také. A zase do té

chybné podoby. Nynější starosta o udělené vlajce před pár lety – ani řešerši o historické podobě znaku - nemá ani potuchy (a navíc je mu to jedno). A podobně se děje různě po republice. Kdybyste kontaktovala heraldika pana Kasíka z Lovosic, dokázal by Vám dát takových příkladů daleko více. Na příkladu Rožmitálu se otvírá Pandořina skříňka ukrývající nekompetentnost poradního orgánu Podvýboru pro heraldiku a vexilologii a to v plné parádě a bohužel velké ostudě.

9. Pokud obec vlastní historický znak, ale chtěla by jej změnit na zcela nový, je tato varianta možná? Pokud ano, jakým způsobem se v tomto případě postupuje? Zanechává se část původního znaku?

PD: Toto je hloupost. Každopádně odpověď na to dostanete v zákoně.

10. Je vždy nutné, aby prapor korespondoval se znakem?

PD: Je a dokonce nezbytně.

11. Je pro Vás lepší zpracovávat zcela nové znaky či pracovat s historickými?

PD: Každé má své. Historický znak je jedinečný a nemusí brát (zaplat'pánbůh) v potaz někdy absurdní přání či vrtochy aktuálních zastupitelů a je to výzva v tom, přiblížit se významu a vážnosti originálu (nevím, jak to přesně opsat, aby bylo jasné, co chci říci). U nového znaku zase máte na začátku výzvu bílého listu papíru. Tedy obojí má své a nezříkám se, či nepreferuji ani jedno. Vlastně dost záleží na vašich partnerech v osobě starosty a jím přizvaných.

Z rozhovorů nám vyplývá, že každý z heraldiků má vlastní postup při vytváření znaku či praporu. Pan Kasík a pan Tejkal se heraldice a vexilologii věnují profesionálně. Pan Duchoň pouze „zájmově“. Shodují se ale na podobném postupu při vytváření nového znaku, tzn. pokud jsou osloveni danou obcí či městem, proběhne schůzka ať již osobní či jiným způsobem a následně se domlouvá symbolika a vyobrazení, které ve znaku obec chce mít. Dále pak je již práce na heraldikovi, aby vypátral historii obce, především v archivech a

dozvěděl se více. Po zjištění informací následuje další schůzka s vedením obce, popřípadě heraldik vytvoří návrh znaku rovnou a donese jej na schůzku. Záleží pak především na vedení obce, jak s návrhem naloží. Pokud bude s návrhem souhlasit, musí projít procesem schvalování u zastupitelstva obce. Občas se také vytvoří veřejné referendum či dotazník mezi občany. V případě schválení musí vedení obce zaslat žádost předsedovi Poslanecké sněmovny. Ten na základě doporučení Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu znak nebo vlajku schválí či zamítne.

8.2 Přehled znaků a vlajek obcí

Nyní se budu věnovat popisu jednotlivých znaků a vlajek obcí v okrese Česká Lípa. Popis je převzatý z Registru komunální heraldiky a vexilologie, pokud je uveden. Použité obrázky znaků a vlajek pocházejí také z Registru komunální heraldiky a vexilologie s výjimkou znaku města Stráž pod Ralskem, vyobrazení znaku pochází z webových stránek města Stráž pod Ralskem. Také města Stvolínky a Žandov, nemají své znaky v Registru komunální heraldiky a vexilologie, obrázky znaků pocházejí z Wikipedie.

Na úvod seznamu přikládám mapu českolipského okresu s obcemi, které se v okrese nacházejí.

132

¹³² Wikipedie: Okres Česká Lípa. Rozsah okresu Česká Lípa ve vymezení platném od roku 2007 [online]. 1. března 2011 [cit. 2022-11-17]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Okres_%C4%8Cesk%C3%A1_L%C3%ADpa#/media/Soubor:Ceska_Lipa_D%20istrict_2007_names_CL_CZ.png

Bezděz

Znak (udělen 18. 6. 2003)

V červeném štítě stříbrný dvouocasý korunovaný lev se zlatou zbrojí vyrůstající ze stříbrné kvádřované hradby s cimbuřím na zeleném návrší se zlatým položeným šípem.¹³³

Vlajka (udělena 18. 6. 2003)

List tvoří žerďový pruh široký jednu třetinu délky listu, dělený červeno-bíle v poměru 5 : 3, a dva vodorovné pruhy, bílý a červený, v poměru 5 : 3.

V červeném žerďovém poli bílý dvouocasý korunovaný lev se žlutou zbrojí vyrůstající z bílé kvádřované hradby s cimbuřím na zeleném návrší se žlutým šípem hrotem k žerďovému okraji.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹³⁴

¹³³ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Bezděz.

¹³⁴ Tamtéž.

Blatce

Znak (udělen 16. 7. 2014)

V zeleném štítě zlatá věž s cimbuřím, v ní Zkřížené černé ostrve. Nad věží koruna provázená dvěma svěšenými chmelovými šišticemi, vše zlaté.¹³⁵

Vlajka (udělena 16. 7. 2014)

Zelený list, z druhé třetiny dolního okraje listu vyniká věž s cimbuřím, nad ní koruna provázená dvěma svěšenými chmelovými šišticemi, vše žluté. Ve věži zkřížené černé ostrve.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹³⁶

¹³⁵ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Blatce.

¹³⁶ Tamtéž.

Blíževedly

Znak

V modrém štítě na hradbě s prázdnou bránou s vytaženou zlatou mříží věž s cimbuřím a černým, křížem rozděleným oknem, provázená po stranách zlatou hvězdou. Hradba a věž stříbrné, kvádřované.¹³⁷

Vlajka (udělena 9. 12. 2015)

List tvoří tři svislé pruhy, žlutý, modrý a žlutý, v poměru 1 : 3 : 1. Z dolního okraje listu do modrého pruhu vyniká hradba s prázdnou bránou s vytaženou žlutou mříží. Na hradbě věž s cimbuřím a černým, křížem rozděleným oknem, provázená po stranách žlutou šesticípou hvězdou.

Hradba a věž bílé, kvádřované.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹³⁸

¹³⁷ REKOS – registr komunálních symbolů. Dostupné z <https://rekos.psp.cz/detail-symbolu/id/92>, Blíževedly.

¹³⁸ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Blíževedly (vlajka).

Bohatice

Znak (udělen 5. 10. 2004)

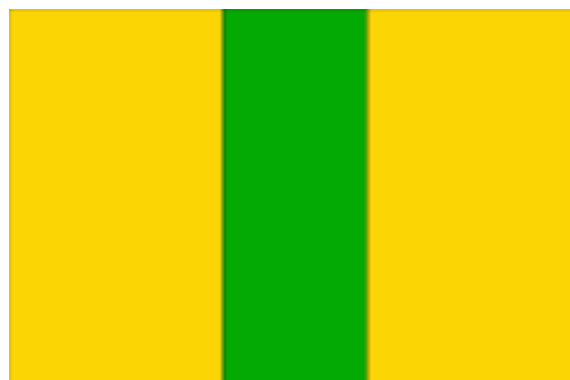
Ve zlatém štítě na zeleném trávníku smrk přirozené barvy.¹³⁹

Vlajka (udělena 5. 10. 2004)

List tvoří tři svislé pruhy, žlutý, zelený a žlutý, v poměru 3 : 2 : 3.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁴⁰

¹³⁹ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Bohatice.

¹⁴⁰ Tamtéž.

Brniště

Znak (udělen 18. 11. 1998)

V zeleném štítě nad třemi zlatými koulemi zlato-červeně polcená snížená obrácená krokev. Pole nad ní opačných barev.¹⁴¹

Vlajka (udělena 18. 11. 1998)

Zelený list s vodorovně děleným červeno-žlutým žerďovým klínem s vrcholem ve čtvrtině délky listu a s vodorovně dělenou žluto-červenou kroví s vrcholem ve středu listu. Krokev vychází z první čtvrtiny horního a dolního okraje listu.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁴²

¹⁴¹ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Brniště.

¹⁴² Tamtéž.

Cvikov

Znak

Ve zlatém štítě zkřížené černé ostrve.¹⁴³

Vlajka (udělena 5. 5. 1994)

Žlutý list se dvěma černými vodorovnými pruhy v poměru 1 : 1 : 6 : 1 : 1.

Poměr šířky k délce je 2 : 3.¹⁴⁴

¹⁴³ REKOS – registr komunálních symbolů. Dostupné z <https://rekos.psp.cz/detail-symbolu/id/4815>, Cvikov.

¹⁴⁴ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Cvikov.

Česká Lípa

Znak

V modrém štítě stříbrná kvádrovaná hradba se zlatým cimbuřím o sedmi stínkách, s prázdnou branou s vytaženou zlatou mříží a s otevřenými zlatými vraty na stříbrných závěsech. Z hradby vynikají dvě stříbrné věže, každá se třemi černými okny, zlatým cimbuřím o třech stínkách a stříbrnou stanovou střechou zakončenou zlatou makovicí. Mezi věžemi zlatý štítek se zkříženými černými ostrvemi, na něm korunovaná kolčí přilba s černo-zlatými překryvadly, klenotem zkřížené černé ostrve.¹⁴⁵

Vlajka (udělena 15. 7. 1993)

List praporu tvoří dva vodorovné pruhy, horní bílý se středově položenými zkříženými černými ostrvemi o šesti sucích, dolní pruh modrý. Poměr šířky k délce je 2 : 3.¹⁴⁶

¹⁴⁵ REKOS – registr komunálních symbolů. Dostupné z <https://rekos.psp.cz/detail-symbolu/id/6180>, Česká Lípa.

¹⁴⁶ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sbírka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Česká Lípa.

Doksy

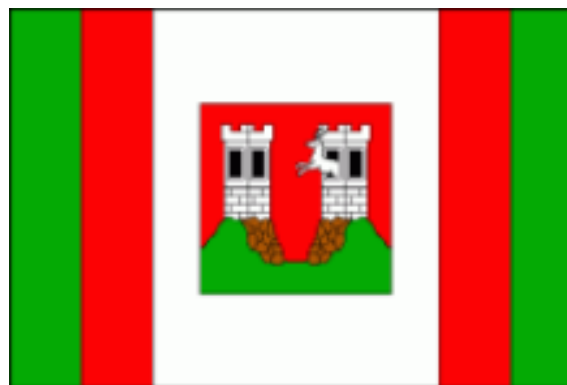
Znak (udělen 31. 5. 2005)

V červeném štítě na zeleném trávníku dvě zelená, z vnitřní strany skalnatá návrší přirozené barvy, na každém stojí stříbrná čtyřhranná, hranou čelně otočená a v dolní polovině kvádrovaná věž s cimbuřím o třech stínkách a se dvěma černými obdélníkovými okny vedle sebe. Z pravého okna levé věže vyskakuje stříbrný jelen.¹⁴⁷

Vlajka (udělena 31. 5. 2005)

List tvoří pět svislých pruhů, zelený, červený, bílý, červený a zelený, v poměru 1 : 1 : 4 : 1 : 1. V bílém pruhu červené čtvercové pole široké polovinu šířky listu. V něm na zeleném trávníku dvě zelená, na vnitřní straně hnědá skalnatá návrší, na každém bílá čtyřhranná, hranou čelně otočená a v dolní polovině kvádrovaná věž s cimbuřím se třemi zuby a se dvěma černými obdélníkovými okny vedle sebe. Z věže u vlajčího okraje pole vyskakuje k žerdi bílý jelen.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁴⁸

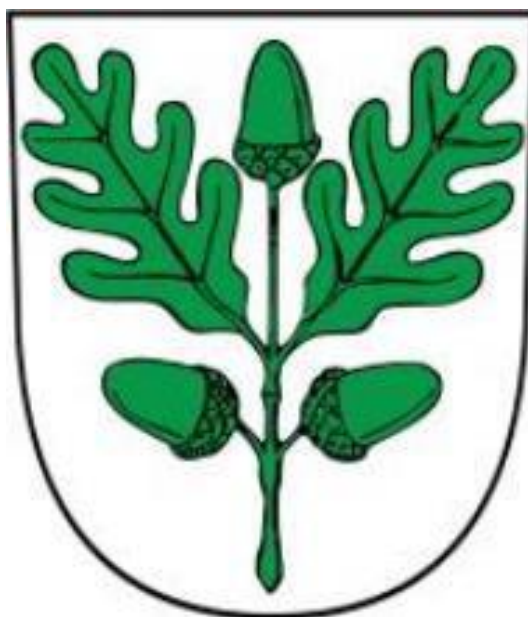
¹⁴⁷ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Doksy.

¹⁴⁸ Tamtéž.

Dubá

Znak

Ve stříbrném štítě vztyčená dubová větev se dvěma odvrácenými listy mezi třemi žaludy (1, 2), vše zelené.¹⁴⁹

Vlajka (udělena 14. 6. 2000)

Šikmo bílo-zeleně dělený list, v žerďové části vztyčený dubový dvojlist se třemi žaludy.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁵⁰

¹⁴⁹ REKOS – registr komunálních symbolů. Dostupné z <https://rekos.psp.cz/detail-symbolu/id/6019>, Dubá.

¹⁵⁰ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Dubá (prapor).

Dubnice

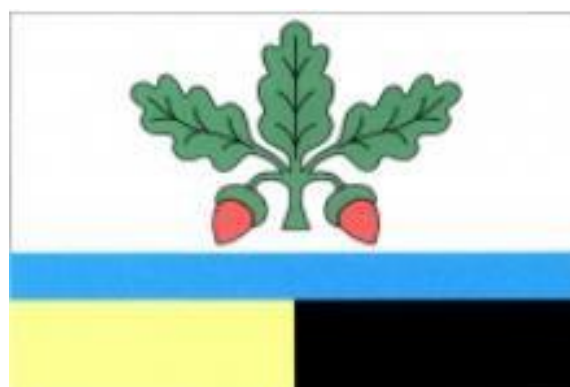
Znak (udělen 12. 12. 2008)

Zúženým vlnitým modrým břevnem sniženě dělený štít, v horním stříbrném poli zelený dubový trojlist se dvěma svěšenými červenými žaludy do stran, dolní pole zlato - černě polcené.¹⁵¹

Vlajka (udělen 12. 12. 2008)

List tvoří tři vodorovné pruhy, bílý, modrý a žluto - černě polcený, v poměru 5 : 1 : 2. V bílém pruhu zelený dubový trojlist se dvěma svěšenými červenými žaludy do stran. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁵²

¹⁵¹ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sbíрка udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Dubnice.

¹⁵² Tamtéž.

Hamr na Jezeře

Znak (udělen 25. 11. 2003)

V modrém štítě se zlatou cimbuřovou hlavou zlatý krácející lev s červenou zbrojí držící v předních tlapách stříbrnou rybu, pod ním zlato-černě polcený štítek.¹⁵³

Vlajka (udělena 25. 11. 2003)

List tvoří tři vodorovné pruhy, žlutý, modrý oboustranně zubatý a žluto-černě polcený, v poměru 1 : 2 : 1. Modrý má nahoře i dole po čtyřech zubech a pěti mezerách, vysokých jednu osminu šířky listu. V modrém pruhu žlutý krácející lev s červenou zbrojí držící v předních tlapách bílou rybu hlavou nahoru a hřbetem k žerdi.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁵⁴

¹⁵³ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Hamr na Jezeře.

¹⁵⁴ Tamtéž.

Holany

Znak

V modrém štítě stříbrná kvádrovaná hradba s cimbuřím a se dvěma věžemi, každá se dvěma černými okny pod sebou a červenou stanovou střechou se zlatou makovicí. Uprostřed vyrůstá bříza přirozené barvy.¹⁵⁵

Vlajka (udělena 27. 2. 2004)

Modrý list s bílou kvádrovanou hradbou s cimbuřím a dvěma věžemi, každá se dvěma černými okny pod sebou a červenou stanovou střechou se žlutou makovicí, mezi nimi vyrůstá zelená bříza s bílým kmenem.

Poměr šířky k délce je 2 : 3.¹⁵⁶

¹⁵⁵ REKOS – registr komunálních symbolů. Dostupné z <https://rekos.psp.cz/detail-symbolu/id/5452>, Holany.

¹⁵⁶ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sbírka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Holany.

Horní Libchava

Znak (udělen 27. 2. 2004)

V červeno-zlatě polceném štítě vpravo stříbrná svatojakubská mušle podložená zkříženými zlatými poutnickými holemi, vlevo zkřížené černé ostrve.¹⁵⁷

Vlajka (udělena 27. 2. 2004)

List tvoří červené karé nad stejně velkým žlutým polem a dva vodorovné pruhy, žlutý a červený. V karé bílá svatojakubská mušle podložená žlutými zkříženými poutnickými holemi, ve žlutém žerďovém poli dvě černé zkřížené ostrve.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁵⁸

¹⁵⁷ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Horní Libchava.

¹⁵⁸ Tamtéž.

Horní Police

Znak (udělen 11. 5. 2001)

V modrém štítě zlatý kvádrový most se dvěma oblouky a vyrůstajícím zlatým latinským křížem, pod ním položená stříbrná dvojitá lilie.¹⁵⁹

Vlajka (udělen 11. 5. 2001)

List tvoří tři vodorovné pruhy, modrý, žlutý a modrý, v poměru 3 : 2 : 3. V žerďové části horního pruhu vyrůstá ze středního pruhu žlutý kříž, pod ním v dolním modrém pruhu bílá položená dvojitá lilie.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁶⁰

¹⁵⁹ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Horní Police.

¹⁶⁰ Tamtéž.

Chlum

Znak (udělen 5. 10. 2004)

Dělený štít, nahoře stříbrno-zeleně polcený, vpravo červený ostrvový kříž, vlevo vyrůstající zlatý drak s červenou zbrojí, v dolním, zeleno-červeně polceném poli stříbrná lekna vyrůstající ze zlatého návrší.¹⁶¹

Vlajka (udělena 5. 10. 2004)

Bílý list se zeleným lemem širokým jednu osminu šířky listu. Uprostřed volný červený ostrvový kříž.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁶²

¹⁶¹ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Chlum.

¹⁶² Tamtéž.

Chotovice

Znak (udělen 18. 5. 2012)

Ve zlatém štítě červený vydutý hrot provázený vpravo zkříženými přivrácenými postavenými kosami bez kosišť, vlevo sklářskými kleštěmi, vše černé. V hrotu stříbrný tryskající pramen.¹⁶³

Vlajka (udělena 18. 5. 2012)

Žlutý list s žerďovým vydutým červeným klínem s vrcholem na vlajícím okraji listu. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁶⁴

¹⁶³ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Chotovice.

¹⁶⁴ Tamtéž.

Jestřebí

Znak

V červeném štítě vztyčený stříbrný leknínový list.¹⁶⁵

Vlajka (udělena 12. 5. 2016)

List tvoří tři svislé pruhy, bílý, červený a bílý, v poměru 1 : 3 : 1. V červeném pruhu vztyčený bílý leknínový list.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁶⁶

¹⁶⁵ REKOS – registr komunálních symbolů. Dostupné z <https://rekos.psp.cz/detail-symbolu/id/6147>, Jestřebí.

¹⁶⁶ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sbíрка udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Jestřebí (vlajka).

Kamenický Šenov

Znak

V červeném štítě český lev na zeleném trojvrší, držící tlapami stříbrný skleněný pohár s víkem.¹⁶⁷

Vlajka (udělena 21. 1. 2012)

List tvoří pět vodorovných pruhů, zelený, červený, bílý, červený a zelený, v poměru 1 : 1 : 4 : 1 : 1.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁶⁸

¹⁶⁷ REKOS – registr komunálních symbolů. Dostupné z <https://rekos.psp.cz/detail-symbolu/id/5131>, Kamenický Šenov.

¹⁶⁸ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Kamenický Šenov.

Kozly

Znak (udělen 18. 5. 2012)

Ve stříbrném štítě červený kozel vyskakující ze zeleného vrchu, v něm vyrůstající zlatý křížkový kříž.¹⁶⁹

Vlajka (udělen 18. 5. 2012)

List tvoří tři vodorovné pruhy, červeno-bílo polcený, zelený a bílo-červeně polcený, v poměru 2 : 3 : 2. Do zeleného pruhu vyniká žlutý křížkový kříž.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁷⁰

¹⁶⁹ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Kozly.

¹⁷⁰ Tamtéž.

Kravaře

Znak

V modrém štítě stříbrná kvádromaná hradba s prázdnou branou a třemi černými kruhovými střílnami, za ní dvě stříbrné věže se třemi (2,1) černými okny a červenými cibulovými střechami se zlatými makovicemi.¹⁷¹

Vlajka (udělena 17. 2. 2006)

Modrý list se dvěma žerďovými pruhy, žlutým a červeným, každý široký jednu osminu délky listu. V modrém poli bílá kvádromaná hradba s prázdnou branou a třemi černými kruhovými střílnami, za ní dvě bílé věže se třemi (2,1) černými okny a červenými cibulovými střechami se žlutými makovicemi. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁷²

¹⁷¹ REKOS – registr komunálních symbolů. Dostupné z <https://rekos.psp.cz/detail-symbolu/id/2761>, Kravaře.

¹⁷² Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sbírka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Kravaře (vlajka).

Krompach

Znak (udělen 14. 6. 2013)

Zlato-stříbrně šikmým modrým vlnitým břevnem dělený štít, nahoře zkřížené černé ostrve, dole šikmo položená větévka tisu s plody přirozené barvy.¹⁷³

Vlajka (udělen 14. 6. 2013)

List dělený šikmým vlnitým modrým pruhem širokým šestinu šířky listu na žerďové žluté a vlající bílé pole. V žerďovém poli zkřížené černé ostrve, ve vlajícím poli šikmo zelená větévka tisu s červenými plody. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁷⁴

¹⁷³ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Krompach.

¹⁷⁴ Tamtéž.

Kunratice u Cvikova

Znak (udělen 9. 12. 2002)

V zeleném štítě pod zlatou hlavou s černými zkříženými ostrvemi stříbrná kvádromaná věž na soklu, s cimbuřím a černým gotickým oknem.¹⁷⁵

Vlajka (udělena 9. 12. 2002)

Zelený list se žlutým ondřejským křížem s rameny širokými jednu čtvrtinu šířky listu. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁷⁶

¹⁷⁵ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Kunratice u Cvikova.

¹⁷⁶ Tamtéž.

Kvítkov

Znak

V modrém štítě vzpřímený černý vlk s červenou zbrojí na stříbrné kvádrované hradbě s červenou růží se zlatým semeníkem a zelenými kališními lístky.¹⁷⁷

Vlajka (udělena 24. 11. 2014)

List tvoří dva svislé pruhy, dělené modro-bíle a bílo-modře, v poměru 11 : 5. V žerďovém modrém poli vzpřímený černý vlk s červenou zbrojí. V žerďovém bílém poli červená růže se žlutým semeníkem a zelenými kališními lístky.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁷⁸

¹⁷⁷ REKOS – registr komunálních symbolů. Dostupné z <https://rekos.psp.cz/detail-symbolu/id/5109>, Kvítkov.

¹⁷⁸ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Kvítkov.

Luka

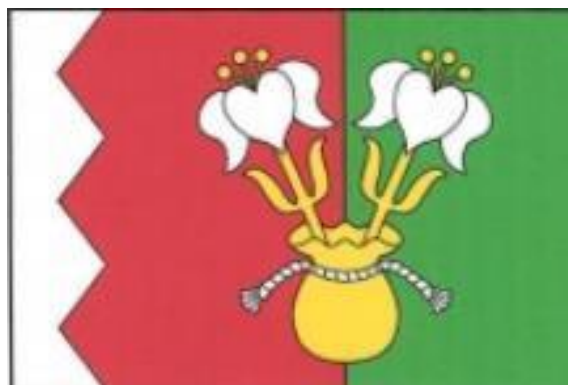
Znak (udělen 18. 5. 2012)

V červeno-zeleně polceném štítě pod stříbrnou zvýšenou pilovitou hlavou vyrůstají ze zlatého váčku, převázaného stříbrnou šňůrou, dvě odkloněné stříbrné přirozené lilie se zlatými tyčinkami na zlatých stoncích.¹⁷⁹

Vlajka (udělena 18. 5. 2012)

List tvoří tři svislé pruhy, bílý, pilovitý červený se třemi zuby sahajícími do první dvanáctiny délky listu a zelený, v poměru 2 : 5 : 5. Na styku červeného a zeleného pruhu vyrůstají ze žlutého váčku, převázaného bílou šňůrou, dvě odkloněné bílé přirozené lilie se žlutými tyčinkami na žlutých stoncích. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁸⁰

¹⁷⁹ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Luka.

¹⁸⁰ Tamtéž.

Mařenice

Znak (udělen 24. 11. 2014)

Zeleno-zlatě vpravo čtvrcený štít. Přes 1. a 3. pole postavený zlato-černě dělený meč. Ve 2. poli zkřížené černé ostrve, ve 4. poli zlatá dóza na masti.¹⁸¹

Vlajka (udělen 24. 11. 2014)

List tvoří zeleno-žlutě dělený žerďový pruh široký čtvrtinu délky listu a dva vodorovné pruhy, žlutý a zelený. V žerďovém pruhu meč hrotem k dolnímu okraji listu, v zeleném poli žlutý, ve žlutém černý. Ve střední části listu ve žlutém pruhu zkřížené černé ostrve, pod nimi v zeleném pruhu žlutá dóza na masti.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁸²

¹⁸¹ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Mařenice.

¹⁸² Tamtéž.

Mimoň

Znak (udělen 15. 4. 2010)

V červeném štítě kvádrovaná brána s otevřenými vraty, se zdviženou padací mříží. Z brány zakončené římsou a pěti stínkami vynikají dvě kvádrované věže s cimbuřím, každá s obdélníkovým a kruhovým černým oknem pod sebou a stanovou střechou s makovicí, vše zlaté. Na prostřední stínce přeražený stříbrný antický sloup.¹⁸³

Vlajka (udělena 19. 1. 1995)

Červený list se šikmým žlutým pruhem o šířce rovné 1/3 délky listu.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁸⁴

¹⁸³ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Mimoň (znak).

¹⁸⁴ Tamtéž, složka obce Mimoň (prapor).

Noviny pod Ralskem

Znak (udělen 4. 6. 1998)

Černo-zeleně dělený štít, nahoře deset zlatých srdíček (3,4,3) a dole dva zlaté kůly.¹⁸⁵

Vlajka (udělena 4. 6. 1998)

List tvoří černý žerďový pruh široký jednu třetinu délky listu s deseti žlutými srdíčky ve třech svislých řadách (3,4,3) a pět vodorovných pruhů střídavě zelených a žlutých.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁸⁶

¹⁸⁵ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Noviny pod Ralskem.

¹⁸⁶ Tamtéž.

Nový Bor

Znak

V modrém štítě na zeleném trávníku mezi dvěma věžemi hradba. Od věží do stran vyniká vpravo kosmá a vlevo šikmá zeď, vše stříbrné a kvádrované. Každá věž má černé okno o šesti polích a červenou valbovou střechu se dvěma zlatými makovicemi. Mezi věžemi červený štítek s postavou Spravedlnosti ve stříbrném šatě, držící v pravé ruce stříbrný meč se zlatým jílcem, v levé zlaté miskové váhy. Nad štítkem vyrůstá ze stříbrného oblaku Panna Marie v modrém šatu s červeným pláštěm držící na pravé ruce nahého Ježíška. Obě postavy mají na hlavách knížecí čepice.¹⁸⁷

Vlajka (udělena 20. 1. 2005)

List tvoří dva vodorovné pruhy, červený a žlutý.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁸⁸

¹⁸⁷ REKOS – registr komunálních symbolů. Dostupné z <https://rekos.psp.cz/detail-symbolu/id/3295>, Nový Bor.

¹⁸⁸ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sbírka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Nový Bor (vlajka).

Nový Oldřichov

Znak (udělen 21. 6. 1999)

V červeném štítě kosmý stříbrně lemovaný modrý oblouk, v něm rozvinutá zlatá listová koruna.¹⁸⁹

Vlajka (udělena 21. 6. 1999)

Červený list s obloukem vycházejícím z horní poloviny žerďového okraje do druhé třetiny dolního okraje listu. Oblouk tvoří bílé lemy široké jednu šestnáctinu šířky listu, mezi nimi v modrém poli žlutá rozvinutá listová koruna.

Poměr šířky k délce je 2 : 3.¹⁹⁰

¹⁸⁹ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Nový Oldřichov.

¹⁹⁰ Tamtéž.

Okna

Znak (udělen 14. 6. 2013)

V červeno-zlatě polceném štítě zlato-černě polcené zúžené ostrvové břevno se čtyřmi (2, 2) odvrácenými suky, provázené nahoře a dole zlato-černě polcenými odvrácenými horními polovinami lilií.¹⁹¹

Vlajka (udělena 14. 6. 2013)

List tvoří dva svislé pruhy, červený a žlutý. Uprostřed listu vodorovný žluto-černě polcený ostrvový pruh se čtyřmi (2, 2) odvrácenými suky, široký dvacetinu délky listu, nahoře a dole provázený žluto-černě polcenými odvrácenými horními polovinami lilií.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁹²

¹⁹¹ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Okna.

¹⁹² Tamtéž.

Okrouhlá

Znak (udělen 3. 5. 2018)

V červeném štítě zlato-černě polcená snížená vypouklá krokev, nad ní zkřížený štětec a řezák skla na násadce, pod ní pole poseto kruhovými terčíky, vše stříbrné.¹⁹³

Vlajka (udělena 3. 5. 2018)

Červený list, z první a šesté šestiny žerďového okraje vychází žluto-černě dělená vypouklá krokev s vrcholem ve středu listu. Žerďové pole poseto bílými kruhovými terčíky. Z šesté a desáté desetiny horního a dolního okraje listu vychází bílý ondřejský kříž.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁹⁴

¹⁹³ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Okrouhlá.

¹⁹⁴ Tamtéž.

Pertoltice pod Ralskem

Znak (udělen 18. 6. 2003)

V modrém štítě nad zvýšenou černo-zlatě polcenou patou s polovinou palečného kola opačných barev vyrůstající zlatá berla rašící do stran stříbrným lipovým dvojlístem a nahoře provázená dvěma zlatými osmihrotými hvězdami.¹⁹⁵

Vlajka (udělena 18. 6. 2003)

List tvoří tři vodorovné pruhy, žluto-černě polcený, modrý a černo-žlutě polcený, v poměru 1 : 6 : 1. Do modrého pruhu vyrůstá žlutá berla závitem k žerďovému okraji, rašící do stran bílým lipovým dvojlístem a provázená u žerďového a vlajčího okraje žlutou osmicípou hvězdou.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁹⁶

¹⁹⁵ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Pertoltice pod Ralskem.

¹⁹⁶ Tamtéž.

Polevsko

Znak (udělen 24. 2. 2012)

Ve zlato-červeně polceném štítě nad zelenou pilovitou patou se třemi hroty vpravo zkřížené postavené červené klíče, vlevo zkřížené zlaté parohy o šesti výsadách.¹⁹⁷

Vlajka (udělena 24. 2. 2012)

List tvoří dva svislé pruhy, žlutý a červený a na dolním okraji zelený pilovitý pruh široký osminu šířky listu se třemi zuby vysokými čtvrtinu šířky listu. Nad ním kosmo položený klíč zuby dolů a k vlajčímu okraji, šikmo podložený parohem se šesti výsadami k hornímu okraji listu, obojí opačných barev. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.¹⁹⁸

¹⁹⁷ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Polevsko.

¹⁹⁸ Tamtéž.

Prysk

Znak (udělen 18. 4. 2014)

Štít dělený modrým vlnitým, stříbrně lemovaným břevnem. Nahoře ve zlato-černě polceném poli zelené trojvrší. Dole v červeném poli položený meč nad položeným klíčem, zuby doleva a dolů, obojí zlaté.¹⁹⁹

Vlajka (udělena 18. 4. 2014)

List tvoří červený žerďový pruh, široký třetinu délky listu, a pět vodorovných pruhů, zelený, bílý, modrý, bílý a zelený, v poměru 15 : 2 : 6 : 2 : 15. V červeném pruhu klíč zuby dolů a k žerďovému okraji a meč hrotem k hornímu okraji listu, obojí žluté. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.²⁰⁰

¹⁹⁹ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Prysk.

²⁰⁰ Tamtéž.

Radvanec

Znak (udělen 30. 11. 2007)

V červeno - černě zúženým stříbrným vlnitým kúlem polceném štítě vpravo šikmo vztyčená kosa se dvěma držadly kosmo přeložená tkalcovským člunkem, vlevo hostie a pod ní slunce, vše zlaté.²⁰¹

Vlajka (udělena 30. 11. 2007)

List tvoří tři svislé pruhy, červený, vlnitý bílý a černý, v poměru 2 : 1 : 2.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.²⁰²

²⁰¹ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sbíрка udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Radvanec.

²⁰² Tamtéž.

Ralsko

Znak (udělen 27. 2. 2004)

Ve zlatém štítě pod černou hlavou se třemi svěšenými stříbrnými lipovými listy černý medvěd ve skoku s červenou zbrojí, provázený nahoře dvěma dvojicemi černých zkřížených ostrvů.²⁰³

Vlajka (udělena 27. 2. 2004)

List tvoří tři svislé pruhy, černý, žlutý a bílý, v poměru 1 : 2 : 1. V černém pruhu tři svěšené bílé lipové listy pod sebou, ve žlutém pruhu černý medvěd ve skoku s červenou zbrojí.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.²⁰⁴

²⁰³ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Ralsko.

²⁰⁴ Tamtéž.

Skalice u České Lípy

Znak (udělen 21. 6. 1999)

Kosmo čtvrcený štít, v horním červeném a postraních stříbrných polích ramena osmihrotého kříže opačných barev. V dolním zeleném poli zlatá lilie.²⁰⁵

Vlajka (udělena 21. 6. 1999)

List tvoří žerďový zelený pruh se žlutou lilí široký jednu třetinu délky listu a čtyři vodorovné pruhy, střídavě bílé a červené. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.²⁰⁶

²⁰⁵ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Skalice u České Lípy.

²⁰⁶ Tamtéž.

Skalka u Doks

Znak (udělen 5. 10. 2004)

V modro-stříbrně kosmo a šikmo čtvrceném štítě nahoře tři (2,1) svěšené lipové listy, dole lví tlapa s červenou zbrojí, vše zlaté. Vpravo maltézský kříž, vlevo hvězda, oboje modré.²⁰⁷

Vlajka (udělena 5. 10. 2004)

Bílo-modře kosmo a šikmo čtvrcený list. V žerďovém poli maltézský kříž, ve vlajícím poli šesticípá hvězda, oboje modré. V horním poli tři svěšené lipové listy (2,1), v dolním poli lví tlapa s červenou zbrojí, vše žluté. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.²⁰⁸

²⁰⁷ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Skalka u Doks.

²⁰⁸ Tamtéž.

Sloup v Čechách

Znak (udělen 4. 6. 1998)

V červeném štítě stříbrný ostrvový kůl se čtyřmi suký.²⁰⁹

Vlajka (udělena 4. 6. 1998)

Červený list s bílou ostrvíví o čtyřech sucích sahající od horního k dolnímu okraji. Šířka ostrve je jedna šestina délky listu.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.²¹⁰

²⁰⁹ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Sloup v Čechách.

²¹⁰ Tamtéž.

Slunečná

Znak (udělen 14. 12. 2018)

V červeném štítě vyniká ze zeleného trojvrší s maltézským křížem slunce, obojí zlaté.²¹¹

Vlajka (udělena 14. 12. 2018)

Červený list se zeleným trojvrším na dolním okraji listu. Prostřední vrch vysoký dvě pětiny, krajní pětinu šířky listu. Z prostředního vrchu s maltézským křížem vyniká slunce bez tváře, obojí žluté. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.²¹²

²¹¹ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Slunečná.

²¹² Tamtéž.

Sosnová

Znak (udělen 21. 6. 1999)

Stříbrno-červeně dělený štít, nahoře červená sosnová větev se čtyřmi svazky zelených jehlic a visící červenou šiškou. Dole dvě vykořeněná stříbrná lekna.²¹³

Vlajka (udělena 21. 6. 1999)

List tvoří dva vodorovné pruhy, bílý a červený. V žerďové polovině bílého pruhu červená sosnová větev se čtyřmi svazky zelených jehlic a visící červenou šiškou. V žerďové polovině červeného pruhu dvě bílá vykořeněná lekna. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.²¹⁴

²¹³ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Sosnová.

²¹⁴ Tamtéž.

Stráž pod Ralskem

Znak

V černém štítě zlatý květ slunečnice.

Vlajka (udělena 22. 1. 2001)

List tvoří dva svislé pruhy, černý se žlutým květem slunečnice a žlutý.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.²¹⁵

²¹⁵ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Stráž pod Ralskem.

Stružnice

Znak (udělen 26. 11. 1999)

Ve zlatém štítě modré vlnité břevno provázené nahoře dvěma a dole jedněmi zkříženými černými ostrvemi.²¹⁶

Vlajka (udělena 26. 11. 1999)

List tvoří tři vodorovné pruhy, žlutý, modrý vlnitý se třemi vrcholy a dvěma prohlubněmi a žlutý v poměru 3 : 2 : 3. V horním pruhu dvě a v dolním jedny černé zkřížené ostrve o šesti sucích.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.²¹⁷

²¹⁶ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Stružnice.

²¹⁷ Tamtéž.

Stvolínky

Znak

Na modrém štítě je stříbrná hradební zed' z kvádrů s cimbuřím o devíti stínkách a s otevřenou branou a vytaženou zlatou mříží. Nad zdí vystupují dvě rovněž stříbrné kvádrové věže, každá s jedním čtvercovým oknem v dolním a větším obdélným, křížem děleným oknem v horním podlaží, s cimbuřím o pěti stínkách, s červenou kupolovitou střechou s lucernou a zlatou makovicí. Mezi věžemi je štít Šlejniců ze Šlejnic. Nad štítkem se vznáší biskupský klobouk se šňůrami ve zlaté barvě.²¹⁸

²¹⁸ Obec Stvolínky: Znak obce Stvolínky. [Http://www.stvolinky.cz/?page_id=39](http://www.stvolinky.cz/?page_id=39) [online]. 2009 [cit. 2022-11-18].

Svojkov

Znak (udělen 9. 10. 2007)

V modro - stříbrně vpravo polceném štítě se zvýšenou, stříbrno - černě vpravo polcenou patou, vlevo červený lev s modrou zbrojí a červeným jazykem.²¹⁹

Vlajka (udělena 9. 10. 2007)

List tvoří žerďový pruh široký jednu čtvrtinu délky listu, dělený modro-bíle v poměru 3 : 1, a dva vodorovné pruhy, bílý a černý, v poměru 1 : 3. Ve střední části listu v bílém pruhu červený lev s modrou zbrojí a červeným jazykem.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.²²⁰

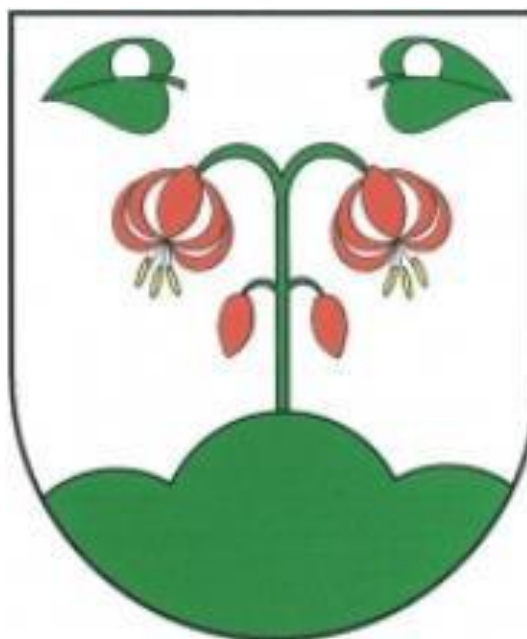
²¹⁹ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Svojkov.

²²⁰ Tamtéž.

Svor

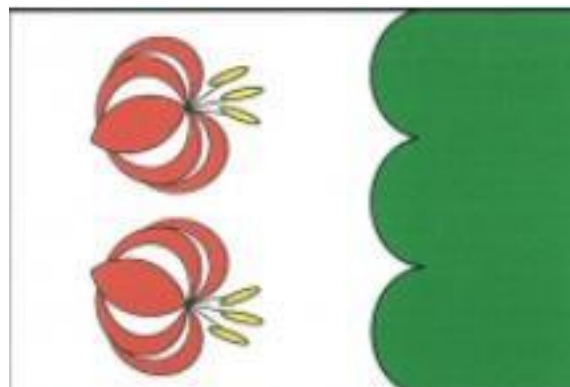
Znak (udělen 25. 11. 2011)

Ve stříbrném štítě vyrůstá ze zeleného trojvrší lilie zlatohlavá přirozené barvy se dvěma květy nad dvěma poupaty (2, 2), provázená nahoře dvěma položenými odvrácenými zelenými lipovými listy se stříbrnými kapkami rosy.²²¹

Vlajka (udělena 25. 11. 2011)

List tvoří dva svislé pruhy, v poměru 7 : 3, bílý a zelený vlnkovaný se třemi vrcholy. V bílém pruhu pod sebou dva květy lilie zlatohlavé tyčinkami k vlajčímu okraji. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.²²²

²²¹ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Svor.

²²² Tamtéž.

Tachov

Znak (udělen 17. 4. 2009)

Ve stříbrno - červeně polceném štítě vpravo na zeleném vrchu listnatý strom přirozené barvy s korunou posypanou deseti (1, 2, 1, 2, 1, 2, 1) vztyčenými zlatými lipovými listy, vlevo stříbrná utržená korunovaná lví hlava se zlatým jazykem.²²³

Vlajka (udělena 17. 4. 2009)

List tvoří dva svislé pruhy, zelený s deseti (1, 2, 1, 2, 1, 2, 1) vztyčenými žlutými lipovými listy a červený s bílou utrženou korunovanou lví hlavou se žlutým jazykem. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.²²⁴

²²³ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Tachov.

²²⁴ Tamtéž.

Tuhaň

Znak (udělen 27. 2. 2004)

V modrém štítě dvě odvrácené stříbrné sekery se zlatým ostřím a topůrkou, dole mezi nimi zlatý srp se stříbrným ostřím. Sekery mají proseknuty u ostří otvor ve tvaru řeckého kříže, srp u rukojeti otvor ve tvaru srdce.²²⁵

Vlajka (udělena 27. 2. 2004)

List tvoří žlutá krokev, vycházející z první a páté pětiny žerďového okraje listu s vrcholem ve středu listu, modrý žerďový klín s bílým srpem ostřím k žerdi a pět vodorovných pruhů, střídavě modrých a bílých. V horním a dolním cípu v modrých pruzích žlutý řecký kříž.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.²²⁶

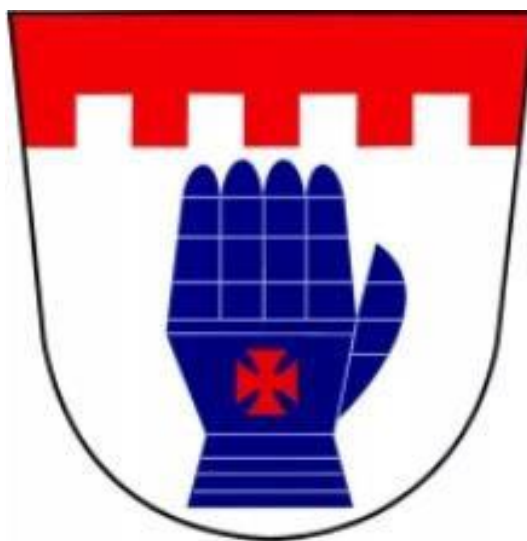
²²⁵ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Tuhaň.

²²⁶ Tamtéž.

Velenice

Znak (udělen 18. 3. 2003)

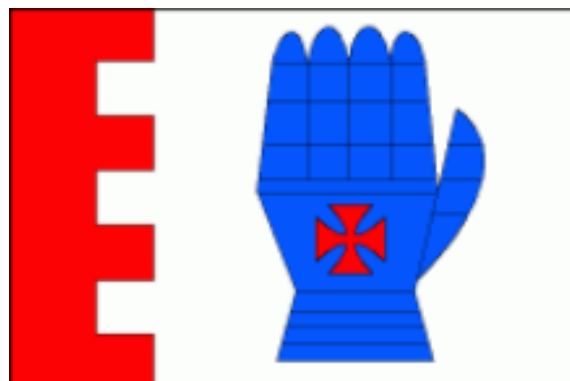
Ve stříbrném štítě pod červenou cimbuřovou hlavou modrá zbrojná rukavice palcem doleva s červeným tlapatým křížem.²²⁷

Vlajka (udělena 18. 3. 2003)

Bílý list s červeným žerďovým zubatým pruhem, širokým jednu čtvrtinu délky listu, se čtyřmi čtvercovými zuby a třemi stejnými mezerami. V bílém poli modrá zbrojná rukavice palcem k vlajčímu okraji s červeným tlapatým křížem.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.²²⁸

²²⁷ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Velenice.

²²⁸ Tamtéž.

Velký Valtinov

Znak (udělen 8. 6. 2004)

Polcený štít. Vpravo ve zlato-červeně polceném poli dvě odvrácené krokve opačných barev. Vlevo v zeleném poli stříbrný korunovaný dvouocasý lev se zlatou zbrojí a červeným jazykem, držící stříbrný zlatě korunovaný sloup, z koruny vyrůstají dvě zlaté odkloněné palmové ratolesti.²²⁹

Vlajka (udělena 8. 6. 2004)

Zelený list se žluto-červeně polceným žerďovým pruhem širokým jednu třetinu délky listu. V žerďovém pruhu dvě polcené krokve opačných barev vycházející z první a třetí čtvrtiny žerďového okraje s vrcholy v polovině šířky listu a na dolním okraji. Ve střední části listu bílý korunovaný dvouocasý lev se žlutou zbrojí a červeným jazykem, držící bílý žlutě korunovaný sloup, z koruny vyrůstají dvě žluté odkloněné palmové ratolesti.²³⁰

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.

²²⁹ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Velký Valtinov.

²³⁰ Tamtéž.

Volfartice

Znak (udělen 30. 11. 2007)

Ve zlato - modře cimbuřovitě děleném štítě nahoře vyrůstající ohlížející se černý vlk s červenou zbrojí, dole tři (2, 1) zlaté hvězdy.²³¹

Vlajka (udělena 30. 11. 2007)

List tvoří svislý žluto - modře zubatě dělený pruh široký tři pětiny délky listu a dva vodorovné pruhy, modrý a žlutý. Do žlutého pole vyrůstá ohlížející se černý vlk s červenou zbrojí. Pod ním v modrém poli tři (2, 1) žluté šesticípé hvězdy. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.²³²

²³¹ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Volfartice.

²³² Tamtéž.

Vrchovany

Znak (udělen 25. 3. 2005)

Ve zlato-zeleně polceném štítě červeno-zlatě polcená věž s cimbuřím s černou prolomenou branou a obloukovým oknem, z něj doprava vyniká položená černá ostrev se dvěma suky, doleva položená zlatá žerď se svěšeným zlatým praporcem s ocasem se zkříženými černými ostrvemi.²³³

Vlajka (udělena 25. 3. 2005)

List tvoří dva svislé pruhy, žlutý a zelený. Uprostřed červeno-žlutě polcená věž s cimbuřím, s černou prolomenou branou a obloukovým oknem, ze kterého k žerďovému okraji vyniká černá ostrev se dvěma suky. V zeleném poli ze žluté poloviny věže vyniká vodorovně žlutá žerď se žlutým praporcem s ocasem, na jeho listu zkřížené černé ostrve. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.²³⁴

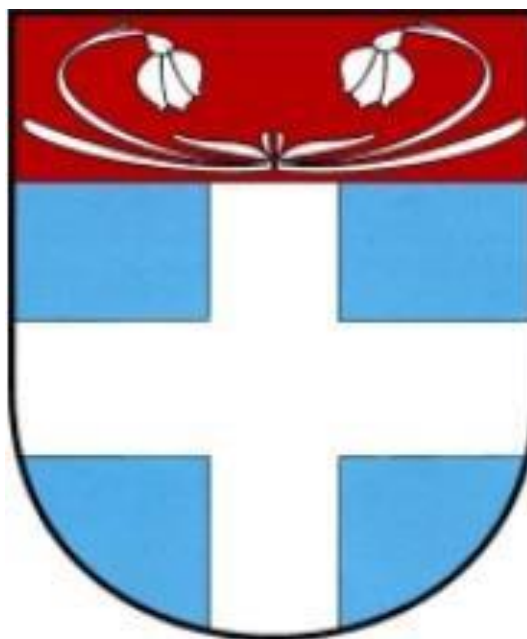
²³³ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Vrchovany.

²³⁴ Tamtéž.

Zahrádky

Znak (udělen 11. 5. 2006)

V modrém štítě pod červenou hlavou stříbrný heraldický kříž. V hlavě dvě do oblouku přivrácené stříbrné bledule s listy.²³⁵

Vlajka (udělena 11. 5. 2006)

List tvoří dva vodorovné pruhy, červený a modrý, v poměru 1 : 3. V žerďové části červeného pruhu kosmá bílá bledule s listy, v modrém pruhu bílý středový kříž s rameny širokými jednu čtvrtinu šířky listu. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.²³⁶

²³⁵ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Zahrádky.

²³⁶ Tamtéž.

Zákupy

Znak

V modrém štítě dvě volné kvádrované věže s cimbuřím, každá s prázdnou branou, černým čtvceným oknem a šedou stanovou střechou se zlatou makovicí. Mezi střechami zlatý štítek se zkříženými černými ostrvemi.²³⁷

Vlajka (udělena 12. 4. 1994)

List praporu tvoří tři vodorovné pruhy - modrý, žlutý, modrý v poměru 1 : 2 : 1. Ve středu žlutého pruhu jsou černé zkřížené ostrve o šesti sucích.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.²³⁸

²³⁷ REKOS – registr komunálních symbolů. Dostupné z <https://rekos.psp.cz/detail-symbolu/id/3037>., Zákupy.

²³⁸ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Zákupy (prapor).

Žandov

Znak

V modrém poli věž s otevřenými vraty a sedlovou střechou a zlatými makovicemi. Vpravo o věž opřený žebřík.

239

²³⁹ Wikipedie: Žandov, Znak města [online]. [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDandov#/media/Soubor:%C5%BDandov_CoA.png

Ždírec

Znak (udělen 17. 2. 2006)

V červeno-zeleně polceném štítě stříbrná obrácená podkova, uvnitř zlatý oheň se třemi plameny převýšený zkříženými stříbrnými sekerami se zlatými topůrkami.²⁴⁰

Vlajka (udělena 17. 2. 2006)

List tvoří dva svislé pruhy, červený a zelený. Uprostřed listu bílá obrácená podkova, uvnitř žlutý oheň se třemi plameny převýšený zkříženými bílými sekerami na žlutých topůrkách.

Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.²⁴¹

²⁴⁰ Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, složka obce Ždírec.

²⁴¹ Tamtéž.

8.3 Ukázka využívání městského znaku - Stráž pod Ralskem

Stráž pod Ralskem má mnoho propagačních předmětů, ve kterých hojně užívá svůj znak. Vlajku můžeme vidět vyvěšenou na budově městského úřadu. Autor fotografií Bc. Eliška Vránová.

Pastelky.

Medovina.

Pohled.

Otvírák na lahve.

Samolepka na auto.

Turistické štítky na hůl.

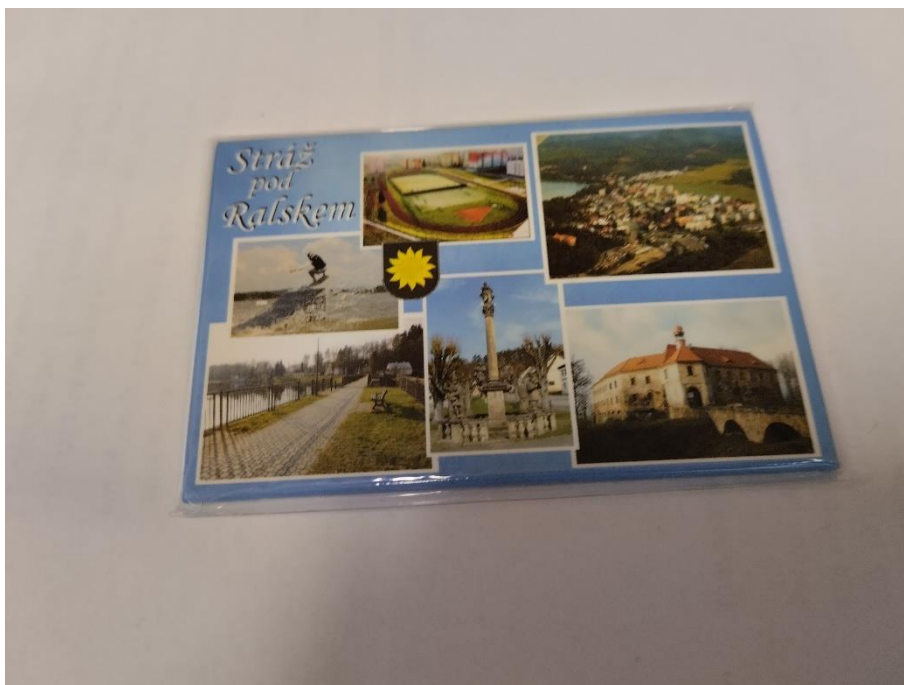
Kovová placka.

Turistická vizitka se znakem Vartenberků.

Kalendář se znakem města a fotografiemi ze Stráže pod Ralskem a okolí.

Magnet.

Zpravodaj města Stráž pod Ralskem

VARTA

www.strazpf.cz ROČNÍK XXXII UNOR 2023 zderma

I v letošním roce proběhla ve Stráži pod Ralskem tradiční tříkrálová sbírka

Tříkrálová sbírka 2023 ve Stráži pod Ralskem

Již po sedmákrát ve Stráži pod Ralskem dala ko Tříkrálové sbírce, pořádané Charitou Česká Kamenice, která v našem městě provozuje Komunitní dům Svatého Dionasia. Tříkrálová sbírka je největší charitativní sbírka v České republice. Tato sbírka poskytuje na příchod tří králů do Betléma, kteří se přišli poklonit narozenému Ježíšovi. Největší část tříkrálové sbírky je posílá školami a lesopodručí sbírána na dveře. K sbírce jsou vyzváni i lidé „Ať Kristus pobytá v tomto domě“.

V uplynulých dvou letech zále ve Stráži neprobíhala z důvodu onemocnění Covid 19. V letošním roce se nám to podařilo a jsme moc rádi, že jsme Tříkrálovou sbírku mohli uskolytřit za podpory několika odhodlaných žáků a učitelů Základní školy ve Stráži pod Ralskem.

Díky kolektivním rozhodnutím početníků a rodičů a věrně, kteří otevřeli svá srdce, a díky vůli školství se nám podařilo vybrat 5 800 Kč, ze kterých připadne 65 % základní škole na podporu pomůcek či koupů pro děti sociálně znevýhodněné, 15 % na projekty Diavolent charity, 10 % do zdravotní, 5 % na celostátní projekty a zbytek sbírky.

Tímto velice děkujeme Základní škole ve Stráži pod Ralskem za zprostředkování sbírky jejich rodičům a také dětem, které byly osměřeny sbírat. Mnozí se na nás v průběhu roce těšili.

*Tým Komunitního domu Svatý Dionas
Stráž pod Ralskem*

Informace k zápisu do 1. ročníku pro školní rok 2023/2024

Pro školní rok 2023/2024 budou zápisové do 1. ročníku základní školy děti, které dosáhnou kešné roku věku do 31. 8. 2023 (tzn. děti narozené od 1. 9. 2016 do 31. 8. 2017) a děti s oddáleným povolením školní docházky (PSD).

V tomto školním roce bude zápis do 1. třídy probíhat ve dnech 11. 4., 12. 4. a 13. 4. 2023 od 14 hod. do 16 hod. Zároveň otevírají děti, které navštěvují Matričkovu školu v Panské ve Stráži pod Ralskem, si mohou vybrat čas a termín na firmáčkách, které budou zveřejněny na nástěnce v mateřské škole.

Děti, které navštěvují MŠ U Potoka ve Stráži pod Ralskem, si mohou vybrat termín a čas mimo rezervací systém, po přihlášce do školy budou zapsány k zápisu dle aktuálního postupu.

Zároveň otevírají, kteří budou žádat o přijetí dítěte k PSD, popř. o odklad PSD, vyplní dokumenty, které budou k dispozici v MŠ U Potoka ve Stráži pod Ralskem nebo jsou ze sbírání na webových stránkách školy: www.zpsstrazpf.cz pod odkazem doklady.

K zápisu přemete:

- doklad o přijetí dítěte k základnímu vzdělávání pro školní rok 2023/2024
- zápisový lístek (povinné údaje do školní matriky)
- roční list dítěte (základní údaje list ročnímu dítěti)
- občanský průkaz zákonného zástupce (osobní úřední průkaz nebo pas)
- doklad o adrese bydliště dítěte (popř. otcův)
- kartičku zdravotního pojištění dítěte (popř. otcův)

V případě odkladu PSD k zápisu přemete:

- doklad o přijetí dítěte k základnímu vzdělávání pro školní rok 2023/2024
- doklad o odkladu PSD, který musí být doplněn o potvrzení školního poradenského zařízení a doporučení odborného lékaře nebo klinického psychologa

Sestava přijatých dětí k PSD bude zveřejněna ve vývěsce základní školy a na webových stránkách školy. Výsledky zápisu budou uváděny pod registrační číslo, které získávají zápisové sbírání a zápis.

*Mgr. Renata Rychardová, v. r.
Ředitelka školy*

Zpravodaj města Stráž pod Ralskem Varta, se znakem města.

Zpravodaj města Stráž pod Ralskem

VARTA

www.strazpf.cz ROČNÍK XXXII UNOR 2023 zderma

Kelímek na pití.

Hrnek se znakem města a kaplí sv. Jana Nepomuckého.

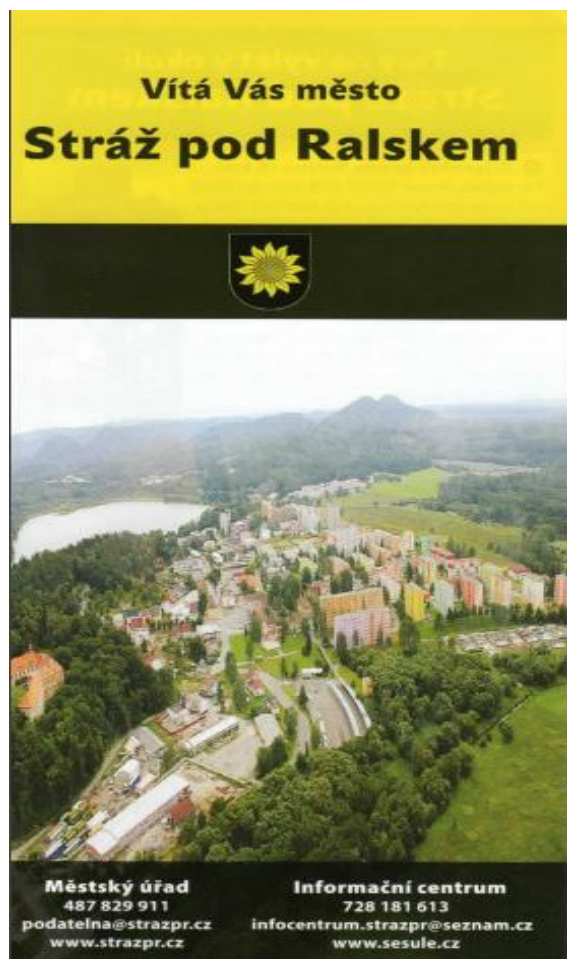
Razítko informačního centra.

Razítko městského muzea a infocentra.

Brožura o dějinách a současnosti města.

Informační leták.

Nápis na budově polikliniky, kde sídlí i městský úřad.

Vlajka města společně s vlajkou České republiky a vlajkou Evropské unie na budově polikliniky.

8.4 Ukázka materiálů ze složky Archivu PSP - obec Dubnice

Parlament České republiky
Poslanecká sněmovna
předseda podvýboru
pro heraldiku a vexilologii
Zbyněk Novotný
118 26 Praha 1, Sněmovní 4

V Praze dne 8. prosince 2008
Č. j. 0445/5VO/08/PPHaV

Vážený pane starosto,

podvýbor pro heraldiku a vexilologii se dne 19. listopadu 2008 zabýval Vaší žádostí o udělení znaku a vlajky a doporučil, aby Vám byly symboly v navrhované podobě uděleny.

O této skutečnosti Vám bude doručeno rozhodnutí předsedy Poslanecké sněmovny, ale rád bych jeho oznámení doplnil o několik důležitých informací:

Udělený symbol obce Dubnice (pověřený obecní úřad: Mimoň) odpovídá následujícímu popisu:

Znak: Zúženým vlnitým modrým břevnem sníženě dělený štít, v horním stříbrném poli zelený dubový trojlist se dvěma svěšenými červenými žaludy do stran, dolní pole zlato - černě polcené.

Vlajka: List tvoří tři vodorovné pruhy, bílý, modrý a žluto - černě polcený, v poměru 5 : 1 : 2. V bílém pruhu zelený dubový trojlist se dvěma svěšenými červenými žaludy do stran. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.

V případě nejasností nebo nepřesností v popisu se obraťte písemně na podvýbor pro heraldiku a vexilologii, Sněmovní 4, Praha 1 nebo na tel. č. 257173363. Rovněž si Vás dovoluji požádat o sdělení případné změny jakéhokoliv označení (adresa, jméno starosty/ky, apod.).

Zobrazení, které bylo součástí Vaší žádosti a nyní je zařazeno do archivní dokumentace Poslanecké sněmovny nemusí být neměnné. Rozhodnete-li se ať už nyní nebo kdykoliv v budoucnu pro novou výtvarnou podobu symbolu, je vždy závazný především slovní popis (blason), který musí být respektován ve všech detailech tak, jak je tomu např. nyní, na Vámi předloženém návrhu.

Přeji Vám mnoho úspěchů v další práci.
S přátelskými pozdravy

Vážený pan
JUDr. Otakar Vítek
Starosta obce
Obecní úřad
Dubnice 240
471 26 Dubnice

1

3 1 -10- 2008

OBEC
DUBNICE
Liberecký kraj
okres Česká Lípa
pověřený OÚ Mimoň
Obecní úřad: 471 26 Dubnice, č. p. 240
tel.: 487 851 961 (724 823 850)
e-mail: oudubnice@iol.cz

Parlament České republiky
Poslanecká sněmovna
Podvýbor pro heraldiku a vexilologii
Sněmovní 4
118 26 Praha 1

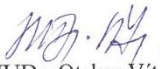
Dubnice, 30. října 2008

Vážený pane předsedo,
vážení členové Podvýboru pro heraldiku a vexilologii,

zdravím Vás. Zastupitelstvo obce Dubnice na svém zasedání konaném 23. 10. 2008 schválilo návrhy obecního znaku a vlajky, které vypracoval Stanislav Kasík. Pověřen zastupitelstvem obce, žádám Vás a Podvýbor pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky o posouzení předložených návrhů znaku a vlajky obce Dubnice. Zároveň Vás žádám o doporučení jejich udělení naší obci předsedou Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.

Předem Vám děkuji za brzké vyřízení a zůstávám s pozdravem

JUDr. Otakar Vitek
starosta
obce
Dubnice

2

Žádost zasláná starostou obce Dubnice dne 30. října 2008.

OBEC DUBNICE
Dubnice čp.240, 471 26
DIČ CZ00525707
tel. 487 851 961, e-mail: oudubnice@iol.cz
<http://sweb.cz/dubnice/>

Váš dopis:
Vyřizuje/telefon: Kratochvílová/487851961
Číslo jednací: OúD 365/2008
Počet listů dokumentu/příloh: 1/0
V Dubnici dne: 30.10.2008

Výpis usnesení ze zasedání ZO Dubnice konaného dne 23.10.2008

Usnesení č.13/6

Zastupitelstvo obce schválilo návrh znaku a praporu obce – návrh číslo 2/2 (dubová ratolest s Dubnickým potokem), který byl vyvěšen na úřední desce Obecního úřadu a tvoří předmět návrhu obce zaslaný Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. Pověřilo starostu k podání návrhu na udělení znaku a praporu obci Dubnice, Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR.

Celkem 9 zastupitelů 1 nepřítomen 6 pro návrh č.2/2 2 pro návrh 1/1.

JUDr. Otakar Vítek
starosta

3

Výpis usnesení ze zasedání zastupitelstva obce.

DUBNICE

Liberecký kraj
Okres Česká Lípa
Pověřený OÚ Mimoň

ZNAK

VLAJKA

STANISLAV KASÍK
HERALDICKÁ KANCELÁŘ
„DAUPHIN“
ROUDNICE NAD LABEM
2008

4

Popis historie obce, znaku a vlajky od Stanislava Kasíka a heraldické kanceláře Dauphin.

IKONOGRAFIE

První zmínku o vsi Dubnice v písemných historických pramenech nalezneme v zápise register papežského desátku z roku 1352. Vrchností v té době zde byli páni z Vartenberka, držící nedaleký hrad Vartenberk (Wartenberg, Stráž). S nimi lze spojit nejstarší poznatelnou historii obce. Po smrti Jana z Vartenberka (+ 1316) obdržel hrad Vartenberk s příslušným panstvím jeho nejstarší syn Vaněk (+ 1364). Pak následovali toho synové Jan a Vaněk. Od roku 1379, kdy druhý z bratrů pravděpodobně zemřel, byl Jan samostatným pánem na Vartenberku (+ 1383). Jeho nejstarší syn Jan se psal také z Ralska. Ten v roce 1405 založil v kostele sv. Zikmunda ve Stráži oltář Božího těla a nadal ho platem z Dubnice. Období husitských válek přineslo změnu v držení Vartenberku. Jan z Ralska v roce 1433 zemřel a jeho jediný syn Jan byl ve shodném roce popraven v Žitavě. Husitské vojenské posádky na hradech Vartenberk, Dub a Ralsko byl pod velením hejtmana Jana Čapka ze San. Po lipanské bitvě došlo ke konsolidaci majetkových poměrů a do držení Vartenberku se dostal mladší bratr zemřelého Jana z Ralska, Václav z Vartenberka na Tolštejně a Zákupech. Byl však na příštích téměř sto let posledním držitelem rodového sídla Vartenberku, protože někdy před rokem 1438 prodal hrad a panství Mikuláši Sokolovi z Lamberka. Pak se zde vystřídalo několik dalších vlastníků. Někdy v prvních letech 16. století se Vartenberk dostal do držení bratrů Jana, Václava a Zikmunda z Vartenberka z linie děčínské. Pravděpodobně v roce 1503 došlo mezi bratry k dělení majetku. Vartenberk připadl Janovi, který máje dostatek jiných statků, prodal obratem nabyté panství Bartoloměji Hyršpergarovi z Kynigsheinu (Hirschberger von Königshein). Vklad do Desek zemských byl učiněn 1. října 1504. Ze zápisu vyplývá, že součástí prodaného vartenberského panství byla celá ves Dubnice, Lilant (Noviny), Pertoltice, Březina a Luhov a poplužní dvůr Sedliště. Rod pánů z Vartenberka vymřel někdy okolo

Ikonografický popis obce.

roku 1635. Do držení svého původního rodového hradu se již nikdy nedostal.

Hyršpergárové z Kynysheinu hospodařili na vartenberském panství téměř do závěru 16. století, ale pak se statek dělil na dvě části, z nichž jedna byla v držení Blektů z Útěchovic. Nakonec od roku 1619 měli Hyršpergárové Vartenberk celý. V roce 1622 jim však byl konfiskován za účast ve stavovském povstání. Konfiskované statky spravovala česká královská komora, která vše postoupila Albrechtovi z Valdštejna. Po jeho zavraždění v Chebu 25. února 1634 se Vartenberk v roce 1642 stal dědičným statkem Kryštofa Pavla hraběte z Lichtenstein-Castelkornu. Jeho vnuk František Antonín v roce 1714 prodal Vartenberk Ludvíkovi Josefovi sv. pánu a později hraběti Hartigovi. Jeho potomci byli ve Vartenberku a také v Dubnici vrchností až do skončení patrimoniální správy, kterou v roce 1850 nahradila správa státní.

Znak: Sníženým zúženým vlnitým modrým břevnem dělený štít. Nahoře stříbrný se zelenou dubovou větévkou o třech listech se dvěma červenými žaludy pod nimi. Dole zlato-černě polcené pole.

Zlato-černě polcené pole odkazuje k erbům pánů z Vartenberka, prvních známých vlastníků obce. Modré vlnité břevno symbolizuje Dubnický potok, který pravděpodobně dal vsi jméno a na něj odkazuje i mluvící znamení dubové větvičky. Stříbrné pole bylo vynucené heraldickými pravidly o barvě a kovu.

Vlajka: List tvoří tři vodorovné pruhy, bílý, modrý a žluto-černě polcený, v poměru 5 : 1 : 2. V bílém pruhu zelená dubová větvička o třech listech se dvěma červenými žaludy pod nimi.

Vlajka opakuje podobu znaku.

Ikonografický popis, popis znaku a vlajky.

POPIS ZNAKU

S níženým zúženým vlnitým modrým břevnem dělený štít. Nahoře stříbrný se zelenou dubovou větví o třech listech se dvěma červenými žaludy pod nimi. Dole zlato-černě polcené pole.

7

DUBNICE

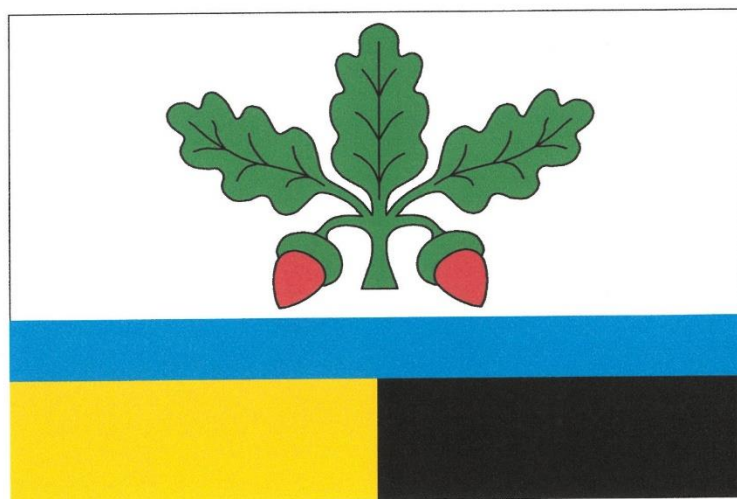
POPIS VLAJKY

List tvoří tři vodorovné pruhy, bílý, modrý a žluto-černě polcený, v poměru 5 : 1 : 2. V bílém pruhu zelená dubová větévka o třech listech se dvěma červenými žaludy pod nimi. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.

DUBNICE
Liberecký kraj
Okres Česká Lípa
Pověřený OÚ Mimoň

DUBNICE
Liberecký kraj
Okres Česká Lípa
Pověřený OÚ Mimoň

10

Prameny a literatura

Archivní prameny

1. Archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Sběrka udělených znaků a praporů obcím a městům, jednotlivé složky obcí.
2. Registr komunálních symbolů, Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Dostupné z <https://rekos.psp.cz/>

Normativní prameny

Sbírky zákonů

1. Sbírka zákonů České republiky, ročník 2000.
2. Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky, ročník 1990.
3. Sbírka zákonů a nařízení státu Československého, ročník 1920.

Literatura

1. BUBEN, Milan. Encyklopedie heraldiky: [světská a církevní titulatura a reálie]. 4., opr. a dopl. vyd. Praha: Libri, 2003, ISBN 80-7277-135-3
2. ČAREK, Jiří. *Městské znaky v českých zemích*. Praha: Academia, 1985
3. Halada, Jan. Lexikon české šlechty erby, fakta, osobnosti, sídla a zajímavosti [Díl] 3. ISBN 80-85770-12-1
4. HLAVÁČEK, Ivan, Jaroslav KAŠPAR a Rostislav NOVÝ. *Vademecum pomocných věd historických*. 3. opr. a dopl. vyd. Jinočany: H & H, 2002, 544 s. ISBN 80-7319-004-4.
5. KREJČÍKOVÁ, Jarmila a Tomáš KREJČÍK. *ZÁKLADY HERALDIKY, GENEALOGIE A SFRAGISTIKY*. Praha: SPN, 1987

6. Ottův slovník naučný illustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí: il. -- díl 11. Hédypathie-hýždě., Praha: J. Otto., 1897.
7. SOVADINA, Miloslav. Správní vývoj okresu Česká Lípa od roku 1848 do roku 1990: přel. I., s. 16 - 42.

Internetové zdroje

1. § 34a odst. 1-4 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) - znění od 1. 1. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2022 [cit. 15. 1. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#p34a-1>
2. EXNER, Petr. VexiINFO 53: Podvýbor pro heraldiku a vexilologii [online]. leden - únor 2001 [cit. 2022-05-24]. Dostupné z: <http://www.vexi.info/vexiinfo/vexinf53.pdf>
3. FUREK, Adam. Obecní symboly - Stanovisko odboru dozoru a kontroly MV ČR. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2008 [cit. 2022-01-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obecni-symboly- stanovisko- odboru- dozoru- a- kontroly- mv- cr. aspx>
4. KASÍK, Stanislav. Heraldická terminologická konvence: Erb Berků z Dubé z hradu Tolštejn [online]. Děčín: Děčínské vlastivědné zprávy, 1997, 4. července 2016 [cit. 2022-06-28]. Dostupné z: <http://www.heraldika-terminologie.cz/mapa-erb-berku-z-dube-z-hradu-tolstejn-156>
5. Kralupy nad Vltavou: oficiální web města [online]. Symboly [cit. 2022-05-24]. Dostupné z: <https://www.mestokralupy.cz/mesto/o-meste/symboly/>
6. Obec Stvolínky: Znak obce Stvolínky. [Http://www.stvolinky.cz/?page_id=39](http://www.stvolinky.cz/?page_id=39) [online]. 2009 [cit. 2022-11-18].

7. Registr komunálních symbolů: Základní heraldické zásady pro tvorbu nových obecních symbolů [online]. Praha, 2018 [cit. 2022-05-24]. Dostupné z:
<https://rekos.psp.cz/vexilologicke-zasady/>
8. Trutnov [online]., 14.1.2020, [cit. 2022-08-30]. Dostupné z:
<https://www.trutnov.cz/cs/zivot-v-trutnove/historie-mesta/povest-o-drakovi.html>
9. Wikipedia: Blektové z Útěchovic [online]. 26. ledna 2014 [cit. 2022-06-28]., autor: Blechta Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Blektov%C3%A9_z_%C3%9At%C4%9Bchovic#/media/Soubor:Erb_Blekta.jpg
10. Wikipedia: Vartenberkové [online]. 4. července 2016 [cit. 2022-06-28]., autor: RADIUS00, Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Vartenberkov%C3%A9#/media/Soubor:CoA_Wartenberg.png
11. Wikipedie: Okres Česká Lípa. Rozsah okresu Česká Lípa ve vymezení platném od roku 2007 [online]. 1. března 2011 [cit. 2022-11-17]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Okres_%C4%8Cesk%C3%A1_L%C3%ADpa#/media/Soubor:Ceska_Lipa_District_2007_names_CL_CZ.png

Emailová korespondence

1. Emailová konverzace s asistentkou Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu: Eva Cívínová., 3. květen 2022.
2. Emailová konverzace s panem Mgr. Janem Tejkalem., 30. září 2022.
3. Emailová konverzace s panem Mgr. Pavlem Duchoňem., 3. října 2022.
4. Emailová konverzace s panem Stanislavem Kasíkem., 11. září 2022.
5. Emailová konverzace s vedoucím Archivu Poslanecké sněmovny Mgr. Bc. Petr Dvořáček., 4. květen 2022
6. Emailová konverzace se starostou obce Provodín: Jiří Štěřba., 24. leden 2022.